

Alust. n. 152 / 21.4.1995

Turun yliopisto/Arkeologia

Kaivausraportti

Tutkimuksen laatu, kenttätöaika

Myöhäisrautakautisen asuinpaikan ja historiallisen kivirakenteen tutkimuskaivaus
6.6. - 19.8.1994

Kunta Raisio

Vanha kunta

Kylä Ihala

Tila/tontti 2:134

Paikannimet ym. Mullin eduspelto, Siirinpuisto

Maanomistaja(t) Raision kaupunki

Maanvuokraaja(t)

Karttalehti 1043 09 TURKU

painettu vuonna 1981 kork.järj. N60

x = 6707 20 - 6707 22

z = 6.50 - 7.50 m mpy

y = 1565 76 - 1565 79

kp taakselukema = - t = -
korkeudet laskettu absoluuttisiksi

Löydöt TYA 619:1-1038 (metalliesineitä, keramiikkaa, savikiekkojen katkelmia, palanutta savea)

Diariointipvm. 27.9.1994

Valokuvat TYA neg. F 20502 - 20707
TYA D 260:1-128

Aikaisemmat dokumentit Koekaivaus, Tuula Pitkänen 1986

Aikaisemmat löydöt TYA 350:94-118

Muut viitteet Oja, Aulis (1960), Raision keskiaika ja 1500-luku,
Raision historia I

Sisältö 30 sivua tekstiä - pinnakkaiskopiota
15 karttaa 206 negatiivia
1 karttaluettelo 128 diakuvaa
- valokuvaliitettä 2 valokuvaluettelo
5 muuta liitettä: - peruskarttaote
- kartta lähialueen muinaisjäänöksistä
- massalöytöjen levintätaulukko
- SPOT-testi
- pinnakkaiskopiosta skannattu kuvaliite

Päiväys ja allekirjoitukset

Turku 30.3.1995

Jussi-Pekka Taavitsainen, FT
Professori

Taina Pietikäinen, HuK
Kaivausjohtaja

RAISIO IHALA MULLIN EDUSPELTO - RAUTAKAUTISEN ASUINPAIKAN SEKÄ
HISTORIALLISEN AJAN KIVIRAKENTTEEN KAIVAUS 1994

1. JOHDANTO	1
2. TUTKIMUKSEN TAUSTA	1
3. MUINAISJÄÄNNÖKSEN YMPÄRISTÖ	3
4. MENETELMÄT	3
4.1. Mittaukset ja paalutus	3
4.2. Kaivamis- ja purkamistekniikka	4
4.3. Dokumentointi	5
4.4. Löydöt ja näytteet	6
5. HAVAINNOT	7
5.1. Peltokerros	7
5.2. Ensimmäinen kerros	9
5.3. Toinen kerros	11
5.4. Kolmas kerros	15
5.5. Neljäs kerros	22
5.6. Viides ja sitä alemmat kerrokset	24
5.7. Historiallisen ajan kivijalka	25
5.8. Yhteenveto tasokaivaushavainnoista	27
5.9. Koekuoppahavainnot	28
6. KAIVAUSHAVAINTOJEN TULKINTA	29
7. LÄHTEET	30
8. LUETTELOT	30
8.1. Karttaluettelo	30
8.2. Näyteluettelo	31
8.3. Valokuvaluettelo	32
8.3.1. Diapositiiviluettelo	32
8.3.2. Negatiiviluettelo	35

LIITTEET

Peruskarttaote Turku 1043 09

Kartta kaivausalueen lähellä olevista muinaisjäännöksistä

Massalöytöjen levintätaulukko

Spot-testi

Valokuvaliite

1. Johdanto

Käytetty kenttätöaika Raision Ihalan Mullin kaivauksilla oli 11 viikkoa (6.6. – 19.8.1994). Esitöitä kaivausjohtajalla oli neljä viikkoa ja piirtäjällä yksi viikko. Jälkitöitä kaivausjohtaja teki 11 viikkoa ja piirtäjä 14 viikkoa. Kaivauksia johti HuK Taina Pietikäinen ja piirtäjänä toimi HuK Tapani Rostedt. Molemmat arkeologit oli palkattu työllistämisvaroin, mikä säätelä työhön käytettyä aikaa (molemmilla 6 kuukauden työllistämisjakso: kaivausjohtaja 9.5. – 8.11.1994, piirtäjä 30.5. – 29.11. 1994).

Kaivaustyövoimaksi oli palkattu 21 raisiolaisia koululaisia. Ryhmä työskenteli kahdessa jaksossa: 11 kaivajaa kesäkuussa ja 10 heinäkuussa. Lisäksi kaivauksilla työskenteli heinäkuun alusta lähtien harjoittelijana Mareena Viljanen, joka osallistui myös jälkitöihin. Palkkauksesta johtuen päivittäinen työaika oli kaikilla työntekijäryhmillä 6 tuntia. Kaivauksilla otetut maanäytteet on tutkinut FT Terttu Lempiäinen.

Jälkityöt jakaantuivat pääosin seuraavasti: Löytöjen järjestelystä, pesemisestä ja arkistoinnista, sekä löytöluettelon kuvaliitteen piirtämisestä vastasi Mareena Viljanen. Tapani Rostedt puhtaaksipiirsi kartat sekä luetteloï löydöt. Taina Pietikäinen vastasi valokuvien luetteloinnista, löytöjen luokittelusta sekä kaivausraportista.

Peltoalue, jolla kaivauskohde sijaitsee, on Raision kaupungin omistuksessa ja kaavoitettu puistoalueeksi. Ennen peltoviljelyksessä ollut alue on ollut useampia vuosia kesantona. Pello on aiemmin kuulunut Siirin talon tiluksiin.

Raision kaupunki vastasi kaivajien palkoista sekä varasi 10 000 mk:n määrärahan juokseviin kustannuksiin. Kustannukset muodostuivat työmaakopin ja wc:n vuokrista sekä näiden kuljetuksista, kaivinkonevuokrasta (4 tuntia), väline- ja materiaalihankinnoista. Kustannusarviota ei ylitetty. Koekuoppia kaivettiin 72 kpl, kaivausaluetta avattiin 144 m², josta puhtaaseen maahan asti kaivettiin n. 50 m². Alueesta n. 60 m² kaivettiin kolmanteen tasoon ja n. 30 m² neljanteen tasoon.

2. Tutkimuksen tausta

Aloite kaivauksiin tuli Raision kaupungilta, joka halusi tarjota nuorille kesätyöpaikkoja. Toisaalta kaupungilla on vireillä hanke luontopolkujen ja kulttuurihistoriallisesti mielenkiintoisten kohteiden yhdistämiseksi. Kaupunki toivoi kaivauskohteen olevan joen läheisyydessä – tausta-ajatuksena joen virkistyskäytön monipuolistaminen.

Arkeologisesti kiinnostavia tutkimattomia kohteita Raisiossa on useita. Ihalan alue on otollinen paikka tutkimuksiin: siellä on paljon kaupungin omistuksessa olevaa maata sekä useita kohteita lähellä toisiaan. Alunperin valittiinkin kaksi kohdetta, joissa oli tarkoitus työskennellä kahdessa ryhmässä. Kummassakaan ei arveltu yksinään olevan tarpeeksi työtä suuren kaivajaryhmän työllistämiseksi koko kesäksi.

Toinen kohteista oli Tuula Pitkäsen 1986 peltopoiminnassa ja koekuopituksessa havaitsema Mullin eduspellon myöhäisrautakautiseksi asuinpaikaksi oletettu muinaisjäännös. (Pellon nimitys on ilmeisesti Pitkäsen oma. Jatkossa paikasta käytetään muotoa Mullin asuinpaikka, koska sekaantumisen vaaraa ei ole). Pitkäsen tutkimuksissa alueelta löytyi keramiikkaa, savitiivistettä, savikiekkojen katkelmia sekä joitakin esineiden katkelmia (Pitkänen 1986).

Raisiosta ei ole aikaisempia varmoja kaivaushavaintoja rautakautisista asumuksista. Kohteen tutkimisella pyrittiinkin selvittämään myöhäisrautakauden asumiseen ja arkipäivän elämään liittyviä kysymyksiä. Toisaalta Mullin asuinpaikasta on näköyhteys Turun yliopiston arkeologian osaston aiemmin tutkimaan Siiri I:n polttokenttäkalmistoon. Asuinpaikan kaivaus on luonnollinen jatko tälle tutkimusprojektille.

Tuula Pitkänen on inventoinnissaan rajannut muinaisjäännösalueen lähinnä pinalöytöjen ja pellon reunaan tehtyjen koekuoppien perusteella (pelto oli tuolloin viljeltynä, eikä peltoa voitu kuopittaa). Hän arvelee muinaisjäännöksen pinta-alaaksi n. 200 m² (Pitkänen 1986). Kesän 1994 kaivausalueen pinta-alaan vaikutti muinaisjäännöksen luonne. Oletuksena oli, että jopa satoja vuosia jatkunut pellon muokkaus oli tuhonnut asuinpaikan lähes täydellisesti. Koskemattoman kulttuurikerroksen oletettiin parhaimmassakin tapauksessa olevan ohuen. Mahdollisten säilyneiden rakenteiden uskottiin tulevan sitä selvemmin esiin, mitä suurempi kaivauspinta-ala on.

Alunperin oli tarkoitus tutkia 13 m x 12 m kokoinen alue, josta poistettiin turvemainen pintakerros. Peltokerros poistettiin 9 m x 12 m kokoiselta alueelta, johon tehtiin myöhemmin löytökeskittymien ja rakenteiden vuoksi 2 m x 12 m sekä 2 m x 7 m kokoiset laajennukset. Muinaisjäännös kuitenkin jatkuu avatulta alueelta jokaiseen ilmansuuntaan.

Avattua aluetta ei kaivettu loppuun, mihin vaikutti se, että säilynyt kulttuurikerros olikin oletettua paksumpi. Lisäksi paljastuneen muinaisjäännöksen luonne vaati huolellista etenemistä. Suuria ongelmia aiheutti koko heinäkuun jatkunut täysin sateeton jakso, jolloin pelto kuivui hyvin kovaksi ja sitä oli vaikea kaivaa. Loppujen lopuksi oli tutkimuksellisesti perusteltua jättää alue tiettyyn tasoon odottamaan jatkokaivauksia. Kolmannessa tasossa näkyvät rakenteet jatkuvat selvästi avaamattomalle alueelle. Avaamalla jatkossa riittävästi

lisää kaivausalueita, voidaan koko muinaisjäännös (muinaisjäännöskompleksi) dokumentoida kerralla ja saada varmempi tulkinta rakenteille.

3. Muinaisjäännöksen ympäristö

Muinaisjäännös sijaitsee nykyisin Raision kaupungin omistuksessa olevan peltoalueen pohjukassa. Peltosaareketta reunustavat etelässä Knuutinkatu sekä idässä ja pohjoisessa Linnamäentie. Pellon eteläpuolella, Knuutinkadun toisella puolella on Mullin tila. Koko peltoalue viettää loivasti (12 m mpy – 6 m mpy) itään kohti Raisionjokea, joka tällä kohtaa tekee loivan mutkan itään. Nykyiseen joenrantaan muinaisjäännökseltä on matkaa n. 100 metriä. Kivikosken mukaan vedenpinta on ollut Raisiossa 1000–1100 -luvulla n. 5 metriä korkeammalla (1960, 30–31; kartta 4). Kaivausalueen pintavaaitus vaihteli n. 7.30 m – 6.80 m mpy. Pelto on paikalla hyvin tasaista, ainoastaan pellon kaakkoisnurkkaus erottui hieman kohollaan olleena terassina. Peltoa reunustavat suuret sireenipensaat, ojanpientareilla kasvaa runsaasti nokkosta. Muuten paikan kasvillisuus on tyypillistä kesantopellon kasvustoa (varsinaista kasvikartoitusta ei ole tehty).

Mullin asuinpaikan lähiympäristössä on runsaasti muita muinaisjäännöksiä. Alle puolen kilometrin päässä ovat Huhkonkallion polttokalmisto, Linnasmäki, Siirin I:n polttokenttäkalmisto, Siiri II:n polttokalmisto tai asuinpaikka sekä Ihalan kansakoulun ruumiskalmisto. Niihin kaikkiin lienee rautakaudella ollut näköyhteys Mullin asuinpaikalta (liite 2). Mullin tila tunnetaan jo 1400-luvun alkupuolen kirjallisissa lähteissä (Oja 1960, 63). Ihalan kylästä on olemassa hyvä karttasarja 1700-luvun alusta 1800-luvun loppuun (Maanmittauslaitos A 90:5/1–17). Ilman tarkempia kartografisia tutkimuksia on kuitenkin vaikea sanoa, onko nykyinen pelto ollut peltona jo 1700-luvun alussa.

4. Menetelmät

4.1. Mittaukset ja paalutus

Peltoalueen länsi- ja luoteisosissa ("yläpellolla") tehtyä koekuopitusta varten paalutettiin koordinaatisto 10 metrin välein. Koordinaatiston x-akseli on pohjois-etelä -suuntainen, vastaavasti y-akseli itä-länsi -suuntainen. Pohjoissuunta määritettiin kompassilla. Linjasta $y = 370$ koordinaatistoa jatkettiin vaaituskoneen, kulmaprisman sekä mittojen avulla "alapellolle" – eli peltoalueen itäisimpään pohjukkaan. Myöskin tällä alueella koordinaatistoa paalutettiin 10 metrin välein koekuoppia varten. Tasokaivausalue, joka paalutettiin 2 metrin välein, on samassa koordinaatistossa koekuoppakoordinaatiston kanssa. Koekuoppa-

koordinaatiston origo on 100/300, tasokaivausalueen 97/502. Esityövaiheessa alapellolle kaivettiin muutamia koekuoppia sattumanvaraisesti, ilman koordinaatistoa. Myöhemmin ne mitattiin paikalleen ja merkittiin koekuoppakarttaan.

Alueelle jätettiin muutamia puupaaluja merkeiksi jatkokaivauksia ajatellen. Ne ovat pisteissä 160/330, 200/330, 120/370, 160/370, 100/470, 120/470, tasokaivausalueen reunoille jätettiin puupaalut koordinaatteihin 97/502, 100/502, 97/513, 100/513 ja 109/513 (yleiskartta). Lisäksi koko tasokaivausalueen 2 m x 2 m koordinaatisto merkittiin ennen alueen peittämistä.

Koordinaatiston kiinnitys tehtiin bussolilla lähellä olevien talojen nurkkiin (kartta 2) seuraavasti:

Koordinaatti	aste	nurkan numero
120/370	295,5°	1
120/370	22°	2
120/440	350°	3
120/440	178,5°	5
150/460	322,5°	3
150/460	179°	4
100/470	334°	3
100/470	195°	4

Tasokaivauksen korkeuskiintopiste siirrettiin läheiseen kalliopaljastumaan pultatusta kiintopisteestä 1064 (10.40 m mpy – N60 järjestelmässä). Kaivauksen korkeuskiintopiste siirrettiin kaivaukselta katsoen lähimpään, Knuutinkadun varressa olevaan katulampun jalustaan, johon se merkittiin valkoisella maalilla. Siirtomatka oli niin lyhyt, että tarvittiin vain yksi koneen asema. Lampun jalustan korkeus on 7.07 m mpy. Kaivauksen kaikki korkeudet laskettiin absoluuttisiksi jo kentällä, eikä kiinteää koneen paikkaa käytetty.

4.2. Kaivamis- ja purkamistekniikka

Peltokerros poistettiin lapioimalla, maa seulottiin. Ensimmäisestä kerroksesta alaspäin kaivaus suoritettiin lastoilla. Maata ei seulottu systemaattisesti. Pyrkimyksenä oli kaivaa ns. luonnollisia kerroksia, mikä käytännössä oli kuitenkin melko vaikeaa. Vaikeus johtui osittain siitä, että maan kuivuttua oli vaikeaa erottaa erilaisia hyvinkin ohuita kerroksia toisistaan. Toisaalta aina ei ollut havaittavissa selkeitä kerroksia – eriväriset maaläiskät sekoituivat toisiinsa äärimmäisen vaikeatulkintaisesti. Mullin asuinpaikan kaltaisessa kohteessa tiukan puhdasoppinen luonnollisten kerrosten noudattaminen vaatisi myös hyvin paljon aikaa sekä kokeneet kaivajat. Käytännössä kaivaus suoritettiin sekatekniikalla – osittain

kaivettiin luonnollisina ja osittain teknisinä kerroksina. Pääasiassa kaivettujen kerrosten paksuus riippui maaperässä tapahtuneista muutoksista. Kartoitus haluttiin kuitenkin tehdä tasoissa, eikä värjäymiä kaivettu kuopille. Kerrokset numeroitiin ja dokumentoitiin teknisesti, eikä ns. Harrisin matriisia käytetty.

Historiallisen ajan kivijalan keskeltä maata poistettiin lapioimalla niin kauan, kun maa näytti sekoittuneelta.

4.3. Dokumentointi

Kaivaushavainnot dokumentoitiin piirtämällä ja valokuvaamalla – lisäksi tehtiin muistiinpanoja. Kartat piirrettiin tasoista mittakaavassa 1:20, paikoitellen kartoitettiin välitasoja. Lisäksi piirrettiin profiilikarttoja. Kaivauksella otettiin mustavalko- sekä diapositiivikuvia. Kuvauskorokkeena käytettiin tavallisia A-tikkaita, varsinaisia tornikuvia ei otettu.

Valokuvista ja kaivauskartoista todettakoon, etteivät ne täysin vastaa toisiaan. Jotkin ilmiöt erottuvat valokuvissa monimutkaisempina ja selvempinä kuin karttoihin on piirretty. Samoin jotkin värjäymät näkyvät valokuvissa tummempina kuin kartoissa. Tähän on toisaalta syynä se, että karttoja piirrettäessä on jouduttu pakostikin selvyiden vuoksi yksinkertaistamaan hyvinkin monimutkaisia ilmiöitä. Kaikkia erivärisiä ja erilaisia maa-alueita ja värjäymiä ei ole voitu esittää omilla karttamerkeillään. Toisaalta tavaton kuivuus haittasi myös dokumentointia. Valokuvat on pääsääntöisesti otettu aikaisin aamulla, jolloin maa oli hieman kostea eikä aurinko vielä paistanut kaivausalueelle. Karttojen piirtäminen taas tapahtui myöhemmin päivällä, jolloin vähäinen kosteus oli ehtinyt haihtua ja kirkas auringonpaiste aiheutti omat ongelmansa. Maan kuivuttua värjäymät eivät enää näkyneet samanlaisina kuin aamulla, jolloin alue oli valokuvattu. Em. syistä tasot tullaan jatkossa kuvailemaan myös sanallisesti siitä huolimatta, että ilmiöt on esitetty tasokartoissa. Tasot kuvaillaan sellaisina, kuin ne näkyvät valokuvissa.

Kaivauskertomuksen ja karttojen maalajinimityksistä:

tumma savi: Tumமாகsi (tummanruskeaa, harmaanruskeaa, punertavanruskeaa) värjäätynyttä hyvin savipitoista maata (ei "puhdas" savi).

vaalea savi: Vaaleaa, puhdasta savea, johon ei juuri ole sekoittunut muita maalajeja.

vaaleanruskea savi: Edellistä tummempaa maata, kuitenkin selvästi savea.

humuksen ja hiekan sekainen savi: Sekoittunutta, kuohkeaa savipitoista maata.

vahva likamaa: Hyvin tummaa, lähes mustaa, hiili- ja nokipitoista maata.

likamaa: Keskiruskeaa tai vaaleanruskeaa maata – väriltään lähellä tummaa savea, ei kuitenkaan niin savista. Voi olla pieniä erivärisiä läiskiä, joita kaikkia ei ole piirretty.

heikko likamaa: Edellistä vaaleampaa, jopa valkoista maata. Voi olla pieniä erivärisiä läiskiä, joita kaikkia ei ole piirretty.

"likainen maa": Selvästi värjäätynyttä maata, löytöjä (ihmisen toiminta?).

vaaleanruskea hiekka: Vaaleanruskeaa, hyvin ohutta hiekkaa, jopa silttiä. Väri voi olla punertava tai kellertävä.

vaalea tuhkamainen hiekka: Aivan valkoista tai vaaleanharmaata puuterimaista tai laasti-
maista ohutta maata, silttiä.

tummanruskea hiekka: Ruskeaa keskikarkeaa hiekkaa.

harmaanruskea karkea hiekka: Hyvin karkeaa hiekkaa, joukossa voi olla soraakin.

4.4. Löydöt ja näytteet

Massalöydöt otettiin pääasiassa talteen 1 m x 1 m ruuduissa. Löytökeskittymille sekä esine-
löydöille pyrittiin ottamaan tarkat koordinaatit. Tosin muutamia sellaisia esineenkatkelmia,
joille olisi pitänyt mitata koordinaatit, löytyi kaivajien jäljiltä massapusseista.

Löydöt on luetteloitu kerroksittain. Kerroksen sisällä löydöt on jaoteltu materiaaleittain
seuraavasti: 1. metalliesineet (pronssi, rauta, rahat) 2. liitupiiput 3. lasimassahelmet 4.
kiviesineet 5. keramiikka (esihistoriallinen, historiallinen) 6. savikiekot 7. palanut savi 8.
kuona 9. luuesineet 10. palanut luu 11. palamaton luu. Materiaaleittain ryhmitellyt löydöt
on lopuksi luetteloitu ruuduttain. Historiallisen ajan kivijalkaan liittyvät löydöt, koekuoppa-
löydöt sekä profiilien puhdistuksessa tulleet löydöt on luetteloitu omina ryhminään löytö-
luettelon loppuun. Luettelo on tehty tietokannaksi SOAR-ohjelmalla. Luettelo on tallennettu
ASCII-muodossa levykkeelle, joka on arkistoitu Turun yliopiston arkeologian oppiaineen
topografiseen arkistoon. Metallilöytöjä ja palamatonta luuta lukuunottamatta löydöt on pesty
kevyesti pehmeällä siveltimellä.

Resenteistä löydöistä lasia, posliinia sekä uudehkoja rautanauvoja ei taltioitu. Peltokerroksen
löytöjen kohdalla oltiin melko kriittisiä: epämääräisiä rautaesineitä ja -paloja sekä lasitettua
keramiikkaa taltioitiin vain näytteenomaisesti. Palamatonta luuta ei peltokerroksesta tai
muuten sekoittuneilta alueilta otettu talteen. Joitakin selvästi resentejä löytöjä (esim. rahat
TYA 619:36-39, punnus :33, napit :33-35) luetteloitiin alueen käyttöhistorian kuvaami-
seksi.

Pääosa löytöaineistosta on savea - muodossa tai toisessa. Ongelmallisia ovat erilaiset pala-
neen saven palaset. Palat jakaantuvat neljään ryhmään: savitiiviste, savikiekkujen katkelmat,
kuonaantunut savi sekä pelkkä palanut savi. Jos kaikki palat olisi luetteloitu vain nimik-
keellä "palanut savi", paljon informaatiota olisi kadotettu. Toisaalta palojen ryhmittely ei
ole yksiselitteistä. Käytännössä meneteltiin seuraavasti: ryhmittelyn teki yksi henkilö (Taina
Pietikäinen) oman subjektiivisen näkemyksensä mukaan noudattaen tiettyjä peruseriaattei-

ta. Savitiivisteksi on laskettu kaikki kolmiomaiset tai särmikkäät palat, joiden muodon uskotaan syntyneen painautumisesta puurakenteiden väleihin, tai palat, joissa on selviä oksa-, puunsyy- tai kasvipainanteita. Savitiivistepaloja ei kuitenkaan eroteltu omiksi alanumeroikseen, vaan ne on luetteloitu palaneeksi saveksi. (Esim. TYA 619:115 Palanutta savea 16 kpl, joista ainakin 9 palaa savitiivistettä.)

Savikiekkojen katkelmiksi on laskettu sellaiset palat, joissa on näkyvissä osa keskusreikää, kiekon kaarta tai sileää (kuperaa) pintaa. Sellaisia paloja, joissa em. kriteerejä ei ollut havaittavissa verrattiin "varmoihin" savikiekkoihin. Kun palojen väri ja massa (usein hyvin kova ja tiivis) olivat samanlaiset kuin ehjemmissä kiekkoissa, ryhmiteltiin tällaiset palat savikiekkoihin. Kiekon sisältä lohjenneet palat ovat usein hyvin teräväreunaisia ja litteähköjä muodoltaan. Kaikki epäselvät palat on luetteloitu palaneeksi saveksi. Osa palaneesta savesta on kuonaantunutta. Jos pala oli osittain kuonaantunut ja siitä näki, että se todella oli savea, se laskettiin palaneeseen saveen. Jos taas pala oli kokonaan tunnistamattomaksi kuonaantunut, se luettelointiin kuonaksi. Kuonaa ei ole tarkemmin analysoitu eikä lajiteltu.

Kaivauksella otettiin maa-, fosfaatti- sekä C^{14} -näytteitä, joista on erillinen lista (luku 8.2.). Fosfaattinäytteet testattiin SPOT-testillä (liite 4). Maanäytteistä löytyneistä jyvistä kolme on lähetetty radiohiiliajoitukseen tammikuussa 1995.

5. Havainnot

5.1. Peltokerros

TYA D 260: 1 - 4; TYA neg F 20502-20504, 20507-20511; löydöt TYA 619:1-163; kartta 15.

Kaivausalueella peitti useana kesantovuonna syntynyt maatuneista heinäkasveista syntynyt sitkeä "turvemainen" kerros, joka poistettiin lapiolla. Kaivausalueella ei vielä paalutettu, koska paalujen ei uskottu pysyvän paikallaan pintakerrosta poistettaessa. Turvepaakkujen heittäessä irronneesta maasta syntyi sekoittunut maakasa, jossa havaittiin olevan löytöjä. Tämä maakasa seulottiin ja löydöt otettiin talteen. Ne on luetteloitu löytöluettelon alkuun sekoittuneesta maasta löydettyiksi. Pintakerroksen poiston jälkeen alue paalutettiin 2 m x 2 m:n ruutuihin. Alueen keskelle jätettiin n. 0,5 m leveä profiilikaista ($x = 102,5-103$).

Peltokerros poistettiin lapiolimalla maa 2 m x 2 m:n ruutu kerrallaan. Peltokerroksen poistossa pyrittiin lapioimaan pois selvä, homogeeninen kyntökerros. Lapiointi lopetettiin

heti, kun maan värissä tapahtui muutosta tai kiviä oli epäilyttävän paljon. Aluksi peltokerros poistettiin alueelta 97–108/504–512, kaivauksen myöhemmässä vaiheessa kaivausalueetta laajennettiin alueilla 97–110/502–503 sekä 109–110/502–508.

Profiili x = 102,50–103 jakoi alueen jo peltokerroksesta lähtien kahteen erilaiseen osaan. Profiilin pohjoispuolella (x = 103–110) selvä peltokerros oli paksumpi, n. 25 – 35 cm, eteläpuolella (x = 97–102) se oli ohuempi, n. 15 – 20 cm. Esihistorialliset löydöt keskittyivät jo peltokerroksesta alkaen profiilin eteläpuolelle.

Jatkossa näitä keskiprofiilin eri puolilla olleita alueita käsitellään omina kokonaisuuksinaan, joista käytetään nimiä **eteläpuoli** tai eteläalue ja vastaavasti **pohjoispuoli** tai pohjoisalue.

Eteläpuolella (97–102/502–512) peltokerroksen poiston jälkeen (tasossa 0) ei havaittu mitään rakenteita. Alueen länsireunassa (ruudut 97–102/502–505) maa muuttui hyvin tummaksi ja nokiseksi noin 10 – 15 cm vahvuisen peltokerroksen poiston jälkeen. Ruudussa 99–100/502–503 oli peltokerroksessa voimakas keskittymä palamattomia eläinten luita, joita ei kuitenkaan otettu talteen. Eteläalueen keskellä ja itälaidassa maa ei ollut niin tummaa kuin länsilaidassa, se oli lähinnä humuksen sekaista savea. Peltokerros oli n. 20 cm paksu. Alueella oli muutamia pieniä kiviä siellä täällä.

Profiilin pohjoispuolisella alueella (103–110/502–512) peltokerroksessa oli paljon pieniä irtokiviä. Ruuduissa 103–106/510–511 kiviä oli niin tiheästi, että ne jätettiin lastalla esiin kaivettaviksi. Muuallakin alueella pilkisti esiin joitakin isohkoja kiviä. Ruutujen 105–106/508–509 ja 105–106/510–511 rajalla oli alue tiilimurskaa, jossa maa oli mustaa multaa. Kohta vaikutti myöhemmin kaivetulta kuopalta. Ruudut 107–108/504–507 poikkesivat muusta alueesta. Kynnös meni syvemmälle kuin muualla (n. 35 cm). Kyntökerroksen alaosassa em. ruuduissa oli lahonnut puu. Kyntökerroksen alta tuli hiekkaa, eikä savea kuten muualla.

Myöhemmin avatuista ruuduista 103–110/502–503, eteläisimmässä (103–104/502–503) kyntökerros oli ohut (n. 20 cm) ja sen alta paljastui tummaa maata. Muissa ruuduissa kyntökerros paksuni selvästi, eikä sen alta tullut selvästi sekoittumatonta kulttuurikerrosta. Ruudut 105–110/502–503 kaivettiin kerralla toiseen tasoon. Näitä ruutuja ei seulottu ajanpuutteen ja löytöjen vähyyden vuoksi. Samoin meneteltiin pohjoisreunaan tehdyn laajennuksen kanssa, jossa ruuduista 109–110/502–508 pyrittiin löytämään jo toisaalla paljastunut historiallinen rakenne. Ruuduista lapioidiin muurin yläpuolinen sekoittunut maa-kerros seulomatta pois.

Löydöt peltokerroksesta koko kaivausalueella ovat vaihtelevia. Resenttejä löytöjä (lasia,

tiiltä, posliinia, lasitettua keramiikkaa, rautanauvoja) löytyi profiilin molemmin puolin. Ainoa selvä esihistoriallinen esine, lasimassahelmi (TYA 619:41), löytyi ruuduista 99–100/502–503. Esihistoriallista keramiikkaa löytyi profiilin eteläpuolelta n. 370 grammaa. Se jakaantui alueelle suhteellisen tasaisesti. Tosin ruuduissa 101–102/504–505 oli keskittymä, 82,5 grammaa. Pohjoispuoleltakin löytyi n. 190 grammaa rautakautista keramiikkaa. Se keskittyi selvästi ruuturiviin 103–104/504–511. Savikiekkojen katkelmia löytyi eteläpuolelta 930 grammaa ja palanutta savea yli kolme kiloa. Pohjoispuolelta savikiekkojen katkelmia on 220 grammaa ja palanutta savea noin kilo.

5.2. Ensimmäinen kerros

TYA D 260:7–17, 21–22; TYA neg F 20513–20525, 20533–536, 20539; kartta nro 3; löydöt TYA 619:164–262.

Peltokerroksen poiston jälkeen aloitettiin varsinainen tasokaivaus lastoilla. Tarkoituksena oli kaivaa ohut (n. 5 cm) kerros peltokerroksen alaosan poistamiseksi sekä kivien ja värierojen saamiseksi esiin. Ensimmäinen kerros oli vielä selvästi sekoittunutta peltokerrosta.

Profiilin eteläpuolella (97–102/502–512) ensimmäisestä kerroksesta tuli aika vähän resenttejä löytöjä, vaikka kerros oli osittain vielä peltokerrosta. Merkittävä seikka oli, että ruutuihin 101–102/504–505 keskittyi rautakautista keramiikkaa ja savikiekkojen katkelmia, mikä johti kaivausalueen laajentamiseen kahdella metrillä länteen. Ensimmäisessä tasossa eteläalueella tuli esiin selviä värjäymiä. Joitakin kivikeskittymiäkin alueella oli, mutta niitä ei voitu tulkita selkeiksi rakenteiksi.

Alueen länsireuna (97–102/502–504) erottui väriltään tummana. Lisäksi näkyi erilaisia ja erikokoisia läiskä, mm. ruuduissa 99–101/502 laaja tuhkamainen (vaalean harmaa) alue, joka vaihtui ilman selvää rajaa vaaleaksi hiekaksi. Ruuduissa 102/502–503 näkynyt tummaksi värjäätynyt maa jatkui profiilin pohjoispuolelle ruutuihin 103–104/502–503. Ruutujen 97/502 ja 98/502 rajalla oli voimakkaasti hiilen ja noen sekainen läiskä. Ruutujen 98/502–503 läpi lähes länsi–itä –suunnassa kulki tarkkarajainen harmaan saveen alue, joka osoittautui resentiksi salaajaksi.

Meiko tarkkaan linjalla $y = 505$ kulki terävä raja, johon sen länsipuolinen tumman maan alue loppui. Linjan itäpuolella maa oli savea. Ruuduissa 97–102/504 oli tumman ja hiilipiitoisen (suuria paloja hiiltä) maan lisäksi näkyvissä oli myös hippuja maatuneesta puusta. Ruudussa 101/504 tumma maa muodosti suoran kulman ja tumma, melko tarkkarajainen

linja jatkui viistosti itäkoilliseen, kohti ruutua 102/509. Ruutujen 101–102/505–509 alueella ollessa tummassa maassa oli hiilen ja maatuneen puun lisäksi pieniä läiskiä vaaleaa ja punertavaa hienoa hiekkaa. Tämän selvästi erottuneen "kulman" itä- ja eteläpuolelle jäänyt maa oli tummanharmaata savea. Savessa oli näkyvissä yhdensuuntaisia lounaasta koilliseen kulkeneita auran jälkiä.

Eteläalueen etelä- ja itäreunassa ei näkynyt yhtä selviä ja selkeärajaista värjäymiä kuin länsi- ja pohjoisreunassa. Alueen keskellä ollut harmaa savi vaihtui tummemmaksi maaksi suurin piirtein etelään päin linjasta $x = 98$ ja itään linjasta $y = 511$. Tämä tumma maa oli lähinnä humuksen värjäämää savea, ei niinkään likamaata. Aivan alueen eteläreuna (97/–504–512) oli vielä ensimmäisessä kerroksessa hyvin sekoittunutta (lähinnä tiiltä). Reuna vaikutti maanlaadultaankin ojamaiselta, vaikka tarkkarajaista ojaa ei havaittukaan. Maa aivan eteläalueen kaakkoisnurkassa (97–98/511–512) oli vielä ensimmäisessä tasossa pelto- maista (humuksen sekaista savea).

Ruuduissa 100–102/511–512 oli tumma epäselvärajainen läiskä. Läiskässä oli ruudun 100/511 alueella aivan murentunutta, luultavasti palanutta kiveä. Pieniä kivikeskittymiä havaittiin ruuduissa 98/504, 100/509, 100/511 sekä 102/509–510. Kivet olivat noin nyrkin- kokoisia tai hieman isompia, eivätkä ne muodostaneet mitään selviä rakenteita.

Profiilin pohjoispuolisella alueella (103–110/502–512) koko kerros oli sekoittunutta maata. Kerroksesta löytyi palamatonta luuta, posliinia ja tiiltä. Paljastettu ensimmäinen taso oli hyvin laikukas. Alueen länsiosa (103–108/504–505) oli multamaista tummaa maata. Ruuduissa 104–107/506–507 maa oli poikkeavan hiekkaista. Ruuduista 105/504, 105/506, 107/504, 107/506 löytyi laastinpalasia. Keskialueelle (105–107/504–507) paljastui kiveys, jonka kivet olivat kooltaan varsin vaihtelevia. Suurimmat kivet olivat halkaisijaltaan n. 40–50 cm. Kivien joukossa oli myös joitakin tiiliä, maa oli lähinnä hiekkaista humusta. Kivien välissä näytti olevan suurehkoja onkaloita.

Kiveystä oli myös ruuduissa 103–104/508–510. Kivet olivat muutamaa isoa kiveä lukuun ottamatta pieniä. Mukana oli runsaasti lähes murentunutta tiiltä sekä muutama rapautunut kivi. Maa tällä alueella oli tummaa ja multamaista, siellä täällä oli hiekkaläiskiä. Näiden kahden kiveyksen välissä, linjan $y = 509$ kohdalla, oli pohjois–etelä –suuntainen puoli metriä leveä saveus. Se kulki koko pohjoisalueen poikki ja kääntyi ruudussa 104/509 suorakulmaisesti länteen jatkuen ruutuun 103/506. Alueen itäreuna (103–108/510–512) oli hyvin tummaa hiilipitoista maata, jossa oli siellä täällä epämääräisiä saviraitoja. Erityisen tummaa maa oli ruuduissa 103/510–512.

Profiilin pohjoispuolisen alueen kiveykset eivät olleet tulkittavissa ensimmäisessä tasossa. Ne vaikuttivat lähinnä purkukiviltä. Toisaalta tiiliä ja resenttejä löytöjä ei tullut erityisen paljon, eivätkä kiveykset vaikuttaneet kovin myöhäisen talon purkujäänteiltä.

Koko kaivausalueelta ei ensimmäisestä kerroksesta tullut kovin paljon löytöjä, mikä johtui kerroksen ohuudesta. Eteläpuolelta rautakautista keramiikkaa löytyi n. 140 grammaa, pohjoispuolelta vain 45 grammaa. Savikiekkojen katkelmia löytyi eteläpuolelta 1700 grammaa (osa koristeltuja), pohjoispuolelta ei yhtään. Ehdoton löytökeskittymä oli ruudussa 101/502, josta yksistään löytyi yli 800 grammaa kiekkojen katkelmia. Palanutta savea löytyi profiilin eteläpuolelta yli 1800 grammaa, pohjoispuolelta 190 grammaa.

5.3. Toinen kerros

TYA D 260:18–20, 24–37, 40–44; TYA neg F 20541–20562, 20568–20573; kartat nro 4, 5 ja 14; löydöt TYA 619:263–434.

Profiilin eteläpuolella (97–102/502–512), alueen keskellä ollut savi oli tarkoitus kaivaa luonnollisina kerroksina pois. Kosteassa savessa kerrokset erottuivat hieman erivärisinä (vaikka olivatkin savea). Ennen tasokaivausta alueelle tehdyssä koekuopassa (nro 67) oli havaittu myös viitteitä kovaksi talleantuneesta maalattiasta. Luonnollisten kerrosten kaivaminen kuitenkin osittain epäonnistui, koska saven kuivuttua kerrosten vaihtumista ei enää havaittu. Peltokerroksen alta paljastunutta, osittain vielä humuksen värjäämää savea poistettiin 5 – 10 cm. Paksuimmillaan se oli alueen keskellä ja oheni (kokonaan häviten) länsilaitaan päin. Alta paljastui vaalea, puhdas savi, joka jätettiin poistamatta. Itälaidassa vastaavia savikerroksia ei pystytty erottamaan.

Ruuduissa 97–102/502–504 toinen kerros jäi melko ohueksi, keskimäärin se oli 5 cm. Alue osoittautui hyvin mielenkiintoiseksi ja siinä tapahtuneet muutokset haluttiin kartoittaa mahdollisimman tarkasti. Osittain edellisessä tasossa näkyneet värjäymät tulivat selvemmiksi, osittain väriläiskiä ilmestyi lisää ja taso muuttui sekavammaksi.

Ruuduissa 97–98/502–503 näkynyt tumma hiilinen alue muuttui niin voimakkaasti ja niin nopeasti, että näistä ruuduista piirrettiin aputaso 1B (kartta 4), lisäksi valokuvattiin, muttei piirretty, aputaso 1C (TYA D 260:40, TYA neg F 20568–20569).

Välitasossa 1B nurkassa 97–98/502–503 näkyi mielenkiintoinen nokisesta ja hiilisestä maasta sekä hiiltyneestä puusta muodostunut kuvio. Ruuduissa 98/502–503 kulkenut

selvärajainen resentti oja rikkoi sen pohjoisessa. Ruskeassa likamaassa kiersi neliskulmaisesti ohut, hiiltynyt puuraita muodostaen suoran kulman ruutuun 97/503. Sen sisäpuolelle jäi erittäin hiilinen alue, jossa hiilipalat olivat jopa 5 cm x 5 cm kokoisia. Hiilisessä maassa oli läiskinä vaaleanruskeaa hiekkaa, joka osittain oli aivan puuterimaisen ohutta ja lähes valkoista. Suurin läiskä kulki pohjois-etelä -suuntaisena raitana ruuduissa 97-98/502. Hiilistä kohdin löytyi savitiivistettä ja kuonaantunutta savea. Aivan ruudun reunassa (96-97/502-503), osittain avaamattomalle alueelle jääden, oli n. 10 cm leveä hiiltynyt puu.

Aputasossa 1C hiilinen maa osittain hävisi ja vaalean maan osuus kasvoi. Vaaleaa tuhka- maista hiekkaa oli suorakaiteen muotoisena alueena lähinnä ruutujen 97/503 ja 97/504 rajalla. Tämän läiskän itäreunassa kulki voimakas hiiliraita. Tuhkamaisen hiekan länsipuolella, ruudussa 97/503 oli myös vaaleaa hiekkaa, mutta se oli karkeampaa ja ruskeampaa. Ruudussa 97/502 oli yhä voimakkaan tummaa ja hiilistä maata. Edellisessä tasossa näkynyt puu näkyi yhä.

Toisessa tasossa ruuduissa 97-98/502-503 näkyi yhä selvä värjäymä, jonka salaoja katkaisi. Keskellä oli neliömäinen läiskä vaaleanruskeaa hiekkaa, jossa oli läiskinä valkoista ohutta, puuterimaista maata. Alueen länsilaita oli tummaa likamaata. Likamaan ja vaalean hiekan välinen raja oli jyrkkä, rajalla näkyi heikko tummanruskea juova (jotain maatonutta?). Vaaleaa hiekkaa kiersi etelässä ja idässä hiiltä ja maatonutta puuta ollut tumma "kehys", joka muodosti suorakulmaisen nurkan ruutujen 97/503 ja 97/504 rajalle (sama nurkka näkyi aiemmissakin tasoissa).

Kokonaisuudessaankin alueen länsilaita oli hyvin monimutkainen toisessa kerroksessa ja tasossa. Alueella 99-104/502-504 tuli näkyviin useita maatonuteita puulinjoja, jotka olivat lähes yhdensuuntaisia (suunnassa pohjoisluode - eteläkaakko). Läntisimmässä juovassa ruuduissa 100-104/502(-503) puu oli säilynyt parhaiten, se oli noin 10 cm leveä. Puuraidat jatkuivat profiiliin pohjoispuolelle, jossa oli lisäksi ruudussa 103/502 läntisintä puuta vasten kohtisuoraan hyvin hiilinen linja, joka näytti jatkuvan avaamattomalle alueelle. Koko eteläpuolen luoteisnurkka ja osittain ruudut pohjoispuolella profiiliin vieressä (100-103/502-503,5) olivat maatonadultaan tuhka- maista vaaleanharmaata maata (silttiä), jossa oli läiskinä myös valkoista puuterimaista hiekkaa. Muutoin maa länsilaidassa (97-102/502-504) oli ruskeaa likamaata, jossa oli läiskinä nokea ja hiiltä. Punaiseksi palanutta ohutta hiekkaa, valkoista puuterimaista hiekkaa sekä karkeampaa soransekaista hiekkaa oli siellä täällä pieninä, n. 10 - 15 cm halkaisijaltaan olevina läiskinä (kaikkia ei ole merkitty tasokarttaan).

Raja länsilaidan tumman likamaan ja keskialueen vaalean saven välillä oli selvä. Rajalla (joka kulki pohjoisluode-eteläkaakko -suunnassa, linjan y = 505 kohdalla) oli maatonut

puuraita. Tumma likamaa teki n. 90 asteen kulman ruutujen 101/504–505 rajalla ja kääntyi hyvin selvärajisena itäkoilliseen. Tämä likamaaraita (ruuduissa 101,5–102/505–509) oli hyvin tummaa, siinä oli heikkoja jäänteitä maatuneesta puusta sekä noki- ja hiililäiskiä. Samoin pieniä punaiseksi palaneen hiekan sekä vaalean hiekan läiskiä. Likamaa-alue jäi osittain keskiprofiilin alle, mutta se näytti jatkuvan profiilin pohjoispuolella – ei tosin aivan yhtä tummana eikä yhtä suorana ja selvärajisena kuin profiilin eteläpuolella.

Profiilin eteläpuolisen alueen itä- ja eteläreunassa värjäymät olivat melko epäselviä vielä toisessa tasossa. Toinen kerros oli maanlaadultaan tummaa savea, jossa ei erottunut samantaisia kerroksia kuin keskemällä aluetta. Alueen koillisnurkassa (100–102/510–512) näkyi toisessa tasossa selvä likaisen maan läiskä, jossa oli runsaasti hiiltä. Raja keskialueen vaaleaan saveen päin ei kuitenkaan ollut terävä. Aivan itäreunassa (97–102/512) kulki vaalean saven kaistale. Kaakkoisnurkka (97–99/510–512) oli lähes samanlainen kuin edellisessä tasossa. Maa oli tummanharmaata, osittain humuksen sekaista savea, jossa ei tullut erilaisia kerroksia näkyviin (nurkassa toinen taso onkin tekninen, ei luonnollinen – nurkan ei haluttu syvenevän liiaksi keskialueeseen nähden). Maa muuttui länteen päin vaaleammaksi ilman erityisen selvää rajaa. Ruuduissa 97/506–510 maa oli vielä sekoittunutta, mahdollisesti kyseessä oli ruudusta 98/502 jatkunut salaoja, joka ei kuitenkaan näkynyt selvärajisena. Koko eteläpuolisella alueella ei toisessa tasossa tullut näkyviin mitään selviä kivirakenteita, kiviä oli alueella hyvin vähän ylipäätään.

Toisessa kerroksessa profiilin eteläpuoliselta alueelta löytyi vielä joitakin resentejä löytöjä (lasia, raha, lasitettua keramiikkaa). Ne löytyivät kuitenkin salaojasta ja aivan sen läheltä tai alueen itälaidasta, jossa maa oli vielä osittain peltokerroksen sekainen. Muuten kerros vaikutti sekoittumattomalta. Varsinaisia esineitä löytyi muutama: keritsimet TYA 619:265, tulusrauta :273 sekä kaksi luista varttinänpyörää :422 ja :423. Massalöytöjen suhteen alueen luoteisnurkka oli löytörikkain, keramiikka ja savikiekkojen katkelmat keskittyivät selvästi alueelle 100–102/502–505. Ruudussa 101/502 oli eniten keramiikkaa: n. 85 grammaa. Ruudussa 102/505 savikiekkojen katkelmia oli lähes 1,5 kiloa. Keramiikkaa eteläalueella oli yhteensä 480 grammaa, kiekkojen katkelmia 5,7 kiloa. Osa kiekkoista oli koristeltuja. Palanutta savea löytyi 3,8 kiloa – se jakaantui alueelle tasaisemmin. (Liite 3)

Mainittakoon, että samasta kerroksesta maatuneiden puulinjojen kanssa löytyi rautakautista keramiikkaa sekä savikiekkojen katkelmia. Mitään selvästi resentejä löytöjä ei "puulinja-alueelta" tullut. Savitiiviste näytti usein liittyvän puu- ja hiiliraitoihin.

Profiilin pohjoispuolella (103–110/502–512) toinen kerros oli varsin sekoittunut, juuri mitään esihistoriallisia löytöjä ei tullut. Alueen keskivaiheilla (104–107/504–507) ollut

kiveys laajeni toisessa kerroksessa ja alkoi muistuttaa yhä selvemmin purkukivikasaa. Kivet olivat varsin suuria, halkaisijaltaan 40 – 60 cm ja niiden joukossa oli joitakin tiilenkappaleita ja resentejä löytöjä. Maa kiveyksessä oli lähinnä puhdasta hiekkaa. Kiveys kartoitettiin välitasossa 1B (kartta 14).

Toista kerrosta kaivettaessa kiveys näytti jäävän korkeammalle kuin muu alue. Koska kiveys ei ollut mikään selvä esihistoriallinen rakenne, se päätettiin purkaa. Kiveyksen ja keskiprofiilin välistä kaistaletta (x =103–104) kaivettiin varovaisemmin, koska se näytti kuuluvan profiilin eteläpuoleiseen likamaa-alueeseen.

Kun kivikasa purettiin ja hiekkaista maata kaivettiin alaspäin, alkoi hahmottua neliömäinen rakennuksen perusta. Rakenteen pohjoismuuri näytti jäävän avaamattomalle alueelle, joten kaivausalueetta laajennettiin kaksi metriä pohjoiseen (109–110/502–508). Suurten pyöreiden kivien lisäksi purkukasassa oli pienehköjä, suorakaiteen muotoisiksi lohkottuja kiviä. Tiiltä kasasta tuli hyvin vähän. Rakenteen keskellä ollut maa oli ensimmäisestä tasosta alkaen hiekkaa, joukossa oli laastin palasia. Löydöt olivat punasavikeramiikkaa, palamatonta luuta, lasia, tiiltä, epämääräisiä rautaesineitä ja raudan palasia. Kaikkia löytöjä ei taltioitu. Koska rakenteen keskelle jäänyt alue (105–108/505–507) oli selvästi sekoittunutta, maa päätettiin poistaa lapioimalla mahdolliseen häiriintymättömään kerrokseen asti. (Kivirakenteesta tarkemmin luvussa 5.7.). ,

Profiilin pohjoispuolen itäreuna (103–108/509–512) oli edellisessä tasossa varsin tumma ja hiilinen. Toinen kerros jatkui melko samanlaisena, mutta esihistoriallisia löytöjä ei juuri tehty (yksi rautakautisen keramiikan pala sekä kaksi palaa savikiekosta). Lisäksi alueelta löytyi joitakin resentejä löytöjä. Epäselväksi jäikin, liittyikö maan tummuus ja hiilisyys profiilin eteläpuolisiin värjäymiin. Toisessa tasossa näkyviin tuli laajoja alueita vaaleaa savea, mutta myös tummia läiskä. Tummat läiskät olivat pitkänomaisia, maan kuivuttua ne näkyivät aika heikosti. Alue on merkitty karttaan tummaksi saveksi. Tumminta ja hiilipitoisinta maa oli aivan profiilin y = 513 vieressä olleessa läiskässä ja aivan profiilin vieressä ruudussa 103/510.

Ruuduissa 103–105/502–503 sekä 103/504–508 tuli toisessa tasossa esiin värjäymiä, jotka jatkuivat selvästi profiilin eteläpuolelta (selostettu ao. kohdassa tarkemmin). Ruuduista löytyi rautakautista keramiikkaa sekä savikiekkojen katkelmia. Alue näyttikin jääneen häiriintymättömäksi myöhäisemmästä kivijalasta huolimatta. Sensijaan ruudut 106–110/502–503 olivat sekoittunutta maata (lasia, posliinia). Kivijalan ympärillä ollut saveus erottui likamaasta hyvin selväräjaisena.

5.4. Kolmas kerros

TYA D 260:38–39, 45–54, 61–71, 75–87; TYA neg F 20563–20567, 20604–20645, 20650–20670; kartat nro 6 ja 7; löydöt TYA 619:435–790.

Profiilin eteläpuolella (97–102/502–512) toisessa tasossa esiin tulleiden värjäymien vuoksi jätettiin profiilikaista linjan $y = 506$ kohdalle. Kolmannen kerroksen kaivaus aloitettiin alueen itälaidasta, jolloin ruuduissa 99/508–509 havaittu savipatjan selvä kerroksellisuus antoi aiheen vielä uuden profiiliin jättämiseen linjan $x = 100$ kohdalle (profiili jäi lyhyeksi, koska maa ruuduista 100/508–509 oli ehditty kaivaa pois).

Alue 97–102/506–512 – välitaso 2B

Eteläpuolen kolmannen kerroksen kaivaminen aloitettiin alueen itälaidasta, jossa vielä toisessa tasossa likamaan (kulttuurimaan) olemassaolo ei ollut niin selvää kuin alueen länsilaidassa. Kaakkoisnurkan (97–99/510–512) tummanharmaata, osittain humuksen sekaista savea poistettiin muutamia senttejä. Savi muuttui osittain vaaleammaksi, mutta siinä oli myös erilaisia tumman saven läiskiä, jotka menivät osittain vaalean saven alle – mitään erityisen selvää kerroksellisuutta ei havaittu (kts. profiilikartta). Vaaleaa savea oli eteläalueen itäreunassa melko yhtenäisenä alueena, n. 0,5 m – 1 m leveänä nauhana ruuduissa 97–102/512. Ruuduissa 98–99/510 tuli näkyviin pitkänomainen noen värjäämä alue, muuten maa oli lähinnä tummaa savea. Ruudussa 97/512 oli ilmeisesti vanha koekuoppa tai oja, koska maa aivan nurkassa yhä vaikutti sekoittuneelle.

Koillisnurkassa (100–102/510–512) näkyi edellisessä tasossa tumma likamaaläiskä, jossa oli paikoitellen runsaasti hiiltä. Tumma maa-alue muuttui kolmannen kerroksen aikana huomattavasti. Alueelle ilmestyi samanlaisia vaaleita laastimaisia ja tuhkamaisia hiekkaläiskiä sekä noki- ja hiililäiskiä kuin ruuduissa 100–102/502–503 näkyi edellisessä tasossa. Ruuduissa 100–102/510 oli nauhamainen, n. 20 – 30 cm leveä, valkoisen ohuen maan alue, jonka itälaidassa kulki kapea hiiliraita. Muuten vaalean ja punertavan sekä hiilisen maan läiskät olivat pieniä, epäselviä läiskiä siellä täällä. Ruuduissa 100–102/512 oli raita vaaleaa savea, mutta aivan kaivausalueen rajalla ($y=512,80-513$) maa oli tummaa. Ruutujen 101/512 ja 101/513 rajalla olleiden kivien keskellä maa oli hyvin hiilistä ja siitä löytyi kuutiokivi TYA 619:467 (kohdasta maanäyte). Kivet eivät kuitenkaan olleet palaneita. Maatunutta puuta löytyi vain muutamia hippuja ruuduista 99–100/510.

Eteläalueen keskellä (98–101/505–509) toisessa tasossa näkynyt paksu savikerros oli kuivunut kivikovaksi. Kaivajat joutuivat poistamaan savea lohkomalla sitä palasina, koska tasoitteain kaivaminen oli mahdotonta. Aluksi näyttikin siltä, että savi oli selvästi erottuva,

homogeeninen kerros, jonka alta paljastui savesta poikkeava tumma, likaisen maan kerros. Kun maata oli poistettu jonkin verran ruuduista 99/506, 100/506–507 sekä 99/508 havaittiin, ettei savi ollutkaan yhtenäinen kerros, vaan siinä näkyi erivärisiä kerroksia. Noin 5 cm paksuisen vaalean saven (A-savi) alla oli saman paksuinen likaiseksi värjäätynyt savi (B-savi). Näiden kahden kerroksen välissä oli paikoitellen äärimmäisen ohut kerros tummaa likamaata. Ko. kerros oli kuitenkin vaikeasti havaittavissa. Tummanharmaan, likaisen saven (B) alaosassa oli alle 0,5 cm vahvuinen kerros hyvin tummaa, likaista maata, jonka alta välittömästi löytyi kovaksi tiivistynyt noin 1 cm paksuinen likainen savikerros. Tämän kerroksen alla oli 5 cm paksuinen puhdas, vaalea savi (C-savi). Tämän saven alta paljastui tumma likamaa.

Edellä kuvattu, monimutkainen kerroksellisuus oli havaittavissa vain muutamien ruutujen alueella, lähinnä ruuduissa 98–99/506–508. Ruuduissa 97–101/505, 97/506–509, 101/507–509 sekä 97–100/509 samanlaisia kerroksia ei löydetty. Ruuduissa 100–101/506 ja 100/507–508 kerrokset luultavasti olivat (ainakin osittain), mutta ne ehdittiin vahingossa kaivaa pois.

Kaivamista jatkettiin poistamalla vaalea savi (A) ja sen alla ollut tummanharmaa savi (B) omina kerroksinaan pois. Tarkoituksena oli paljastaa ja dokumentoida B-saven alareunassa havaittu kovaksi pakkaantunut savikerros, joka tulkittiin maalattiaksi. Poiskaivetuista kerroksista otettiin maanäytteitä (kts. näytelistä). Selvästi erottunut, kova savikerros saatiin esille ruuduissa 98–99/506–509 sekä 101/506. Sen pinnassa oli vaaleita tuhkamaisia sekä voimakkaan nokisia läiskiä. Niissä ruuduissa, joissa saven eri kerroksia ei havaittu, vaalean saven (5 – 10 cm paksu kerros) alta paljastui (pääasiassa) tummaa maata. Tosin eri kerrosten havaitseminen oli hyvin vaikeaa – värierot olivat lähinnä liukuvia. Varsinkin alueella 97–99/509,5–510 "vaaleaa" ja "tummaa" savea oli vaikea erottaa toisistaan. Maalattia ei ruuduissa ollut, toisaalta ei selvästi voitu erottaa muualla C-saven alta paljastunutta tummaa kerrostakaan. Ruuduissa 97/506–509 maa oli ilmeisesti salaojan sekoittamaa, vaikkei oja selvärajaisena erottunutkaan.

Alue 97–102/506–512 kartoitettiin välitasossa 2B (edellä selostetut havainnot) ja kolmannen kerroksen kaivamista jatkettiin.

Alue 97–102/506–512 – välitason 2B alta (löytökeros 3B)

Eteläalueen itäreunasta (97–102/510–512) poistettiin maata joitakin senttejä (2–5 cm) välitason kartoittamisen jälkeen. Ruuduissa 100–102/510–512 2B tasossa näkynyt vaalea, ohut maa hävisi ja maa alkoi muuttua tummemmaksi. Ruuduissa 97–102/512 näkynyt vaalea

savinauha kaivettiin pois. Sen alta paljastui tummaa maata. Pieniä kiviä alkoi tulla siellä täällä melko runsaasti näkyviin. Ruutujen 97-99/509-510 alue oli koko kaivauksen ajan ollut ongelmallinen. Vielä toisessa tasossa se vaikutti sekoittuneelle (humuspitoista savea). Kolmas kerroskin oli lähes kokonaan tummaa savea, eikä alueella tullut näkyviin mitään selviä kerroksia. Välitason 2B kartoitus näissä ruuduissa olikin lähinnä tekninen - tosin alueelle oli tullut näkyviin hiilen värjäämä läiskä. Välitasosta lähtien ruuduissa tapahtui kuitenkin muutosta. Maa muuttui selvemmin likamaaksi ja löytöjä alkoi tulla enemmän (palanutta savea ja savitiivistettä).

Keskialueella, ruuduissa 98-99/506-509 sekä 101/506 ollut maalattia poistettiin (maanäyte 11) ja kaivausta jatkettiin poistamalla kolmas n. 5 cm paksu savikerros (puhdas ja sitkeä C-savi). Jokseenkin tarkasti maalattian alta paljastui epämääräinen kiveys (ruuduissa 98-99/506-509). Kiveys oli melko laaja ja tiheä, maa kiveyksessä oli hyvin tummaa ja siinä oli hiilihippuja. Kiveys oli keskeltä kuopalla.

Maalattian eteläreunassa, ruuduissa 97/506-509 salaoja aiheutti häiriötä kerrosjärjestyksessä. Ruutujen 97/506-507 ja 98/506-507 rajalla oli paksuhko kerros vihertävää (sitkeää) savea, jonka liittymistä toisiin savikerroksiin ei pystytty selvittämään. Mahdollista on, että se liittyi salaojan rakenteeseen. Vihertävässä savessa oli pyöreähkö tumman maan läiskä (halk. n. 40 cm) ruudussa 98/506. Läiskästä löytyi helmi (TYA 619:464). Aluksi tumma läiskä näytti savessa olevalta kuopalta, jonka alta tulisi savi. Tumma maa kuitenkin jatkui alaspäin ja alempaa löytyi sama kiveys kuin muuallakin. Vihreää savea poistettiin ja se kutistui n. 10 cm leveäksi raidaksi ruutujen 97/506-507 ja 98/506-507 rajalle.

Alue 97-102/502-505

Eteläalueen länsireunaa (97-102/502-504) kaivettiin hyvin varovaisesti, koska alueella oli jo edellisessä tasossa tullut esiin monimutkaisia ja mielenkiintoisia värjäymiä, jotka olivat paikoitellen hyvin ohuita. Rungas maatuneen puun määrä viittasi rakenteisiin, joiden tulkinnan vuoksi hidaskäyttö oli perusteltua. Kolmas kerros tällä alueella olikin paikoitellen vain muutamien senttien paksuinen. Kerroksen aikana alueella tuli näkyviin uusia puulinjoja ja kivrakenteita, lisäksi värjäymät muuttuivat monimutkaisemmiksi.

Varsin mielenkiintoinen ilmiö havaittiin länsireunassa aivan läntisimmässä puulinjassa (ruutujen 100-101/502 ja 100-101/503 rajalla). Vaaleassa, hyvin ohuessa ja tuhkamaisessa maassa (hyvin hieno hiekka tai siltti) kulkeneen puulinjan päältä ja sivuilta löytyi runsaasti savikielien katkelmia, keramiikkaa ja palamattomia eläintenluita. Löytöjä ei ollut kovin laajalla alueella, vain n. 20 cm leveällä kaistalcella. Ruudussa 100/503 tosin löytöalue laajeni epämääräisiksi läiskiksi puulinjan sivuun. Ruutujen 99/502 ja 100/502 rajalla näkyi

vaaleassa tuhkamaisessa maassa kaarevalinjaisesti mutkitteleva tummanruskea juova (3–5 cm leveä). Se muistutti enemmän maatonutta ainetta kuin palanutta. Ruskea juova katosi kolmannen kerroksen aikana. Puuraidasta ja löytökeskittymistä otettiin in situ -valokuvia (TYA D 260:46–49; TYA neg F 20576 – 20579).

Kolmas taso

Alueet 97–102/502–504, 102/505–508 sekä 103–104/502–503

Alueen halki kulki pohjoisluode – eteläkaakko –suunnassa yhdensuuntaisia maatuneita puulinjoja (osittain hiiltyneitä). Salaoja ruuduissa 98/502–504 katkaisi linjat. Kaksi itäisintä linjaa (kulkivat ruudusta 101/504 ruutuun 97/504–505) näyttivät jatkuvan etelässä avoimattomalle alueelle. Näistä kahdesta läntisempi näytti jatkuvan myös profiilin pohjoispuolelle, ruutuun 103–104/503, vaikka linja oli epäselvä ruudussa 102/504 (näkyi lähinnä tummana maana). Näiden puulinjojen välissä ollut maa oli karkeaa hiekkaa, jossa oli ruuduissa 100–101/504 valkoisen ja punertavan ohuen maan läiskä sekä ohuempaa ruskeaa hiekkaa. Ruudussa 97/504 puiden välissä oli ohutta tuhkamaista maata. Linjat olivat noin 40 cm päästä toisistaan. Aivan itäisimmän puulinjan vieressä oli pienehköistä kivistä tehty säännöllinen kivirivi.

Em. kahden puulinjan lisäksi alueella oli (ainakin) kolmas linja, joka oli selvin ruuduissa 100–102/503. Ruutujen 97,–99/502–503 alueella oli useampia jälkiä maatuneista puista sekä voimakkaan hiilisiä värjäymiä, mutta ne olivat kuitenkin sen verran epäselviä, ettei ole selvää, jatkuiko ruuduissa 100–102/503 näkyneet puulinjat suoraviivaisesti ruutuihin 98–99/503 (tulkintaa vaikeutti profiili $x = 100$).

Ruuduissa 100–102/503 olleeseen puulinjaan rajautui itäpuolella selvärajainen pitkulainen läiskä valkoista, puuterimaista (kalkkimaista) ohutta maata. Se oli osittain aivan puhtaan valkoista, osittain tuhkanharmaata. Lisäksi siinä kulki ohut ruskea juova, joka vaikutti maatuneelta aineelta. Vaalean maan läiskä levisi laajemmalle ruudussa 100/502, sen raja ruuduissa 101–102/502 olleeseen keskiruskeaan likamaahan ei ollut selvä. Ruudussa 100/502 oli vaaleassa maassa läiskä kovaksi tiivistynyttä, hieman ruosteiselta vaikuttanutta ruskeaa maata (näyte 15). Ruuduissa 101–102/502 (puulinjan länsipuolella) näkyi vaaleanruskeassa likamaassa tumma, hiilinen likamaaläiskä, jossa oli pieniä läiskä vaaleaa ohutta maata.

Maa alueella 100–102/503,50–504,50 oli vaihtelevaa. Siinä näkyi pari hyvin tummaa hiilistä raitaa, jotka eivät olleet selvästi yhdensuuntaisia puulinjojen kanssa. Lisäksi alueella oli läiskinä ruskeaa karkeaa hiekkaa, jonka joukossa oli paikoitellen soraa.

Ruuduissa 97-98/502-503 edellisissä tasoissa näkynyt värjäymä näkyi edelleen, vain hieman muuttuneena. Neliömäistä aluetta kiersi hiiltynyttä ja maatunutta puuta ollut raita. (Värjäymän muoto johtui osittain siitä, että sen katkaisi ruuduissa 98/502-503 kulkenut salaoja.) Suorakulmaisen nurkan keskelle jäänyt alue koostui kolmesta erilaisesta (pohjois-etenä -suuntaisesta) vyöhykkeestä, joiden väliset rajat olivat selvät. Itäisimpänä oli kaistale vaaleanharmaata ohutta tuhkamaista maata, jonka länsireunassa oli läiskä valkoista kalkkimaista maata. Tämä kaistale näytti liittyvän ruuduissa 100-102/503 olleeseen samantyyppiseen maan alueeseen, ollen saman suuntainen ja yhtä leveä. Keskimäinen kaistale oli väriltään vaaleanruskea ja se oli pääasiassa ohutta hiekkaa, jonka joukossa oli maatunutta puuta. Aivan länsilaidassa ollut kaistale (joka jatkui avaamattomalle alueelle) oli lähinnä keskiruskeaa likamaata, jossa oli vaalean maan läiskiä sekä hiiltä.

Ruudussa 97/503, vaalean maan itäreunassa, ollut maatunut puu näytti jatkuvan hiilisenä raitana salaojan pohjoispuolelle, ruutuihin 99-100/503. Aivan ruutujen 96/502 ja 97/502 rajalla, osittain avaamattomalle alueelle jatkuen, näkyi hiiltynyttä puuta. Maa puunurkan ulkopuolella (ruuduissa 99/502-504 ja 97/504) oli keskiruskeaa likamaata. Ruuduissa 98-99/503 näkyi epämääräinen läiskä tummaa, nokista likamaata, jossa oli myös hiiltynyttä ja maatunutta puuta. Ruudussa 97/504 oli pieni rykelmä tasakokoisia, halkaisijaltaan n. 10 cm olleita kiviä.

Ruudussa 101/504-505 oli jäänteet pystypaalusta. Pyöreää, halkaisijaltaan n. 40 cm ollutta tumman hiilisen maan läiskää ympäröi kuusi nyrkinkokoista kiveä. Itäisin puulinja (johon liittyi myös kivirivi) päättyi tähän paaluun. Paalusta lähti edelliseen linjaan nähden 90 asteen kulmassa (suunnassa itäkoillinen - länsilounas) toinen maatuneen ja hiiltyneen puun linja, joka hävisi profiilin alle ruutujen 102/508 ja 102/509 rajalla. Ko. kohdassa näkyi profiilissa kasa nyrkinkokoisia kiviä. Maa tämän linjan pohjoispuolella oli tummaa likamaata. Siinä oli läiskinä vaaleaa ja punaista ohutta maata, sekä hiiltä. Keskiprofiili x = 102,50 peitti osan tästä tumman maan linjasta. Maa profiilin pohjoispuolella ruuduissa 103/505-508 ei ollut aivan yhtä tummaa, mutta siinä oli samantyyppisiä vaaleita ja punertavia läiskiä kuin profiilin eteläpuolellakin.

Ruuduissa 103-104/502-503 profiilin pohjoispuolella jatkuivat samat värjäymät, jotka näkyivät profiilin eteläpuolellakin. Ruuduissa 100-102/503 näkynyt maatunut puu jatkui ruutuihin 103-104/502. Samoin tumma hiilinen linja, joka näkyi ruutujen 100-102/503 ja 100-102/504 rajalla, jatkui teräväräjaisena ruuduissa 103-104/503. Ruutujen 103-104/502 ja 103-104/503 rajalla oli pitkulainen n. 40 cm leveä läiskä vaaleanharmaata, ohutta tuhkamaista maata. Läiskän itäreunassa kulki ohut maatuneelta aineelta vaikuttanut tummanruskea juova. Länsireunassa vaalea maa rajautui maatuneeseen puuhun. Muutoin maa ruu-

duissa oli keskiruskeaa likamaata.

Alue 97-101/505-510

Alueen maanlaatu oli suhteellisen tummaa, muttei erityisen likaista. Joitakin erivärisinä erottuvia läiskiä oli näkyvissä. Merkittävin rakenne oli maalattian alta paljastunut kiveys ruuduissa 98-99/506-509. Kiveys vaikutti melko tiheältä ja se muodostui varsin tasakokoisista kivistä. Muutamaa halkaisijaltaan n. 20-30 cm ollutta kiveä lukuunottamatta kiveyksen kivet olivat nyrkinkokoisia tai sitä pienempiä. Keskeltä kiveys oli kuopalla. Ruuduissa 98/507-508,30 kiviä ei näkynyt, maa oli tässä kohdin hyvin tummaa. Muuallakin kiveyksessä maa oli kohtalaisen tummaa. Kivet eivät olleet palaneita.

Kiveyksessä ollut tumma maa rajautui terävästi ruuduissa 97-99/510 olleeseen pitkänomaiseen vaalean maan (vaaleaa likamaata, ei ohutta tuhkamaista) alueeseen. Tämä vajaan metrin levyinen vaalea kaistale rajautui itäpuoleltaan ruuduissa 97-100/510 heikosti näkyneeseen maatuneen puun raitaan. Ruudussa 100/509 se loppui kivirykelmään, jossa oli kaksi isompaa kiveä ja muutamia pienempiä. Samanlainen vaalea kaistale näkyi ruuduissa 101/506-509. Se rajautui pohjoisessa tummaan linjaan, joka jäi keskiprofiilin alle.

Ruuduissa 100,50-101,50/506-508 näkyi tumma likamaaläiskä, johon liittyi pitkänomainen, epäsäännöllinen kiveys. Tiheimmillään kiveys oli ruutujen 100,50/507 ja 100,50/508 rajalla. Värjäymä näkyi parhaiten kivien pohjoispuolella ja se rajautui em. vaalean maan alueeseen. Värjäymän keskivaiheilla kulki vaaleampi, n. 10 cm leveä raita noin linjan $x = 101$ kohdalla. Raita oli vaaleanruskeaa, ohutta silttimäsitä maata ja siihen liittyi paikoitellen juovana tummanruskeaa maatuneelta aineelta vaikuttanutta maata. Raidassa oli lisäksi valkoisia ohuen maan läiskiä. Raita päättyi ruudussa 101/509, jossa se teki puoliympyrän muotoisen kaaren. Kaaren sisään jäi tummaa maata.

Ruuduissa 97-100/510 kulki heikko maatunut puulinja pohjoisluode-eteläkaakko-suunnassa. Eniten maatunutta puuta näkyi ruuduissa 98-99/510. Ruudussa 100/510 linja näkyi nyrkinkokoisista kivistä muodostuneena kivrivinä. Ruuduissa 101-102/510 linja ei näkynyt.

Alue 97-102/510-512

Maa alueella oli tummaa, ainoastaan nurkka 97/512 erottui vaaleana (savea tai vaaleaa likamaata). Muualla näkyi tummassa maassa erilaisia värjäymiä. Ruuduissa 99-101/511 kulki maatuneen puulinjan kanssa yhdensuuntainen hiiliraita. Muutenkin maa ruuduissa 98-100/511-512 oli hyvin tummaa ja nokista.

Ruudussa 99/510 oli epämääräinen läiskä vaaleaa, ohutta tuhkamaista maata. Vaaleaa maata

oli myös epämääräisenä raitana puulinjan itäpuolella ruuduissa 100–101/510. Ruudussa 101/511 oli tiivis, pienialainen nyrkinkokoisista kivistä muodostunut kiveys. Kiveyksessä oli pieniä läiskiä vaaleaa ohutta hiekkaa. Epämääräisiä pieniä vaalean ohuen maan läiskiä oli alueella siellä täällä.

Kolmannen kerroksen löydöt profiilin eteläpuolisella alueella ovat pääasiassa massalöytöjä. Jo mainittujen helmen ja kuutiokiven lisäksi löytyi muutama huonokuntoinen veitsenkatkelma (TYA 619:437, :442, :443) sekä pari palaa pronssia (:435, :436). Resenttejä löytöjä tuli enää salaojasta. Keramiikkaa alueelta löytyi 790 grammaa, savikiekkojen katkelmia noin viisi ja palanutta savea yli kahdeksan kiloa. Löydöt keskittyivät yhä luoteisnurkkaan (100–102/502–505). Tosin alueen itälaidasta, alueelta 97–102/510–511, alkoi löytyä kiekkojen katkelmia sekä palanutta savea. Mielenkiintoista on, että eniten selviä savitiivistepaloja löytyi juuri täältä alueelta. (Liite 3)

Profiilin pohjoispuoli (103–110/502–512)

(Ruudut 103–104/502–503 sekä 103/504–508 on käyty läpi eteläpuolen kohdalla)

Kolmannessa kerroksessa ruutujen 105–108/502–503 maa oli vielä sekoittunutta, hiekan ja humuksen sekaista savea. Ruuduissa 109–110/502–503 sekä 110/504–508 alkoi näkyviin tulla enemmän kiviä. Aluksi kiveys vaikutti purkukivikalalta. Alaspäin kaivettaessa kuitenkin huomattiin, että kivet muodostivat jatkorakenteen aiemmin esiin tulleelle kivijalalle. Paljastunut rakenne näytti jatkuvan pohjoisessa avaamattomalle alueelle, eikä sen funktiosta päästy selvyyteen.

Toisessa tasossa kivijalan itäpuolella ruuduissa 104–108/508,50–510 näkynyt vaalean saven alue hävisi kolmannessa kerroksessa. Saven alta paljastui yhtenäinen likaisen maan alue ruuduissa 103–108/509–510. Se oli väriltään keskiruskeaa, eikä siinä näkynyt erityisen tummia tai nokisia läiskiä. Likamaan alueella oli maatunutta puuta pieninä hippuina siellä täällä koko kerroksen ajan, mutta mitään selviä linjoja tai rakenteita maatuneesta puusta ei muodostunut. Pienten puuhippujen lisäksi kolmannessa tasossa ko. ruuduissa näkyi pieniä, epämääräisiä vaalean ohuen maan läiskiä.

Ruuduissa 103/510–512 maa oli kolmannessa kerroksessa melko tummaa, siinä oli jonkinverran nokea ja hiiltä – erityisesti nurkka 103/512 oli hyvin tummaa maata. Tumma maa hupeni kolmannen kerroksen aikana. Sen sijaan ruuduissa 104–107/511–512 maa oli koko kerroksen ajan vaaleaa, puhdasta savea. Ruuduissa 106–107/512 oli läiskä oranssinpunaista hiekkaa. Se kuitenkin hävisi alaspäin mentäessä. Ruudut 108/511–512 olivat osittain tummaa (ei kuitenkaan likaista) savea.

Kolmas taso alueella 103-108/508-512 oli suurelta osin vaaleaa savea. Ruuduissa 103-108/509-510 näkynyt likamaa-alue, läiskä nurkassa 103/512 sekä parikymmentä senttiä leveä kaistale profiilista $y = 513$ länteen näkyivät yhä ympäristöä tummempana maana. Ruuduissa 103/508, 105/509 sekä 106-107/510 olleet kivet tulkittiin historiallisesta rakenteesta peräisin oleviksi.

Kolmannen kerroksen paksuus oli vaaituslukujen perusteella noin 15 cm, paikoitellen jopa 20 cm. Kerroksen paksuuteen vaikutti ratkaisevasti se, että alueen 103-108/509-512 ajateltiin olevan sekoittunutta. Toisessa tasossa näytti jopa siltä, että alue tulisi pian pohjaan kaivetuksi (alueella ollut vaalea savi). Koska alueelta ei löytynyt selviä rakenteita, esihistoriallisia löytöjä oli vähän, eikä maan laadussa näyttänyt tapahtuvan selvästi havaittavaa muutosta (selvää likamaata - kulttuurimaata ei havaittu), tasojen tiheään dokumentaatioon ei nähty syytä. Jälkeenpäin ajatellen tuntuu todennäköiseltä, että kosteammasta maaperästä olisi voitu havaita luonnolliset kerrokset tarkemmin ja kaivaa (sekä dokumentoida) niiden mukaan. Erittäin valitettavaa on, ettei kaikkia profiilissa $y = 513$ näkyviä värjäymiä ja maa-kerroksia havaittu tasokaivauksessa.

Profiilin pohjoispuoliselta alueelta löytyi kolmannelta kerroksesta esihistoriallista keramiikkaa 223 grammaa - se keskittyi selvästi niihin ruutuihin, joissa havaittiin eteläpuolelta jatkuvia rakenteita ja värjäymiä (103-105/502-503, 103/504-508). Samoihin ruutuihin keskittyi huomattavasti savikiekkojen katkelmia sekä palanutta savea. Erityisesti mainittakoon ruudut 103-104/503, joista palanutta savea ja kiekkojen katkelmia löytyi yhteensä 4,5 kiloa. Alueelta 103-108/509-512 keramiikkaa löytyi vain muutamia yksittäisiä paloja, mutta kiekkojen katkelmia ja palanutta savea selvästi aiempia kerroksia enemmän (liite 3).

Kolmannelta kerroksesta otettiin maanäytteet fosfaattikartoitusta varten. Spot-testin tulkin-taa kuitenkin vaikeuttaa se, että näytteitä on vain yhdestä kerroksesta. Lisäksi on pidettävä mielessä, että profiilin pohjoispuolisen alueen itäreuna oli jo kolmannelta kerroksessa syvemmällä kuin profiilin eteläpuolinen alue. Tasokartalla tarkasteltuna selvät anomaliat näyttävä keskittyvän alueelle 103-108/509-512 (liite 4) - havaintoa ei kuitenkaan kaivauksen tässä vaiheessa voi tarkemmin tulkita.

5.5. Neljäs kerros

TYA D 260:56-59, 73, 91; TYA neg F 20594-20599, 20618-20619; kartta nro 8; löydöt TYA 619:791-866.

Neljättä kerrosta kaivettiin ainoastaan profiilin pohjoispuolisella alueella, ruuduissa 105–108/502–503 sekä 103–108/509–512. Löytöluettelossa on joitakin löytöjä luetteloitu profiilin eteläpuolelta neljännessä kerroksesta löydettyiksi. Nämä löydöt tulivat kolmatta tasoa puhdistettaessa ja koska ne selvästi liittyvät kolmanteen tasoon, eivätkä edeltävään kolmanteen kerrokseen, ne luettelointiin neljännen kerroksen löydöiksi.

Ruuduissa 105–108/502–503 maa oli neljännessä kerroksessa osittain sekoittunutta, hiekan ja humuksen sekaista savea. Maata poistettiin n. 10 cm (tosin paikoitellen vain 3 – 4 cm) ja sekoittunut maakerros näytti loppuvan ruuduista 105–107/502–503. Merkittävin ilmiö tuli esiin ruutujen 105–107/503 itäreunassa, jossa neljännessä tasossa näkyi voimakas nokisen maan raita. Noin 20 cm leveä raita kulki lähes pohjois–etelä –suuntaisena ruutujen itäreunassa, jossa se rajautui historiallisen ajan kivijalan ympärillä olleeseen saveukseen. Ruudussa 106/503 hiiliraita muodosti puolikaaren muotoisen värjäymän. Muuten maa ruuduissa 105–107/502–503 ei ollut erityisen likaista, eikä siinä näkynyt muita värjäymiä. Maa oli keskiruskeaa, osittain savista osittain hiekkaista. Muutamia hyvin heikkoja maatuncen puun hippuja esiintyi siellä täällä, ne eivät kuitenkaan muodostaneet mitään linjaa tai rakennetta.

Kivijalan itäpuolella, ruuduissa 103–108/509–512 neljäs kerros oli vaaituslukujen mukaan – varsin ohut, paksuimmillaankin vain 5 cm (vaaitusluvuissa voi olla systemaattinen virhe).

Keskellä aluetta maa muuttui kovaksi, lohkeilevaksi saveksi, joka oli puhdasta lukuunottamatta rautaoksidivärjäymiä. Ruudut 104–108/509–510 olivat samanlaista keskiruskeaa likaista maata kuin edellisissäkin tasossa. Alueella näkyi heikkoja vaalean ohuen maan läiskä ja maatuncen puun hippuja. Nurkan 103/512 tumma läiskä kutistui ja maa muuttui savisemmaksi. Ruuduissa 103/509–510 edellisessä tasossa näkynyt tumma maa hävisi neljännessä kerroksessa, maa muuttui lähinnä heikosti värjäytyneeksi saveksi.

Kivijalan itäpuolisella alueella havaittiin olevan kahdenlaista savea: keskellä aluetta puhdas, hyvin sitkeä (kuivana lohkeileva) savi ja toisaalta itä-, pohjois- ja eteläreunoissa tumma, mureneva pehmeä savi, joka vaikutti värjäytyneelle (likaantuneelle). Tummasta savesta löytyi hiukan palamattomia eläinten luita. Ruudussa 103/510 näkyi neljännessä tasossa pyöreä, halkaisijaltaan noin 15 cm ollut, ruskea läiskä keskellä puhdasta savea. Se kaivettiin puolikkaana, itä–länsi –suuntaisen linjan leikkaamana. Profiilissa värjäymä näkyi kiilamaisena, noin 15 cm korkeana, tumman humusmaisena maan alueena. Värjäymä tulkittiin teroitettun paalun kärjeksi. Ruudussa 105/510 näkyi samanlainen pyöreä läiskä, mutta profiiliksi kaivettuna värjäymä ei enää erottunut.

Neljännestä kerroksesta löytyi esihistoriallista keramiikkaa 176 grammaa, pieni keskittymä oli ruudussa 106/503, josta löytyi 58 grammaa (7 palaa). Savikiekkojen katkelmia löytyi noin 1700 ja palanutta savea 2100 grammaa. Molemmat löytöryhmät keskittyivät ruutuihin 104–108/509.

5.6. Viides ja sitä alemmat kerrokset

TYA D 260:94–99; TYA neg F 20672–20674, 20678–20679; kartat nro 9, 10 ja 11 ; löydöt TYA 619:867–950.

Viidettä ja sitä alempia kerroksia kaivettiin enää alueella 103–108/509–512. Edellisessä tasossa näkyneen tumman pehmeän saven alta tuli ruuduissa 103–106/512 esiin maatuneita, joskin yllättävän hyväkuntoisia puita. Puut olivat pohjoiskoillinen–etelälounas –suuntaisia ja ne kulkivat ruudusta 103/512 ruutuun 106/512. Molemmissa päissä puut jatkuivat kaivamattomalle alueelle. Puut kaivettiin esiin ja dokumentoitiin, mutta niitä ei poistettu.

Alueen länsireunassa (104–108/509) likaisen maan läiskä kapeni viidennen kerroksen aikana lähemmäksi kivijalkaa. Maa oli yhä tummaa ja hiilipitoista, siitä tuli löytöinä savitiivistettä ja savikiekkojen katkelmia. Viidennessä tasossa ruudussa 104/509 näkyi suorakulmaisen nurkan muotoisena hyvin tumma hiilinen raita. Likamaa–alue kulki lähes metrin levyisenä tummana raitana ruudusta 104/509 ruutuun 108/509 rajoittuen lännessä kivijalan ympärillä olleeseen saveukseen. Idässä se muuttui liukuvasti tummaksi saveksi. Keskellä aluetta ollut puhdas savi jätettiin viidennessä kerroksesta asti kaivamatta, ainoastaan reunoilla ollutta tummaa savea kaivettiin alaspäin.

Ruudusta 108/509 löytyi viidennessä kerroksessa pronssinen koristeitu varras (TYA 619:867), joka on ilmeisesti peräisin rikkoutuneesta spiraalirannerenkaasta. Keramiikkaa löytyi muutamia paloja, savikiekkojen katkelmia 350 ja palanutta savea n. 800 grammaa.

Ruuduissa 104–108/509 ollutta likamaata kaivettiin vielä viidennen tason jälkeen noin 25 cm. Alue dokumentoitiin kartoittamalla se kolmessa tasossa (6, 7a ja 7b). Likamaa–alue hupeni kivijalan viereen likamaaraidaksi. Vielä kuudennessa tasossa maa oli hyvin tummaa, siinä oli runsaasti nokea ja hiiltä sekä maatuneita puhippuja, joiden syyt kulkivat raidan pituussuunnassa. Myös löytöjä tuli yhä (savikiekkojen katkelmia, palanutta savea). Lisäksi paikoitellen esiintyi oranssinpunaiseksi palanutta savea murusina.

Seitsemännen kerroksen aikana likamaa alkoi vähitellen hävitä ruuduista 106–107/509,

mutta ruudut 104–105/509 ja 108/509 näkyivät yhä tummana likamaana, jossa oli runsaasti nokea. Vaikka likamaaraita pyrittiin kaivamaan kokonaisuudessaan pois, jäi ajanpuutteen vuoksi ruuduissa 104–105/509 sekä 108/509 olleet selvät värjäymät kaivamatta pohjaan. Eli vielä noin 70 cm:n syvyydellä alkuperäisen pellon pinnasta havaittiin selvää kulttuurikerrosta. Merkittävä löytö oli seitsemännestä kerroksesta löytynyt pronssinen punnus (TYA 619:929).

5.7. Historiallisen ajan kivijalka

TYA D 260:17, 20, 55, 60, 72, 90–93, 100–105, 123–128; TYA neg F 20531–20532, 20592–20593, 20602–20603, 20617, 20647–20648, 20675–20685, 20698–20706; kartat nro 5, 8, 10 ja 13; löydöt TYA 619:1002–1026.

Kivijalka on tehty osittain neliskulmaisiksi muotoilluista, osittain luonnollisen pyöreistä kivistä. Suurimmat kivet ovat kooltaan noin 1 m x 0,5 m. Rakennuksessa on lisäksi käytetty pieniä, kiilamaisia kiviä, joita on aseteltu isojen kivien väliin jääneisiin koloihin. Itäisessä muurissa näkyi pienten kivien muodostama komeromainen syvennys. Se ei kuitenkaan ole varsinainen syvennys, vaan kolo, josta isohko kivi on pudonnut pois. Kivijalassa on yhä jäljellä kaksi kivikerrosta (isoja kiviä). Rakenteen keskeltä ja ympäriltä löydettyjen kivien tulkittiin olevan peräisin kivijalasta, jolloin sen alkuperäinen korkeus olisi ollut suurempi. Pohjoisessa muurissa on kapea, alle metrin levyinen oviaukko. Kivijalan profiilissa näkyy laakea porraskivi oviaukon kohdalla. Rakenteen keskelle jäävän huonetilan koko on n. 12 m².

Laastia kivrakenteessa on jäljellä äärettömä vähän, lähinnä sitä näkyi valkoisena värinä siellä täällä kivien pinnassa. Suurin kivien välistä löytynyt laastinpala (n. 600 grammaa) on talletettu näytteeksi (näyte 21). Sekoittuneesta kerroksesta rakenteen keskeltä löytyi noin metrin halkaisijaltaan ollut laastin ja pienten kivien sekainen möykky. Sen kuulumisesta rakenteeseen ei saatu selvyyttä (se sijaitsi irrallaan sekoittuneen maan päällä).

Pohjoisen muurin saamiseksi esiin avattiin kaksi metriä leveä laajennus (109–110/502–507). Maa laajennuksessa oli sekoittunutta peltokerrosta, kiviä löytyi kuitenkin yllättävän tiheästi. Aluksi kiveystä pidettiin jo löytyneestä rakenteesta peräisin olevana purkukasana. Kiviä ei kuitenkaan poistettu, vaan sekoittunutta maata kaivettiin alemmas kiveyksen ympäriltä. Ruutuun 110/505 tehty syvennys paljasti ruuduissa 109–110/503–504 olevan kiveyksen profiilin. Siitä todettiin, että kyseessä on selvä rakenne. Ajanpuutteen vuoksi aluetta ei voitu laajentaa enemmän, eikä uuden rakenteen luonteesta saatu selvyyttä. Se kuitenkin näyttää

liittyvän kiinteästi aiemmin löytyneeseen kivijalkaan.

Kivijalan keskellä ollutta maata lapioitiin niin kauan, kuin se vaikutti sekoittuneelle. Keskellä ollut täyttökerros oli hiekkaista, osittain multaista maata, lisäksi siinä oli kiviä ja laastinpaloja. Löydöt olivat pääasiassa fajanssia, punasavikeramiikkaa, lasia, tiilenkappaleita ja epämääräisiä raudankappaleita. Kaikkia löytöjä ei taltioitu. Tiiliä löytyi niin vähän, ettei kyseessä voinut millään olla tiilisen rakenteen purkukasa. Sen sijaan löytyi joitakin tiilen kokoisiksi ja muotoisiksi lohkottuja kiviä.

Ruudussa 105/505, rakenteen lounaisnurkassa tuli korkeudella 6.28 m mpy näkyviin maaton puuta, muualla kerros oli vielä sekoittunut. Koillisnurkassa oli paksu kerros puhdasta keskikarkeaa hiekkaa, joka pysyi koko ajan kosteana. Tämän hiekkakerroksen alta tuli esiin puuta (korkeudella 6.06 – 5.99 m mpy). Kokonaisuudessaan puuta tuli kivirakenteen keskeltä niin vähän, ettei lattian olemassaolosta voi olla varma. Koillisnurkkauksessa (108/507) puut olivat selvimmin tasaisena pintana ja ne olivat itä-länsi -suuntaisia. Näiden puiden päältä löytyi lasitettua punasavikeramiikkaa (lähes kokonainen vati) sekä rautainen tykinkuula. Puukerroksesta alaspäin maa ei enää ollut sekoittunutta (4. kerros löytöluettelossa). Keskeltä aluetta (alkaen ovelta), löytyi muutamia N-S -suuntaisia lautoja, joista osa oli uponnut melko syvälle saveen. Muualla rakenteen keskellä puulöydöt olivat pienialaisia ja huonokuntoisia, eivätkä ne myöskään noudattaneet yhtenäistä suuntaa. Puut löytyivät välittömästi sekoittuneen, hiekkaisen kerroksen alta. Kerros, mistä puut löytyivät, ei ollut enää sekoittunutta. Se oli lähinnä tummaksi värjäätynyttä (likaista) savea.

Puut dokumentoitiin ja poistettiin. Niiden alta paljastui puusilppukerros, joka oli paksuin koillisnurkassa (n. 10 cm). Muuallakin puusilppua esiintyi, mutta se oli ohuempana kerroksena. Ruudussa 105/506 puusilppu oli palanut (mustaa ja hiilistä). Silppu vaikutti veistojätteeltä. Muuten maa oli tummaa, likaantunutta savea. Ruudut 105–108/505 olivat poikkeavia. Vähäisten puulöytöjen (lähinnä ruudussa 105/505) alta paljastui puhdas pohjasavi. Ruuduissa 106–108/505 pohjasavi tuli suoraan sekoittuneen kerroksen alta. Tässä reunassa puhdas savi tuli esiin huomattavasti korkeammalla kuin muualla (6.21 – 6.02 m mpy). Tämän korkeammalle jääneen saven reunasta (lähes linjalla y=506) löytyi rivi pieniä pystypaaluja (halkaisijaltaan 5–10 cm).

Em. puusilppukerroksen ja likaantuneen saven alta paljastui puhdas pohjasavi. Puusilpusta ei tullut mitään löytöjä, vaikka se tutkittiin hyvin huolellisesti (myös puuesineiden havaitsemiseksi). Pohjasaven korkeus vaihteli 6.21 – 5.82 m mpy. Se oli korkeimmillaan lounais- ja matalimmillaan koillisnurkassa. Kun alin kivikerros kaivettiin kokonaan esiin (se oli vajonnut paikoitellen 20 – 30 cm syvälle pohjasaveen), huomattiin nurkissa kivien alla

pienten paalujen ryhmiä. (Yhdestä tällaisesta paalusta otettiin näyte – näyte 20.)

5.8 Yhteenveto tasokaivaushavainnoista

Ensimmäinen kerros oli koko kaivausalueella vielä sekoittunutta peltokerrosta. Tosin rautakautista keramiikkaa ja savikiekkojen katkelmia löytyi keskiprofiilin (x=102,5–103) eteläpuoliselta alueelta jo peltokerroksesta lähtien. Tällä alueella näkyi ensimmäisessä tasossa hiiltynyt puulinja, jonka länsipuolella maa oli tummaa ja likaista. Linjan itäpuolella maa oli savea. Profiilin pohjoispuolella ensimmäisessä tasossa paljastui melko tiheä kiveys, jossa oli tiilen palasia. Kiveyksen itäpuolella kulki nauhamainen saveus. Esihistoriallisia löytöjä ei pohjoispuolelta tullut.

Toisessa kerroksessa alueen kahtiajakautuminen vahvistui. Profiilin pohjoispuolelle paljastui historialliseen aikaan ajoittuva kivijalka. Eteläpuolella resentejä löytöjä tuli enää satunnaisesti, kulttuurikerrokset vaikuttivat sekoittumattomilta. Varsinaiset löydöt olivat rautakautista keramiikkaa, savikiekkojen katkelmia ja palanutta savea (savitiivistettä). Toisessa tasossa eteläpuolelle hahmottui selvästi havaittava tumma kehymäinen neliö, jonka sisään jäi puhtaan saven alue. Paljastunut "kuvio" tulkittiin huonetilaksi ja sitä kiertäviksi seinälinjoiksi. Alueen länsi- ja pohjoisreunassa värjäymät (seinät) olivat selkeimmät. Näissä reunoissa esiintyi hiilisiä ja maatuneita puulinjoja. Värjäymät jatkuivat selvästi keskiprofiilin pohjoispuolelle. Eteläosan eteläreunassa häiriötä aiheutti oja ja itäreunassa maa oli osittain vielä peltokerrosta – näillä alueilla seinien olemassaolosta ei päästy selville.

Kolmas kerros oli profiilin eteläpuolella hyvin vaihteleva. Alueen keskellä ollut savi päätettiin poistaa yhtenäisenä kerroksena. "Savipatja" osoittautui kuitenkin kerrostuneeksi – keskeltä paljastui tiukkaan pakkaantunut savikerros, joka tulkittiin maalattiaksi. Lattia kartoitettiin välitasossa. Kun keskialueen monikerroksinen savi poistettiin, sen alta paljastui tummaa likamaata. Maalattian alta löytyi pienistä kivistä muodostunut kiveys. Länsireuna paljastui varsinaiseksi "seinälinja-alueeksi". Ruutujen 97–102/502–505 alueelta löytyi useampia maatuneita tai hiiltyneitä puulinjoja. Itäisimpään linjaan liittyi lisäksi kivirivi ja pystypaalu. Paalu on ilmeisesti ollut nurkkapaalu. Itäreunan seinälinja tuli selvästi näkyviin vasta kolmannessa tasossa. Maatunutta puuta löytyi tältä linjalta vain pieniä hippuja, selvimmän seinä näkyi savitiivisteiden muodostamana linjana. Profiilin pohjoispuolella, ruuduissa 103–104/502–509 kerrokset olivat kivijalasta huolimatta häiriintymättömiä. Profiilin eteläpuoliset rakenteet jatkuivat näissä ruuduissa. Sensijaan kivijalan itäpuoleinen alue oli epäselvä. Alueelta tuli joitakin löytöjä (kiekkojen katkelmia ja palanutta savea), mutta erityisen selviä värjäymiä ei kuivuuden vuoksi havaittu.

Neljättä ja sitä alempia kerroksia kaivettiin enää profiilin pohjoispuolella. Mielenkiintoinen oli kivijalan itäpuolella näkyviin tullut pitkulainen likamaa-alue, joka jatkui ruuduissa 104-108/509 aina seitsemänteen kerrokseen asti. Löydöt tästä värjäymästä olivat lähinnä palanutta savea ja joitakin kiekon katkelmia. Tosin viidennestä kerroksesta löytyi koristeltu pronssivarras ja seitsemännestä rautakautinen punnus. Ruuduista 103-106/512 löytyi viidennessä kerroksessa maatuneita puita.

5.9. Koekuoppahavainnot

Tasokaivauksen yhteydessä kaivettiin 72 koekuoppaa ympäröivälle peltoalueelle. Kuopat kaivettiin 1 m x 1 m kokoisina, syvyydet vaihtelivat 50 - 90 cm:n välillä. Jokaisesta kuopasta otettiin maanäyte n. 5 cm kyntökerroksen alapuolelta. Kaikissa kuopissa havaittiin 30 - 40 cm paksu savinen peltokerros, jonka alta tuli puhdasta savea. Ainoastaan kuopissa 51 ja 67 maakerrokset olivat monimutkaisemmat.

Kuoppa 67 tehtiin kokeeksi ennen tasokaivausta valitulle kaivausalueelle. Sen kerrostumat vastasivat tasokaivaushavainnoissa esitettyjä (kuoppaa ei kaivettu maalattiaa syvemmäksi). Koekuopassa 51 (110/490) näkyi länsiprofiilissa hiilenpalasia ja värjäätynyttä maata kyntökerroksen alareunassa. Kuoppaa laajennettiin länteen ja pohjoiseen. Laajennuksesta löytyi noin 30 cm:n syvyydestä pellon pinnasta 10 x 10 cm kokoinen alue hiiltynyttä puuta, johon liittyi jonkin verran palamatonta puuta. Puun luota löytyi palaneen saven pala. Kuoppaa kaivettiin alaspäin, hiiltynyt puu poistettiin. Sen alta löytyi hiiltä hippuina, mutta maa alkoi muuttua puhtaaksi saveksi. Kuopan länsi- ja pohjoisprofiileissa näkyi 25 cm:n paksun peltokerroksen alla vaihtelevan levyinen (5-10 cm) tumma raita. Länsiprofiilissa raidassa näkyi hiiltä ja puuta. Värjäymän alla maa oli puhdasta savea.

Koska koekuopissa ei juuri havaittu poikkeamia luonnollisista kerroksista, eikä niistä tullut erityisemmin löytöjä (muutamia paloja palanutta savea), Spot-testin tulosta (liite 4) on vaikea tulkita. Todettakoon kuitenkin, että kahdeksasta paljon fosfaattia sisältäneestä kuopasta seitsemän sijaitsi "alapellolla", osa melko lähellä tasokaivausaluetta.

Tasokaivauksessa havaitun muinaisjäännöksen laajuus ei koekuopituksessa selvinnyt. Kaivauksen perusteella näyttää, että alue on laajempi kuin Pitkäsén oletama 200 m². Koekuopat rajaavat kuitenkin noin 700 m² kokoisen alueen, jonka sisään muinaisjäännösalue

6. Kaivaushavaintojen tulkinta

Koska tasokaivaus jätettiin suurelta osin kolmanteen tasoon, havaintoja ei kannata tulkita kovin perinpohjaisesti. Toisaalta avatun kaivausalueen kohdalle osuneet rakenteet ovat vain osa muinaisjäännöstä. Värjäymät ja rakenteet näyttävät jatkuvan avaamattomalle alueelle jokaisessa ilmansuunnassa.

Selvin esihistoriallinen rakenne on profiilin eteläpuolella oleva rakennus tai huonetila. Kolmannessa tasossa saatiin näkyviin kolme seinälinjaa (lännessä, pohjoisessa ja idässä), eteläseinä jää avaamattomalle alueelle. Pohjoisseinä on osittain keskiprofiilin alla. Läntisessä seinässä kulkee puulinjan suuntaisena pienistä kivistä tehty kivirivi, joka liittyy seinärakenteeseen (alimman hirsikerran perustus?). Samanlaista pientä kiveystä havaittiin muutaman metrin matkalla myös itseseinässä. Läntinen ja pohjoinen seinä liittyvät toisiinsa pystypaalulla, kyseessä näyttäisi olevan varhopsatsarakenne. Johtopäätöksiä on toisin melko uskaliaasta tehdä vain yhden nurkan perusteella – itä- ja pohjoisseinän välinen nurkka jää keskiprofiiliin. Seinien sisäpuoliselta alueelta, huonetilan keskivaiheilta löydettiin kovaksi talleantunutta maalattiaa, jonka alta paljastui kiveys. Kiveyksen funktio ei vielä selvinnyt. Tähän huonetilaan liittyvää tulisijaa tai oviaukkoa ei kolmanteen tasoon mennessä havaittu.

Profiilin eteläpuolisen alueen länsireunassa on useita puu- ja hiililinjoja. Ne voivat liittyä keskemällä aluetta havaitun rakennuksen seinärakenteisiin, olla jonkinlaisia aitarakennelmia tai liittyä rakennukseen, joka jää lännessä avaamattomalle alueelle. Toiseen rakennukseen viittaavat ruuduissa 97/502, 103/502 ja 105/502 havaitut puu- ja hiililinjat, jotka olivat suorassa kulmassa läntisintä puulinjaa vastaan. Nämä linjat näyttivät jatkuvan avaamattomalle alueelle.

Osa puulinjoista oli erittäin hyvin säilyneitä. Niiden yhteydestä ei tavattu mitään selvästi resentejä löytöjä. Sen sijaan puiden kanssa samasta kerroksesta, jopa puiden päältä, löytyi rautakautista, koristeltua keramiikkaa. Löydetty keramiikka ajoittaa havaitut rakenteet rautakauden loppuun (C¹⁴ -ajoituksia ei vielä ole). Ajoitusta 1000-luvun alkupuolelle tukevat koristellut lasimassahelmet (TYA 619:41 ja :464). Puiden säilymiseen voi vaikuttaa maaperän savisuus. Toisaalta havaittiin, että silttimäisen, valkoisen (tuhkaisen?) maan välittömässä läheisyydessä puuta oli säilynyt parhaiten.

Kaivausalueen pohjoisosasta paljastunut kivijalka on historialliseen aikaan kuuluva rakenne – kivissä on jälkiä laastista. Tarkempaa ajoitusta rakenteelle ei kaivaushavaintojen perusteella saada. Kivijalan keskellä ollut maa oli lähes kokonaan sekoittunutta, vaikka aivan nykyaikaista roskaa (posliinia, uutta lasia, pullonkorkkeja) löytyi vähän. Parinkymmenen

sentin paksuisesta sekoittumattomasta kulttuurikerroksesta tulleet vähäiset löydöt eivät ajoita itse rakennetta. Liittyvätkö maatuneen puukerroksen päältä löytyneet lasitetun punasavisen vadin kappaleet (vanhimmillaan 1700-luvulta) rakenteen käyttöaikaan vai sen purkuajan-kohtaan, ei tutkimuksessa selvinnyt. Kivijalkaan näyttää kuuluvan lisärakenne, joka jää pohjoisessa avaamattomalle alueelle. Paljastuneen kivijalan funktiosta voidaan olla varmoja vasta, kun koko rakenne on paljastettu.

Kivijalkaan liittyvä kiinnostava seikka on se, että se noudattaa lähes samaa suuntaa kuin eteläalueen rautakautinen talonjäännös. Aivan kivijalan itäpuolelta löytynyt syväälle jatkunut likamaaraita antaa aihetta uskoa, että historiallinen rakenne on rakennettu varhaisemman puisen rakenteen päälle. Onko kivijalan alle jäänyt varhaisempi puurakenne ollut osa profiilin eteläpuolelta paljastunutta rautakautista rakennetta (kaksihuoneinen rakennus), vai toinen erillinen rakenne (kaksi yksihuoneista mökkiä), ei kaivausten tässä vaiheessa selvinnyt.

7. Lähteet

Kivikoski 1960, Ella Kivikoski, Raision esihistoria, Raision historia I. Turku.

Oja 1960, Aulis Oja, Raision keskiaika ja 1500-luku, Raision historia I. Turku.

Pitkänen 1986, Tuula Pitkänen, Raision osa-alueinventointi, Ihalan, Vatselan, Pirilän ja Kerttulan kylien rautakautisten muinaisjäännösten koekaivauksia. Turun yliopiston arkeologian oppiaineen topografinen arkisto.

8. Luettelot

8.1. Karttaluettelo

Kartta nro		mk
1	Yleiskartta	1:1000
2	Yleiskartta 2, koekuoppamerot	1:1000
3	Taso 1	1:20
4	Taso 1b, 97-98/502-503	1:20
5	Taso 2	1:20
6	Taso 2b, 97-102/506-512	1:20
7	Taso 3	1:20
8	Taso 4, 103-110/502-512	1:20
9	Taso 5, 103-108/508-512	1:20
10	Taso 6, 103-110/504-510	1:20
11	Tasot 7a ja 7b, 103-108/508-510	1:20

12	Profiilikartta 1	1:20
13	Profiilikartta 2	1:20
14	Taso 1b, 104–108/504–507	1:20
15	Peltokerroksen pinta- ja pohjavaaitus	1:50

8.2. Näyteluettelo

Makrosubfossiilinäytteitä (FT Terttu Lempiäinen on tutkinut näytteet 1 – 11.)

Näyte nro

1. maanäyte: 100,70–100/511,00–30; 3. krs; tumma nokimaaläiskä
2. maanäyte: 101,00–30/512,50–90; 3.krs; tumma kivien ympäröimä läiskä
3. maanäyte: 101,00–40/502,60–100; 3. krs; harmaa, ohut hiekka
4. maanäyte: 101,10–50/503,10–50; 3. krs; vaalea hiekka
5. maanäyte: 102,20–50/507,10–50; 3. krs; tumma maa, keramiikkakeskittymä
6. maanäyte: 99,50–80/507,70–100; 3. krs; savikerrokset (kolme näytettä)
 - 6.1. A-savi (vaalea, puhdas)
 - 6.2. B-savi (likainen, ruskea savi, mukana maalattiaa)
 - 6.3. C-savi (puhdas savi maalattian alla)
7. maanäyte: 99,40–70/507,00–50; 3. krs; ohut tumma kerros ennen maalattiaa
8. maanäyte: 98,50–80/507,50–80; 3. krs; ohut tumma kerros ennen maalattiaa
9. maanäyte: 97,30–60/504,30–60; 3. krs; tumma maa, keramiikkalöytö
10. maanäyte: 99,20–35/510,30–40, 6.93 – 6.87 m mpy; 3. krs; keramiikkalöytö
11. maanäyte: 98–99/506–507; 3. krs; kovaksi tiivistynyt savikerros (maalattia)

Muita näytteitä

12. maanäyte: 101,90/503,20; 3.krs; näyte vaaleasta tuhkamaisesta maasta
13. maanäyte: 101,70/510,30; 3.krs; näyte vaaleasta tuhkamaisesta maasta
14. maanäyte: 99/504; 3.krs; näyte ohutta punaista maata seinälinjasta
15. maanäyte:100,40/502,50; 3. krs; näyte kovaksi tiivistynyttä, "ruosteista" maata.
Huom. näyte pesty vahingossa.
16. maanäyte: 101/506; 3. krs; näyte kovaksi tiivistynyttä savea (maalattia)
17. hiilinäyte: 102,20/504,15, 6.92 m mpy; 1. tasossa näkynyt hiiltynyt puu
18. hiilinäyte: 97,70/503,15, 7.00 m mpy; 1 B taso
19. hiilinäyte: 97,10/502,70, 7.01 m mpy; 1 B taso
20. puunäyte: 105/508; kivirakenteen kaakkoisnurkan alta, pohjasavessa ollut pystypaalu
21. laastinäyte: kivirakenteen itäseinästä, kahden ison kiven välisestä saumasta
22. pieni maanäytesarja 1– 60 fosfaattikartoitusta varten; 3. krs, näytteenottokoordinaatit listattu spot-testin tulosten yhteydessä, liite 4:2.

8.3. Valokuvaluettelo

Kaivausalueen pohjoisosalla tarkoitetaan profiilin $x=102,5$ pohjoispuolella olevaa aluetta ja kaivausalueen eteläosalla ko. profiilin eteläpuolella olevaa aluetta.

Kuvaaja on Taina Pietikäinen, jollei toisin mainita.

8.3.1. Diapositiiviluettelo

TYA D 260:1-128

- 1 Yleiskuva kaivausalueesta ennen turpeenpoistoa. Kuv. lännestä.
- 2 Kuten edellä, kaivaja Päivi Sillanpää. Kuv. luoteesta
- 3 Kaivausalueen paaluttaminen, kaivajat Päivi Sillanpää, Timo Evesti ja Petra Lahtela. Kuv. luoteesta.
- 4 Ryhmä 1 poistaa turvetta, (vasemmalta) Jonni Lahti, Manne Nevakko, Päivi Sillanpää, Juha Virko, Petra Lahtela, Anu Kaisti, Eeva-Maria Kumpulainen ja Jani Lenkkeri. Taustalla vasemmalla Linnasmäki. Kuv. kaakosta.
- 5 Koekuoppa nro 51, länsiprofiilissa hiiltä ja puuta. Kuv. idästä. 6 Koekuoppa nro 51 loppuun kaivettuna. Länsiprofiilissa tumma raita sekä hiiltä. Kuv. idästä.
- 7 Kaivausalueen pohjoisosan 1. taso, $y = 504-507$. Kuv. pohjoisesta.
- 8 Kuten edellä, $y = 506-508$. Kuv. pohjoisesta.
- 9 Kuten edellä, $y = 508-510$. Kuv. pohjoiskoillisesta.
- 10 Kuten edellä, $y = 510-512$. Kuv. pohjoisesta.
- 11 Kaivausalueen pohjoisosan 1. taso, lounaisnurkka (103-106/504-507). Kuv. koillisesta.
- 12 Yleiskuva kaivausalueen pohjoisosasta 1. tasossa. Kuv. lännestä.
- 13 Kaivausalueen eteläosan länsireuna ($y = 504-505$) 1. tasossa. Tumma läiskä ja hiiltynyttä puuta ruuduissa 100-102/504. Kuv. etelästä, T. Rostedt.
- 14 Yleiskuva kaivausalueen eteläosasta 1. tasossa. Kuv. lännestä, T. Rostedt.
- 15 Kaivausalueen eteläosan luoteisnurkka (100-102/504-506) 1. tasossa, oikealla ylhäällä koekuopan pohja. Kuv. etelästä, T. Rostedt.
- 16 Työkuva, 1. ryhmä kaivaa kaivausalueen pohjoisosan 2. kerrosta. Vasemmalta: Anu Kaisti, Juha Virko, Hanna Lehmissola, Timo Evesti, Manne Nevakko, Petra Lahtela. Kuv. etelästä, T. Rostedt.
- 17 Kaivausalueen pohjoisosan länsireuna ($y = 504-507$) välitasossa 1B, kivijalka alkaa hahmottua. Kuv. pohjoisesta, T. Rostedt.
- 18 Kaivausalueen pohjoisosan itäreuna ($y = 510-512$) 2. tasossa. Kuv. pohjoisesta.
- 19 Kaivausalueen pohjoisosan itäreuna ($y = 508-512$) 2. tasossa, taustalla kaivetaan 2. kerrosta. Kuv. pohjoisesta.
- 20 Kaivausalueen pohjoisosan länsireuna ($y = 504-507$) 2. tasossa. Historiallisen ajan kivijalka kaivettu näkyviin, keskellä olevan täytemaan kaivaminen kesken. K. pohjoisesta.
- 21 Yleiskuva kaivausalueen laajennuksesta ($y = 502-503$), 1. taso. Kuv. etelästä.
- 22 Kaivausalueen laajennus, ruudut 97-99/502-503, 1. tasossa. Kuv. etelästä.
- 23 Työkuva, ryhmä 2. Vasemmalta: Terhi Koponen, Susanna Lehtojärvi, Sami Pinta, Sini Lahti, Oskari Moisio, Tiina Koskinen, Katja Hovi, Jani Samuli ja Antti Laaksonen. Kuv. lounaasta.
- 24 Lähikuva ruuduista 97-98/502-503 välitasossa 1B, puuraita, vaaleita tuhkamaisia sekä hiilisiä läiskiä. Kuv. etelästä.
- 25 Kuten edellä.
- 26 Yleiskuva kaivausalueen eteläosasta 2. tasossa, lounaisnurkka (97-98/502-503) väli-

- tasossa 1B. Kuv. lännestä.
- 27 Kuten edellä.
- 28 Yleiskuva kaivausalueen eteläosan itäreunasta ($y = 504-512$) 2. tasossa. Kuv. lännestä.
- 29 Yleiskuva kaivausalueen eteläosan eteläreunasta ($x = 97-100$) 2. tasossa, lounasnurkka (97-98/502-503) välitasossa 1B. Kuv. lännestä.
- 30 Kaivausalueen eteläosan itäreuna ($y = 506-512$) 2. tasossa. Kuv. länsiluoteesta.
- 31 Lähikuva ruuduista 100-102/502-503, 2. taso, puuta, vaaleaa tuhkamaista hiekkaa sekä hiiltä. Kuv. lännestä.
- 32 Lähikuva ruuduista 97-98/502-503 välitasossa 1B, keskellä resentti oja. Kuv. lännestä.
- 33 Yleiskuva kaivausalueen eteläosan luoteisnurkasta (99-102/502-510) 2. tasossa. Kuv. idästä.
- 34 Kaivausalueen eteläosan keskellä ollut "savipatja" 2. tasossa, reunoilla tummaa likamaata. Kuv. idästä.
- 35 In situ -kuva savikiekkojen katkelmista 2. kerroksessa ruuduissa 103/502-503. Kuv. pohjoisesta.
- 36 In situ -kuva koristellusta savikiekon katkelmasta 2. kerroksessa ruudussa 103/503. Kuv. pohjoisesta.
- 37 Lähikuva ruuduista 101-104/502-503 2. tasossa. Puu- ja likamaaraidat jatkuvat profiilin eteläpuolelta pohjoispuolelle. Kuv. lännestä.
- 38 Kaivausalueen itäreuna, etuala (103-108/508-512) 3. tasossa. Taustalla Tiina Koskinen ja Jani Samuli kaivavat 3. kerrosta. Kuv. pohjoisesta.
- 39 Yleiskuva kaivausalueen pohjoisosan itäreunasta (103-108/508-512) 3. tasossa. Ruudut 103-104/508-509 2. tasossa. Kuvassa oikealla historiallisen ajan kivijalkaa. K. pohjoisesta.
- 40 Lähikuva ruuduista 97-98/502-503 välitasossa 1C (tasoa ei ole piirretty). Kuv. etelästä.
- 41 Työkuva, Sami Pinta pehmittää savea lapiolla. Kuv. etelälounaasta.
- 42 Kaivausalueen länsireuna ($y = 502-503$) 2. tasossa. Kuv. etelästä.
- 43 Kaivausalueen eteläosan lounaisnurkka (97-99/502-504) 2. tasossa. Kuv. etelästä
- 44 Lähikuva ruuduista 97-98/502-503 2. tasossa. Ylälaidassa resentti oja. Kuv. etelästä.
- 45 Ruudussa 98/508-509 ollut likamaaläiskä, 3. kerros. Keskellä ollutta vaaleaa ohutta hiekkaa kiertää ruskea, maaton puuta muistuttava raita. Kuv. lännestä.
- 46 Ruuduissa 100-101/502-503 (rajalla) ollut puuraita, jossa in situ savikiekkojen katkelmia, eläinten luita sekä keramiikkaa, 3. kerros. Kuv. pohjoisesta.
- 47 Kuten edellä, ruutu 100/502-503. Kuv. idästä.
- 48 Kuten edellä, ruutu 101/502-503. Kuv. idästä.
- 49 Kuten edellä, ruutu 100/502-503. Kuv. etelästä.
- 50 Yleiskuva ruuduissa 98-99/506-507 3. kerroksessa (välitaso 2B) näkyneestä maalattias-
ta. Kuv. luoteesta.
- 51 Lähikuva maalattiasta ruudussa 98/506. Kuv. lännestä.
- 52 Kaivausalueen eteläosan koillisnurkka (100-102/510-512) välitasossa 2B. Kuv. idästä.
- 53 Paalunjälki koordinaateissa 101,50-102,10/504,20-504,80; 3. tasossa. Kuv. pohjoisesta.
- 54 Kuten edellä, lisäksi näkyy kiviperustaista seinälinjaa ($y = 504,50$). Kuv. pohjoisesta.
- 55 Jäänteitä puulattiasta ruuduissa 105-106/505-506 historiallisen ajan kivijalan sisäpuolel-
la. Kuv. pohjoisesta.
- 56 Yleiskuva kaivausalueen pohjoisosan itäreunasta (103-108/508-512) 4. tasossa. Kuv. pohjoisesta.
- 57 Kaivausalueen itäreuna, etuala (103-108/509-511) 4. tasossa, taustalla 3. kerroksen kaivaus kesken. Kuv. pohjoisesta.
- 58 Kaivausalueen kaakkoisnurkka (97-105/508-512), etuala 4. tasossa, taustalla 3. kerroksen kaivaus kesken. Oikeassa alanurkassa historiallisen ajan kivijalka. Kuv. pohjoisesta.
- 59 Lähikuva profiiliksi kaivetusta paalunjäljestä ruudussa 103/510. Jälki tullut näkyviin 4.

tasossa. Kuv. pohjoisesta.

60 Lähikuva historiallisen ajan kivijalasta, itäisessä muurissa ollut "komeromainen" syvennys. Kuv. lännestä.

61 Yleiskuva kaivausalueen eteläosasta 3. tasossa, rautakautinen talonpohja. Kuv. lännestä.
62 Kuten edellä.

63 Kaivausalueen eteläosan länsireuna ($y = 502-506$) 3. tasossa. Kuv. lännestä.

64 Kaivausalueen eteläosan itäreuna ($y = 506-512$) 3. tasossa. Kuv. länsiluoteesta.

65 Kaivausalueen eteläosan luoteisnurkka (100-102/502-506) 3. tasossa. Kuv. lännestä.

66 Kaivausalueen eteläosa, ruudut 101-102/502-507 3. tasossa. Kuv. lännestä

67 Kaivausalueen eteläosan lounaisnurkka (97-99/502-504) 3. tasossa. Kuv. lännestä.

68 Kaivausalueen eteläosa, ruudut 97-99/502-506 3. tasossa, kuvan keskellä resentti oja. Kuv. lännestä.

69 Yleiskuva kaivausalueen eteläosan itäreunasta ($y = 506-512$) 3. tasossa. Kuv. lännestä.

70 Kaivausalueen keskiosa (101-104/504-507) 3. tasossa (profiili linjalla $x = 102,50$). Vasemmalla historiallisen ajan kivijalan eteläpäätty. Kuv. lännestä.

71 Lähikuva ruuduista 103-104/502-503 3. tasossa, kuvan vasemmassa yläreunassa osa historiallisen ajan kivijalkaa. Kuv. lännestä.

72 Historiallisen ajan kivijalka, taka-ala ($y = 509-512$) kaivettu 5. tasoon. Kuv. lännestä.

73 Kaivausalueen pohjoisosa, ruudut 105-107/502-503 4. tasossa. Kuv. lännestä.

74 Yleiskuva kaivausalueen länsireunasta ($y = 502-505$), etuala 3. tasossa, taustalla historiallisen ajan kivijalka. Kuv. etelästä.

75 Kaivausalueen eteläosan länsireuna 3. tasossa, ($y = 502-505$). Kuv. etelästä.

76 Kaivausalueen länsireuna ($y = 502-503$) 3. tasossa, ruudut 105-110/502-503 4. tasossa (taustalla). Kuv. etelästä.

77 Kaivausalueen eteläosa 3. tasossa, 98-102/504-507. Kuv. etelästä.

78 Kaivausalueen eteläosa 3. tasossa, 99-102/508-511. Kuv. etelästä.

79 Kaivausalueen eteläosa 3. tasossa, 97-99/508-510. Kuv. etelästä.

80 Kaivausalueen eteläosa 3. tasossa, 97-102/509-511. Kuv. etelästä.

81 Kaivausalueen eteläosa 3. tasossa, 97-100/510-512. Kuv. etelästä.

82 Kaivausalueen eteläosa 3. tasossa, 98-100/510-512. Kuv. idästä.

83 Kaivausalueen eteläosa 3. tasossa, 97-99/506-512. Kuv. idästä.

84 Kaivausalueen eteläosa 3. tasossa, 100-102/506-512. Kuv. idästä.

85 Kaivausalueen eteläosa 3. tasossa, likamaaläiskä ruuduissa 100-101/508. Kuv. etelästä.

86 Kaivausalueen eteläosa 3. tasossa, kivirakenne ruuduissa 98-99/506-508. K. pohjoisesta.

87 Yleiskuva kaivausalueen eteläosasta 3. tasossa. Kuv. idästä.

88 Yleiskuva kaivausalueen keskiosasta, ruudut 100-104/502-509 3. tasossa, oikea etuala (103-104/509-510) kaivettu 5. tasoon, oikealla myös historiallisen ajan kivijalan eteläpäätty. Kuv. idästä.

89 Kuten edellä

90 Historiallisen ajan kivijalka, koillis- ja lounaisnurkissa jääntetä puulattiasta. Kuv. pohjoisesta.

91 Kuten edellä, oikealla ruudut 103-104/502-503 3. tasossa, ruudut 105-107/502-503 4. tasossa. Kuv. pohjoisesta.

92 Historiallisen ajan kivijalan koillisnurkka, nurkassa jäänteitä puulattiasta. Kuv. lännestä.

93 Kuten edellä. Kuv. etelästä.

94 Kaivausalueen pohjoisosan itäreuna (103-108/508-510) 5. tasossa. Osa ruuduista jätetty 4. tasoon (puhdas savi). Kuv. pohjoisesta.

95 Kuten edellä.

96 Kaivausalueen pohjoisosan itäreuna (104-108/508-509) 5. tasossa. Kuv. etelästä.

97 Kaivausalueen pohjoisosan itäreuna 5. tasossa, tumma likamaaläiskä ruuduissa 104-

- 105/508–509. Kuv. etelästä.
 98 Kaivausalueen pohjoisosan itäreuna 5. tasossa, ruuduissa 103–105/512 näkynyt maatonut puu. Kuv. etelästä.
 99 Kuten edellä, ruudut 103–104/512. Kuv. idästä.
 100 Historiallisen ajan kivijalka. Kuv. koillisesta.
 101 Historiallisen ajan kivijalan pohjoispäädystä oleva jatkorakenne, x = 109–110. Kuv. itäkoillisesta.
 102 Historiallisen ajan kivijalka. Kuv. pohjoisluoteesta.
 103 Kaivausalueen pohjoisosan luoteisnurkka (107–110/502–505), osittain 4. tasossa. Kuv. pohjoisesta.
 104 Yleiskuva kaivausalueen pohjoisosasta, etuala 4. tasossa. Kuv. luoteesta.
 105 Historiallisen ajan kivijalan pohjoispäädystä oleva jatkorakenne, x = 109–110. Kuv. länsiluoteesta.
 106 Kaivausalueen lounaisnurkka, taustalla pyörätie ja Mullin tilan piharakennuksia, piirtäjä Tapani Rostedt vasemmalla. Kuv. koillisesta.
 107 Yleiskuva kaivausalueelta länteen, taustalla (rivitalojen takana) Siiri I, oikeassa reunassa osa Linnasmäkeä. Kuv. idästä.
 108 Itäprofiili A–D (y = 513), x = 107–108. Kuv. lännestä.
 109 Itäprofiili A–D (y = 513), x = 105–106. Kuv. lännestä.
 110 Itäprofiili A–D (y = 513), x = 103–104. Kuv. lännestä.
 111 Itäprofiili A–D (y = 513), x = 100–102. Kuv. lännestä.
 112 Itäprofiili A–D (y = 513), x = 99–100. Kuv. lännestä.
 113 Itäprofiili A–D (y = 513), x = 97–99. Kuv. lännestä.
 114 Keskiprofiili C–F (x = 102,50), y = 509–510. Kuv. etelästä.
 115 Keskiprofiili C–F (x = 102,50), y = 510–512. Kuv. etelästä.
 116 Keskiprofiili I–J (x = 100), y = 506–507. Kuv. pohjoisesta.
 117 Länsiprofiili E–G (y = 502), x = 97–98. Kuv. idästä.
 118 Länsiprofiili E–G (y = 502), x = 103–104. Kuv. idästä.
 119 Keskiprofiili B–H (x = 102,50), y = 511–512. Kuv. pohjoisesta.
 120 Keskiprofiili B–H (x = 102,50), y = 510–511. Kuv. pohjoisesta.
 121 Keskiprofiili B–H (x = 102,50), y = 508–509. Kuv. pohjoisesta.
 122 Keskiprofiili B–H (x = 102,50), y = 506–508. Kuv. pohjoisesta.
 123 Historiallisen ajan kivijalan länsimuurin eteläpäätty. Kuv. idästä.
 124 Historiallisen ajan kivijalan länsimuurin pohjoispäätty. Kuv. idästä.
 125 Historiallisen ajan kivijalan etelämuuri. Kuv. pohjoisesta.
 126 Historiallisen ajan kivijalan pohjoismuuri. Kuv. etelästä.
 127 Historiallisen ajan kivijalan itämuurin eteläpäätty. Kuv. lännestä.
 128 Historiallisen ajan kivijalan itämuurin pohjoispäätty. Kuv. lännestä.

8.3.2. Negatiiviluettelo

TYA neg F 20502–20707

- 20502 Yleiskuva kaivausalueesta turpeenpoiston jälkeen. Kuv. lounaasta.
 20503 Kuten edellä.
 20504 Kuten edellä.
 20505 Koekuoppa nro 51, länsiprofiilissa hiiltä ja puuta. Kuv. idästä.
 20506 Koekuoppa nro 51 loppuun kaivettuna. Länsiprofiilissa tumma raita. Kuv. idästä.
 20507 Yleiskuva kaivausalueen pohjoisosasta peltokerroksen poiston jälkeen. Kuv. idästä.

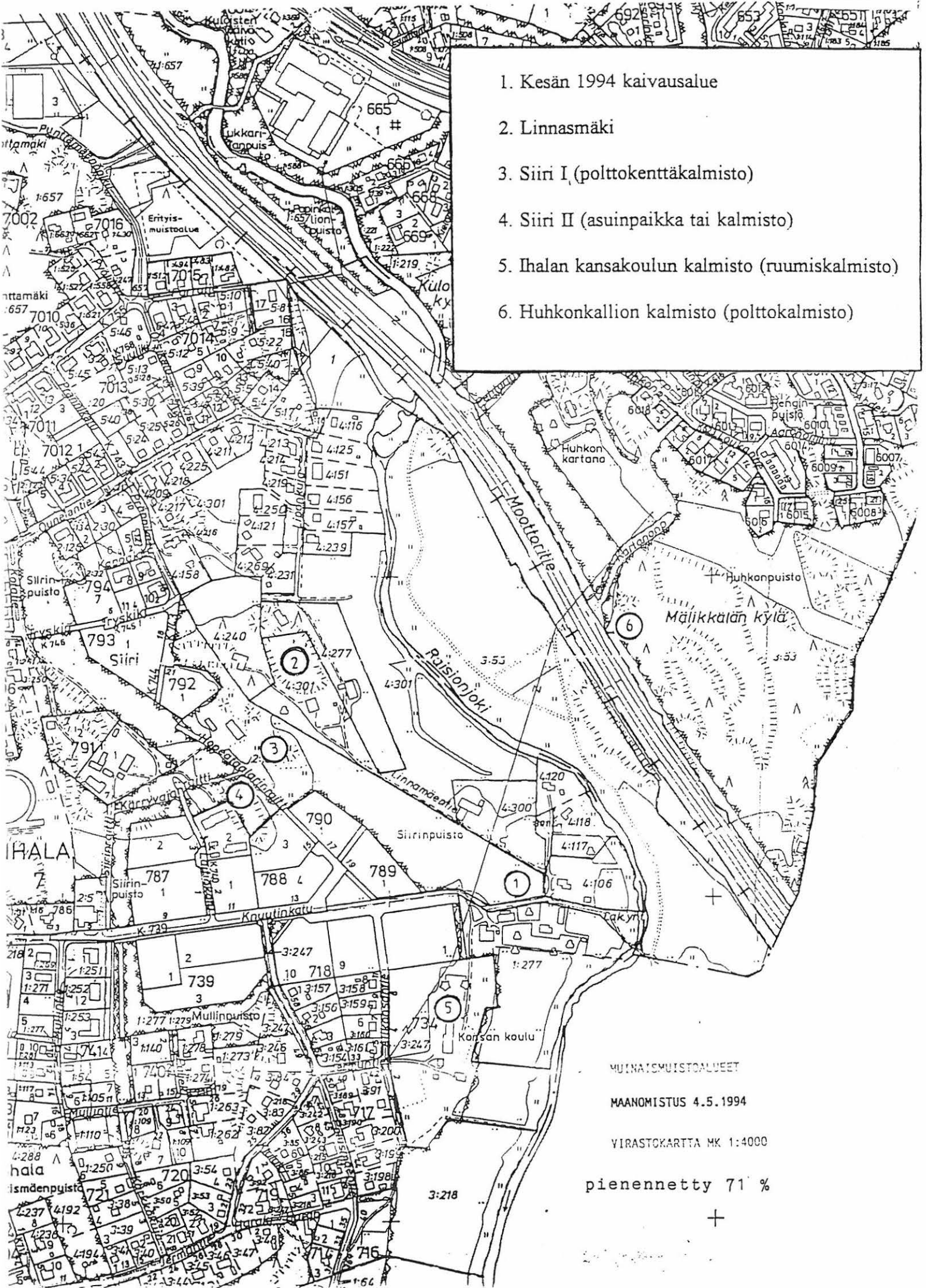
- 20508 Kaivausalueen pohjoisosan itäreuna (y = 509–512) peltokerroksen poiston jälkeen. Kuv. idästä.
- 20509 Kuten edellä.
- 20510 Yleiskuva kaivausalueen eteläosasta peltokerroksen poiston jälkeen. Kuv. idästä.
- 20511 Kuten edellä.
- 20512 Työkuva, ryhmä 1 kaivaa pohjoisosan 1. kerrosta. Kuv. kaakosta.
- 20513 Kaivausalueen pohjoisosan 1. taso, y = 504–507. Kuv. pohjoisesta.
- 20514 Kuten edellä, y = 505–508.
- 20515 Kuten edellä, y = 506–510.
- 20516 Kuten edellä, y = 508–512.
- 20517 Kuten edellä, y = 509–512.
- 20518 Kaivausalueen pohjoisosan 1. taso, luoteisnurkka, x=105–108. Kuv. idästä.
- 20519 Kaivausalueen pohjoisosan 1. taso, koillisnurkka, 105–108/509–512. Kuv. idästä.
- 20520 Kaivausalueen pohjoisosan 1. taso, länsireuna, x=103–106. Kuv. idästä.
- 20521 Kaivausalueen pohjoisosan 1. taso, kaakkoisnurkka, 103–105/509–511. Kuv. idästä.
- 20522 Yleiskuva kaivausalueen pohjoisosasta 1. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20523 Kaivausalueen eteläosan länsireuna (y=504–506) 1. tasossa. Tumma läiskä ja hiiltynyttä puuta ruuduissa 100–102/504. Kuvan yläreunassa kockuopan pohja. Kuv. etelästä, T. Rostedt.
- 20524 Yleiskuva kaivausalueen eteläosasta 1. tasossa. Kuv. lännestä, T. Rostedt.
- 20525 Yleiskuva kaivausalueen eteläosasta 1. tasossa. Kuv. idästä, T. Rostedt.
- 20526 Kaivausalueen pohjoisosan länsireuna (y=504–507) välitasossa 1B. Kivijalka alkaa hahmottua. Kuv. pohjoisesta, T. Rostedt.
- 20527 Työkuva, ryhmä 1 kaivaa pohjoisosan itäreunan 2. kerrosta. Kuv. pohjoisesta, T. Rostedt.
- 20528 Kaivausalueen pohjoisosan itäreuna, y=509–512 2. tasossa. Kuv. pohjoisesta.
- 20529 Kuten edellä
- 20530 Kuten edellä.
- 20531 Kaivausalueen pohjoisosan länsireuna (y=504–507) 2. tasossa. Historiallisen ajan kivijalka kaivettu näkyviin, keskellä olevan täytemaan kaivaminen kesken. Kuv. pohjoisesta.
- 20532 Kuten edellä
- 20533 Yleiskuva kaivausalueen laajennuksesta (y = 502–503) eteläosassa, 1. taso. Kuv. etelästä.
- 20534 Kuten edellä.
- 20535 Kaivausalueen laajennus, ruudut 97–99/502–503, 1. tasossa. Kuv. etelästä.
- 20536 Kaivausalueen laajennus, ruudut 99–102/502–503, 1. tasossa. Kuv. etelästä.
- 20537 Työkuva, ryhmä 2 kaivaa pohjoisosan itälaidan 3. kerrosta. Kuv. lounaasta.
- 20538 Työkuva. Katja Hovi, Susanna Lehtojärvi ja Sami Pinta. kuv. etelästä.
- 20539 Lähikuva hiilisestä läiskästä ruuduissa 97–98/502–503, 1. taso. Kuv. etelästä.
- 20540 Lähikuva ruuduista 97–98/502–503 välitasossa 1B, puuraita, vaaleita tuhkamaisia sekä hiilisiä läiskä. Kuv. etelästä.
- 20541 Lähikuva ruuduista 97–98/508–509 2. tasossa. Kuv. etelästä.
- 20542 Kaivausalueen eteläosan koillisnurkka (100–102/510–512) 2. tasossa. Kuv. etelästä.
- 20543 Yleiskuva kaivausalueen eteläosasta 2. tasossa, lounaisnurkka välitasossa 1B. K. lännestä.
- 20544 Kuten edellä.
- 20545 Yleiskuva kaivausalueen eteläosan pohjoisreunasta (x=99–102) 2. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20546 Yleiskuva kaivausalueen eteläosan eteläreunasta (x=97–100) 2. tasossa, lounaisnurkka välitasossa 1B. Kuv. lännestä.
- 20547 Lähikuva ruuduista 100–102/502–503 2.tasossa, puuta, vaaleaa tuhkamaista hiekkää sekä hiiltä. Kuv. lännestä.
- 20548 Lähikuva tummasta likamaaraidasta ruuduissa 101–102/504–508, 2. taso. Kuv. lännestä.
- 20549 Yleiskuva kaivausalueen eteläosan itäreunasta (y=508–512) 2. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20550 Lähikuva värjäymästä ruudussa 101/504, 2. taso. Kuv. lännestä.
- 20551 Lähikuva ruuduista 97–98/502–503 välitasossa 1B, keskellä resentti oja. Kuv. lännestä.

- 20552 Lähikuva tummasta likamaaläiskästä ruuduissa 97-98/504-505, 2. taso. Kuv. lännestä.
- 20553 Lähikuva ruuduista 97-98/502-503 välitasossa 1B. Vasemmassa laidassa resentti oja, oikealla vaaleaa tuhkamaista hiekkaa, hiililäiskä sekä puun jäänteitä. Kuv. lännestä.
- 20554 Kaivausalueen eteläosan eteläreuna ($x=97-98$) 2. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20555 Yleiskuva kaivausalueen eteläosan länsireunasta ($y=502-506$) 2. tasossa. Kuv. idästä.
- 20556 Yleiskuva kaivausalueen eteläosasta 2. tasossa. Kuv. idästä.
- 20557 Kaivausalueen eteläosan keskellä ollut "savipatja" 2. tasossa, reunoilla tummaa likamaata. Kuv. idästä.
- 20558 Lähikuva kaivausalueen eteläosan koillisnurkasta (100-102/510-512) 2. tasossa, tumma likamaaläiskä. Kuv. idästä.
- 20559 Lähikuva kaivausalueen eteläosan kaakkoisnurkasta (97-99/510-512) 2. tasossa. K. idästä.
- 20560 Lähikuva ruudussa 103/502 olleesta hiiliraidasta 2. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20561 Lähikuva ruuduista 101-104/502-503 2. tasossa. Puu- ja likamaaraidat jatkuvat profiilin eteläpuolelta pohjoispuolelle. Kuv. lännestä.
- 20562 Kuten edellä.
- 20563 Kaivausalueen pohjoisosan itäreuna ($y=510-512$) 3. tasossa. Tumma likamaaläiskä ruuduissa 103-104/510-512. Kuv. pohjoisesta.
- 20564 Kaivausalueen pohjoisosan itäreuna ($y=509-510$) 3. tasossa, ruudut 103-104/509 tasossa 2. Kuv. pohjoisesta.
- 20565 Kaivausalueen pohjoisosan itäreuna 3. tasossa. Tumma likamaaläiskä ruuduissa 105-108/508-510. Kuv. pohjoisesta.
- 20566 Yleiskuva kaivausalueen pohjoisosan itäreunasta ($y=508-512$) 3. tasossa. Kuvassa oikealla historiallisen ajan kivijalkaa. Kuv. pohjoisesta.
- 20567 Yleiskuva kaivausalueen itäreunasta, etuosa 3. tasossa, taustalla Antti Laaksonen ja Jani Samuli kaivavat 3. kerrosta. Kuv. pohjoisesta.
- 20568 Lähikuva ruuduista 97-98/502-503 välitasossa 1C (tasoa ei ole piirretty). Kuv. etelästä.
- 20569 Kuten edellä.
- 20570 Lähikuva ruudusta 97-98/502-503 2. tasossa. Kuv. etelästä.
- 20571 Kaivausalueen eteläosan lounaisnurkka (97-99/502-504) 2. tasossa. Kuv. etelästä.
- 20572 Kaivausalueen eteläosan länsireuna ($y=502-503$) 2. tasossa. Kuv. etelästä.
- 20573 Kuten edellä.
- 20574 Ruudussa 98/508-509 ollut likamaaläiskä, 3. kerros. Keskellä ollutta vaaleaa ohutta hiekkaa kiertää ruskea, maaton puuta muistuttava raita. Kuv. lännestä.
- 20575 Kuten edellä. Kuv. etelästä.
- 20576 Ruuduissa 100-101/502-503 (rajalla) ollut puuraita, jossa in situ savikielakkojen katkelmia, eläinten luita sekä keramiikkaa, 3. kerros. Kuvassa ruutu 100/502-503. Kuv. idästä.
- 20577 Kuten edellä, ruutu 101/502-503. Kuv. idästä.
- 20578 Kuten edellä, 100-101/502-503. Kuv. pohjoisesta.
- 20579 Kuten edellä, 100/502-503. Kuv. etelästä.
- 20580 Yleiskuva ruuduissa 98-99/506-507 3. kerroksessa (välitaso 2B) näkyneestä maalattiasta. Kuv. luoteesta.
- 20581 Lähikuva maalattiasta ruudussa 98/506. Kuv. lännestä.
- 20582 Kuten edellä.
- 20583 Kaivausalueen eteläosan koillisnurkka välitasossa 2B. ruudut 100-102/509-510. Kuv. idästä.
- 20584 Kuten edellä, ruudut 101-102/511-512. Kuv. idästä.
- 20585 Kuten edellä, ruudut 100-101/511-512. Kuv. idästä.
- 20586 Yleiskuva eteläosan koillisnurkasta (100-102/510-512) välitasossa 2B. Kuv. idästä.
- 20587 Kuten edellä.
- 20588 Paalunjälki koordinaateissa 101,50-102,10/504,20-504,80; 3. tasossa. Kuv. pohjoisesta.

- 20589 Kuten edellä, lisäksi näkyy kiviperustaista seinälinjaa ($y=504,50$). Kuv. pohjoisesta.
- 20590 Paalunjälki koordinaateissa 101,50–102,10/504,20–504,80; 3. tasossa. Kuv. pohjoisesta.
- 20591 Kuten edellä.
- 20592 Jäänteitä puulattiasta ruuduissa 105–106/505–506 historiallisen ajan kivijalan sisäpuolella. Kuv. lännestä.
- 20593 Kivistä ja laastista muodostunut möykky ruuduissa 105–106/506–507 historiallisen ajan kivijalan sisäpuolella. Kuv. lännestä.
- 20594 Kaivausalueen pohjoisosan itäreuna 4. tasossa, 103–105/509–512. Kuv. pohjoisesta.
- 20595 Kaivausalueen pohjoisosan itäreuna 4. tasossa, likamaaläiskä ruuduissa 105–108/509–510. Kuv. pohjoisesta.
- 20596 Kaivausalueen pohjoisosan itäreuna 4. tasossa, 105–108/510–512. Kuv. pohjoisesta.
- 20597 Kaivajat Sini Lahti, Terhi Koponen ja Antti Laaksonen.
- 20598 Kaivausalueen itäreuna, etuala 4. tasossa, profiilin eteläpuoli 3. tasossa. Kuv. pohjoisesta.
- 20599 Yleiskuva kaivausalueen pohjoisosan itäreunasta ($y=509-512$) 4. tasossa. Kuv. pohjoisesta.
- 20600 Lähikuva profiiliksi kaivetusta paalunjäljestä ruudussa 103/510. Kuv. pohjoisesta.
- 20601 Kuten edellä.
- 20602 Lähikuva historiallisen ajan kivijalasta, itäisessä muurissa ollut "komeromainen" syvennys. Kuv. lännestä.
- 20603 Kuten edellä. Kuv. etelästä.
- 20604 Kaivausalueen eteläosan itäreuna ($y=506-512$) 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20605 Kaivausalueen eteläosan luoteisnurkka (99–102/502–506) 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20606 Kaivausalueen eteläosan lounaisnurkka (97–99/502–505) 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20607 Yleiskuva kaivausalueen eteläosasta 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20608 Kuten edellä.
- 20609 Kaivausalueen eteläosan itäreuna ($y=506-512$) 3. tasossa. Kuv. länsiluoteesta.
- 20610 Lähikuva kaivausalueen eteläosan pohjoisreunassa näkyvästä nurkasta ja seinälinjasta ($x=100-102$). Kuv. lännestä.
- 20611 Lähikuva ruuduista 97–99/502–503 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20612 Lähikuva ruuduista 97–99/502–506 3. tasossa, kuvan keskellä resentti oja. Kuv. lännestä.
- 20613 Yleiskuva kaivausalueen eteläosan eteläreunasta ($x=97-99$) 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20614 Lähikuva ruuduista 103–104/502–503 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20615 Ruudut 103–104/502–509 3. tasossa, kuvan vasemmassa reunassa historiallisen ajan kivijalan etelämuuri. Kuv. lännestä.
- 20616 Kaivausalueen keskiosa 3. tasossa (profiili linjalla $x=102,50$). Vasemmalla historiallisen ajan kivijalan eteläpäätty. Kuv. lännestä.
- 20617 Historiallisen ajan kivijalka. Kuv. lännestä.
- 20618 Ruudut 104/502–503 3. tasossa kuvan oikeassa reunassa, ruudut 105–107/502–503 4. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20619 Ruudut 105–108/502–503 4. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20620 Kaivausalueen länsireuna ($y=502-503$) 3. tasossa. Kuv. etelästä.
- 20621 Yleiskuva kaivausalueen luoteisnurkasta, etuala 3. tasossa, takaosa 4. tasossa. Takana oikealla näkyy historiallisen ajan kivijalka. Kuv. etelästä.
- 20622 Kaivausalueen eteläosan luoteisnurkka (99–102/502/504) 3. tasossa. Kuv. etelästä.
- 20623 Kaivausalueen eteläosan länsireuna, $y=502-506$ 3. tasossa. Kuv. etelästä.
- 20624 Kaivausalueen länsireuna $y=502-504$ 3. tasossa, takaosa 4. tasossa. Kuv. etelästä.
- 20625 Kaivausalueen eteläosa 3. tasossa, $y=502-506$. Kuv. etelästä.
- 20626 Kaivausalueen eteläosa 3. tasossa, $y=505-508$. Kuv. etelästä.
- 20627 Kaivausalueen eteläosa 3. tasossa, 99–102/504–508. Kuv. etelästä.
- 20628 Kaivausalueen eteläosa 3. tasossa, linjat $y = 506-509$. Kuv. etelästä.
- 20629 Yleiskuva ($y=506-508$). Etuosa 3. tasossa, taustalla kivijalka. Kuv. etelästä.
- 20630 Kaivausalueen eteläosa 3. tasossa, 99–102/508–511. Kuv. etelästä.

- 20631 Kaivausalueen eteläosa 3. tasossa, 97-100/508-510. Kuv. etelästä.
- 20632 Kaivausalueen eteläosa 3. tasossa, y=510-511. Kuv. etelästä.
- 20633 Kaivausalueen eteläosa 3. tasossa, 99-102/508-512. Kuv. etelästä.
- 20634 Kaivaja Tiina Koskinen
- 20635 Kaivausalueen eteläosa 3. tasossa, 97-99/510-512. Kuv. etelästä.
- 20636 Kaivausalueen eteläosa 3. tasossa, y=510-512. Kuv. etelästä.
- 20637 Yleiskuva kaivausalueen eteläosasta 3. tasossa. Kuv. idästä.
- 20638 Kaivausalueen eteläosan kaakkoisnurkka, 97-99/509-511 3. tasossa. Kuv. idästä.
- 20639 Kaivausalueen eteläosa 3. tasossa, 97-99/510-512. Kuv. idästä.
- 20640 Kaivausalueen eteläosa 3. tasossa, 97-99/506-512. Kuv. idästä.
- 20641 Kaivausalueen eteläosa 3. tasossa, lähikuva ruuduista 99-100/510-511. Kuv. itäkaakosta.
- 20642 Yleiskuva kaivausalueesta 3. tasossa, oikealla etuala kaivettu 5. tasoon, oikealla näkyvissä myös historiallisen ajan kivijalan eteläpääty. Kuv. idästä.
- 20643 Kaivausalueen eteläosa 3. tasossa, x=100-102. Kuv. idästä.
- 20644 Kaivausalueen eteläosan koillisnurkka (100-102/509-511) 3. tasossa. Kuv. idästä.
- 20645 Yleiskuva kaivausalueen eteläosasta 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20646 Kuten edellä.
- 20647 Historiallisen ajan kivijalka, koillis- ja lounaisnurkissa jäänteitä puulattiasta. K. pohjoisesta.
- 20648 Historiallisen ajan kivijalan koillisnurkka, nurkassa jäänteitä puulattiasta. Kuv. etelästä.
- 20649 Kuten edellä. Kuv. lännestä.
- 20650 Ruudut 103-104/502-503 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20651 Ruudut 103-104/504-505 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20652 Ruudut 103-104/506-507 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20653 Ruudut 103-104/508-509 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20654 Ruudut 101-102/502-503 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20655 Ruudut 99-100/502-503 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20656 Ruudut 97-98/502-503 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20657 Ruudut 101-102/504-505 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20658 Ruudut 99-100/504-505 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20659 Ruudut 97-98/504-505 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20660 Ruudut 101-102/506-507 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20661 Ruudut 99-100/506-507 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20662 Ruudut 97-98/506-507 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20663 Ruudut 101-102/508-509 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20664 Ruudut 99-100/508-509 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20665 Ruudut 97-98/508-509 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20666 Ruudut 101-102/510-511 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20667 Ruudut 99-100/510-511 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20668 Ruudut 97-98/510-511 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20669 Ruudut 101-102/512 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20670 Ruudut 98-100/512 3. tasossa. Kuv. lännestä.
- 20671 Kaivausalueen luoteisnurkka, takana pyörätie ja Mullin tilan piharakennuksia. Koillisesta.
- 20672 Yleiskuva kaivausalueen pohjoisosan itäreunasta (y=509-512) 5. tasossa. Osa ruuduista jätetty 4. tasoon (puhdas savi). Kuv. pohjoisesta.
- 20673 Kaivausalueen pohjoisosan itäreuna 5. tasossa, y=510-512. Kuv. pohjoisesta.
- 20674 Kaivausalueen pohjoisosan itäreuna 5. tasossa, y=509-510. Kuv. pohjoisesta.
- 20675 Historiallisen ajan kivijalka. Kuv. koillisesta.
- 20676 Kivijalan pohjoispäädystä oleva jatkorakenne, x=109-110. Kuv. itäkoillisesta.
- 20677 Kuten edellä, kuv. idästä.
- 20678 Kaivausalueen pohjoisosan itäreuna 5. tasossa, ruuduissa 103-105/512 näkynyt maaton puu. Kuv. idästä.

- 20679 Kaivausalueen pohjoisosan itäreuna 5. tasossa, tumma likamaaläiskä ruuduissa 104-105/508-509. Kuv. etelästä.
- 20680 Historiallisen ajan kivijalka. Kuv. pohjoisesta.
- 20681 Kuten edellä, kuv. pohjoisluoteesta.
- 20682 Kaivausalueen pohjoisosan luoteisnurkka (108-110/502-504), osittain 4. tasossa. Kuv. pohjoisesta.
- 20683 Kuten edellä.
- 20684 Yleiskuva kaivausalueen pohjoisosasta, etuala 4. tasossa. Kuv. luoteesta.
- 20685 Historiallisen ajan kivijalan pohjoispäädystä oleva jatkorakenne, x=109-110. Kuv. lännestä.
- 20686 Itäprofiili A-D (y = 513), x = 107-108. Kuv. lännestä.
- 20687 Itäprofiili A-D (y = 513), x = 105-106. Kuv. lännestä.
- 20688 Itäprofiili A-D (y = 513), x = 103-104. Kuv. lännestä.
- 20689 Keskiprofiili B-H (x = 102,50), y = 511-512. Kuv. pohjoisesta.
- 20690 Itäprofiili A-D (y = 513), x = 100-102. Kuv. lännestä.
- 20691 Itäprofiili A-D (y = 513), x = 98-101. Kuv. lännestä.
- 20692 Itäprofiili A-D (y = 513), x = 97-99. Kuv. lännestä.
- 20693 Keskiprofiili C-F (x = 102,50), y = 509-510. Kuv. etelästä.
- 20694 Keskiprofiili C-F (x = 102,50), y = 510-512. Kuv. etelästä.
- 20695 Länsiprofiili E-G (y = 502), x = 97-98. Kuv. idästä.
- 20696 Keskiprofiili I-J (x = 100), y = 506-507. Kuv. pohjoisesta.
- 20697 Länsiprofiili E-G (y = 502), x = 103-104. Kuv. idästä.
- 20698 Historiallisen ajan kivijalan länsimuurin eteläpäätty. Kuv. idästä.
- 20699 Historiallisen ajan kivijalan länsimuurin pohjoispäätty. Kuv. idästä.
- 20700 Historiallisen ajan kivijalan etelämuurin länsipäätty. Kuv. pohjoisesta.
- 20701 Historiallisen ajan kivijalan etelämuurin itäpäätty. Kuv. pohjoisesta.
- 20702 Historiallisen ajan kivijalan pohjoismuurin itäpäätty. Kuv. etelästä.
- 20703 Historiallisen ajan kivijalan pohjoismuurin länsipäätty. Kuv. etelästä.
- 20704 Kuten edellä.
- 20705 Historiallisen ajan kivitalon itämuurin pohjoispäätty. Kuv. lännestä.
- 20706 Historiallisen ajan kivitalon itämuurin eteläpäätty. Kuv. lännestä.
- 20707 Keskiprofiili B-H (x = 102,50), y = 509-511. Kuv. pohjoisesta.

1. Kesän 1994 kaivausalue
2. Linnasmäki
3. Siiri I (polttokenttäkalmisto)
4. Siiri II (asuinpaikka tai kalmisto)
5. Ihalan kansakoulun kalmisto (ruumiskalmisto)
6. Huhkonkallion kalmisto (polttokalmisto)

MUINAISMUISTONALUEET

MAANOMISTUS 4.5.1994

YIRASTOKARTTA MK 1:4000

pienennetty 71 %

+

Taulukko1: Massalöytöjen levintä

Liite 3:1

2. KRS											
KERAM	gr										
110											
109											
108											
107											
106											
105								5			
104	18	9									
103	38	22									
102	31	4	28	25							
101	85	8	28	18							
100	78	38				22		14			
99	29	6	25			9					
98	5			15	9						
97			9								
	502	503	504	505	506	507	508	509	510	511	512
KIEKOT	gr										
110											
109											
108											
107											
106											
105							41		32		
104	228	152		22							
103	414	87			43			9			
102	117	183	417	1489	77			35	51		
101	938	640	365	372					67	45	
100	289	192	90								
99											
98											
97		344									
	502	503	504	505	506	507	508	509	510	511	512
PALSAVI	gr										
110											
109											
108											
107											
106											
105								1		35	
104								6			
103	64	134	43					25			
102	51	48	89	125	7			80	238	174	
101	22	106	200	52		26		13	235	105	
100	28	309	26	8	28	38	32	10	82	46	
99	78	200	146			2	20		212	35	8
98	60	118	94	27	35		3		106		
97	246	167	47	6				10	17		
	502	503	504	505	506	507	508	509	510	511	512

Kolme suurinta arvoa vahvennettu

Taulukko1: Massalöytöjen levintä

Liite 3:2

3. KRS											
KERAM	gr										
110											
109											
108											
107									4		
106		2									
105	69								8		
104	9	1					6	39			
103	5	11	23		13	13		6			3
102	19	8		44	38	45					
101		114	1	3	6						9
100	17	3	14	3		10					
99	33	2					16	48	110		
98	34			11	34	77		7			
97			32		25	3	2	27			
	502	503	504	505	506	507	508	509	510	511	512
KIEKOT	gr										
110											
109											
108									9		
107											
106										16	
105	45	12							488	32	
104	155	974					209	968			33
103	23	1070	231		20	19	16	70	409		
102		18	305	493	8				88	87	
101		1551	412	177				22	93	51	
100	696	206	82				82	53	28	15	
99				7		18	24	35	30	40	
98			4	22					18		
97		10	112		18	69		108	35		
	502	503	504	505	506	507	508	509	510	511	512
PALSAVI	gr										
110											
109											
108	47	101							85	45	103
107	201	36						143	131	46	
106		43							3	9	
105	184	61							511	29	42
104	429	1215					156	247			78
103	119	1269	252	52	69	297	177	340	429	255	152
102	103	157	154	133	8	25	12		208	450	50
101	244	350	389	67	16		10		350	264	
100	114	408	529	19	86	50	34	129	235	313	90
99	21	87	76	5	26	6	56	197	335	335	142
98		24	60	64	117	12	146	118	591	65	5
97		16	380	206	70	29	37	36	316	127	51
	502	503	504	505	506	507	508	509	510	511	512
SAVITIIV.	kpl										
110											
109											
108	1										1
107								2	9		
106	1										
105	15	2							21		
104		15					4	11			8
103		6	5	4	6	32	14	27	16		18
102	6	14	16	16		4	2		19	22	4
101	26	6	22	1					32	10	
100		16	21				2	1	19	24	3
99	3	8	5	1			1	18	53	33	20
98			1		1		1	11	56	11	
97		2	30	9	9	3	4	3	50	15	
	502	503	504	505	506	507	508	509	510	511	512

Kolme suurinta arvoa vahvennettu

SPOT-TESTI

Tasokaivausalueelta otettiin kolmannelta kerroksesta sarja maanäytteitä, jotka testattiin ns. tahra- eli spot-testillä. Samoin testattiin koekuopista otetut näytteet.

Testi suoritettiin seuraavasti:

Tuhkattomalle, pidikkeeseen asetetulle suodatinpaperille laitettiin veitsenkärjellinen maanäytettä. Näytteelle pipetoitiin 3 tippaa liuosta A, 30 sekunnin kuluttua 3 tippaa liuosta B. 3 minuutin kuluttua pipetoitiin kiinniteliuos.

Reagenssit:

liuos A 35 ml 5N suolahappoa
 5 g ammoniummolybdaattia
 100 ml tislattua vettä

liuos B 500 mg askorbiinihappoa
 100 ml tislattua vettä

kiinniteliuos

1 osa natriumsitraattia
2 osaa tislattua vettä

Värimuunnos tarkastettiin heti. Sinistymän arvioinnissa käytettiin asteikkoa 1 - 3:

(1 = vähän tai ei ollenkaan, 2 = jonkin verran, 3 = paljon fosfaattia). Arvioinnissa tarkasteltiin värin tummuutta sekä renkaan laajuutta. Koska testi ei ole numeerinen, on muistettava sen subjektiivinen luonne tulosten arvioinnissa. Tasokaivausalueen näytteiden sinistymät arvioi kaksi eri henkilöä toisistaan riippumatta (Taina Pietikäinen ja Tapani Rostedt). Koekuoppänäytteet arvioitiin vain yhteen kertaan. Näytteiden järjestys oli mielivaltainen eikä näytteenottoaikan koordinaatteja pidetty arviointia tehtäessä näkyvillä. Tasokaivausalueen näytteet on otettu koordinaatin osoittamasta pisteestä, koekuoppänäytteet on otettu noin 5 cm kyntökerroksen alapuolelta. Spot-testin tulos on esitetty seuraavan sivun taulukossa.

TAULUKKO 2: Spot-testin tulos

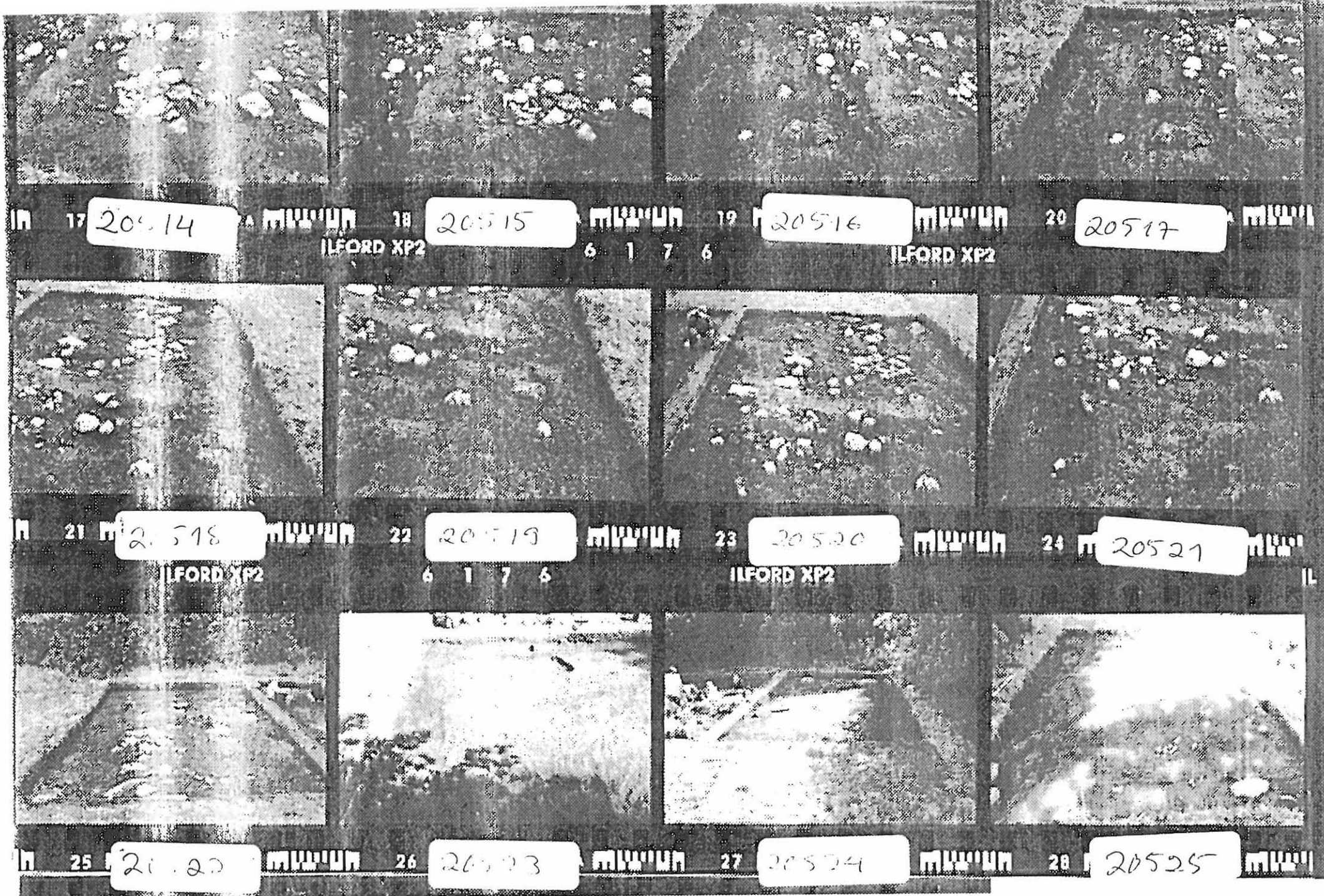
Liite 4:2

Ruutu	1. testi	2. testi			KK nro	
97/502	2	2			1	2
99/502	2	2			2	2
101/502	2	2			3	2
103/502	3	3			4	2
105/502	2	2			5	2
98/503	2	2			6	2
100/503	2	2			7	1
102/503	2	2			8	1
104/503	3	2			9	2
97/504	3	3			10	2
99/504	2	1			11	1
101/504	3	2			12	2
103/504	3	2			13	3
105/504	3	2			14	1
98/505	3	3			15	2
100/505	2	1			16	1
102/505	2	1			17	2
104/505	3	2			18	2
97/506	3	2			19	2
99/506	1	1			20	2
101/506	1	1			21	2
103/506	3	2			22	2
98/507	3	3			23	1
100/507	1	1			24	1
102/507	1	1			25	2
104/507	2	2			26	1
97/508	3	2			27	2
99/508	1	1			28	2
101/508	2	1			29	2
103/508	3	2			30	1
98/509	3	3			31	2
100/509	1	1			32	1
102/509	1	1			33	2
104/509	3	3			34	1
97/510	3	2			35	2
99/510	2	1			36	2
101/510	2	1			37	3+
103/510	3	2			38	1
105/510	3	3			39	3
107/510	3	3			40	2
109/510	3	3			41	2
98/511	1	1			42	2
100/511	1	1			43	2
102/511	2	2			44	1
104/511	2	2			45	2
106/511	2	2			46	1
108/511	3	3			47	1
97/512	2	2			48	1
99/512	1	1			49	1
101/512	1	1			50	3
103/512	2	2			51	1
105/512	2	2			52	3
107/512	2	2			53	3
109/512	3	3			54	2
98/513	2	2			55	1
100/513	2	2			56	2
102/513	2	2			57	2
104/513	3	3			58	2
106/513	2	1			59	3
108/513	3	3			60	1
					61	1
					62	3

Ruutu = koordinaattipiste, josta näyte

KK nro = koekuopan numero

3+ = poikkeavan voimakas sinistymä

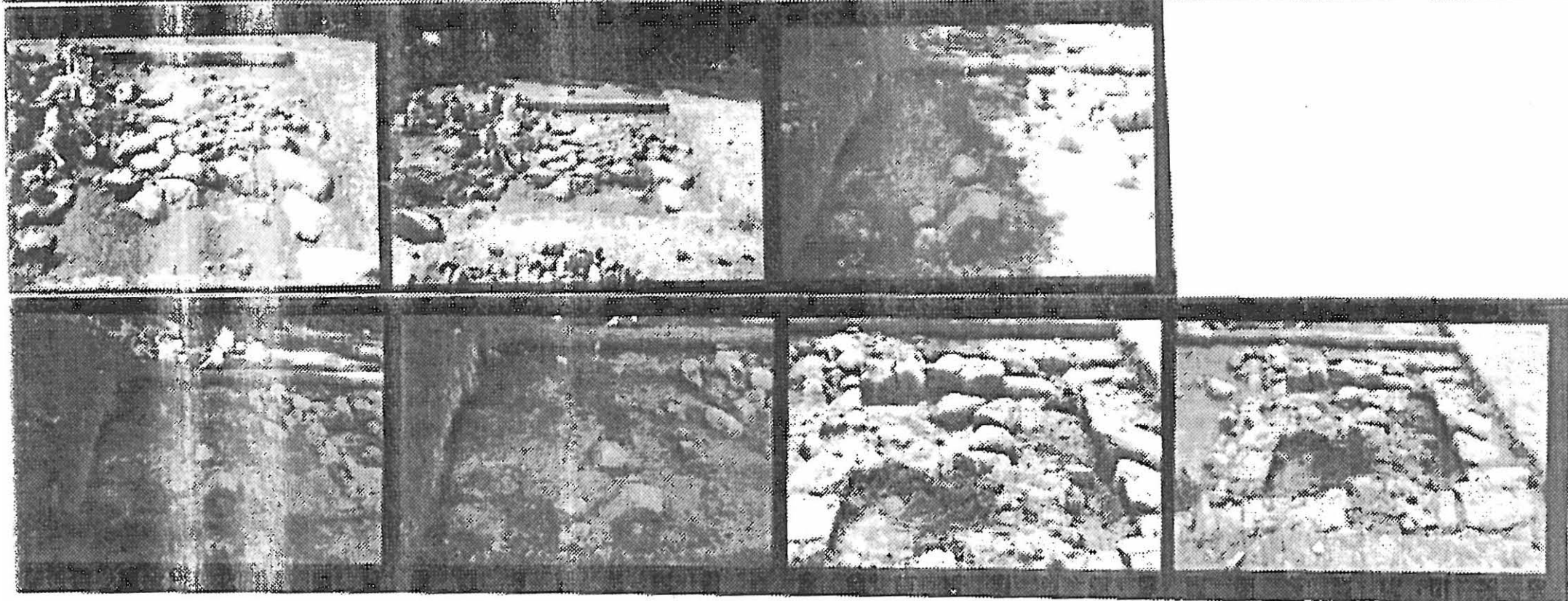
LITTE 5:1

20526

20527

20528

25 26 27 28

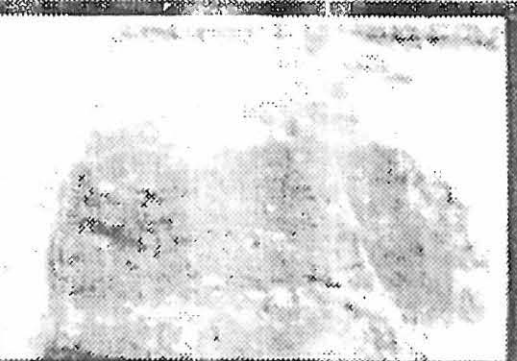
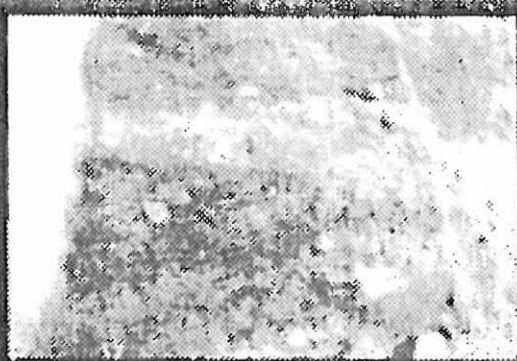
20529

20530

20531

20532

LITE 5:2

20533

20534

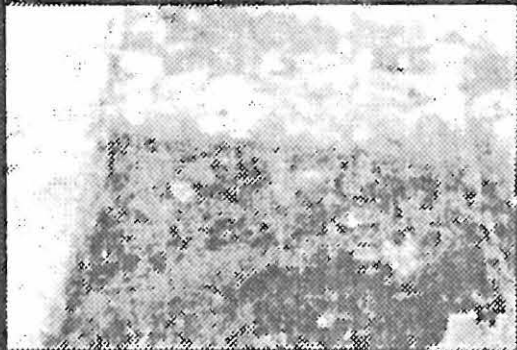
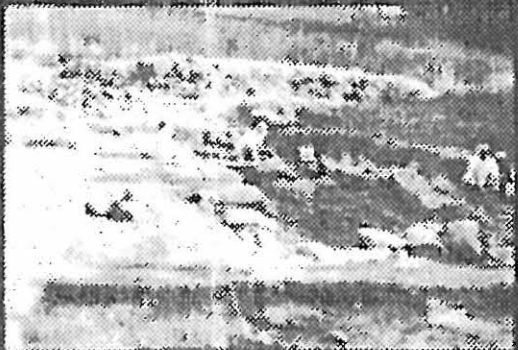
20535

20536

ILFORD XP2

6 1 7 8

ILFORD XP2

20537

20538

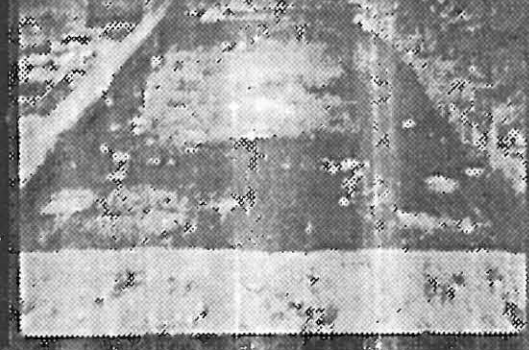
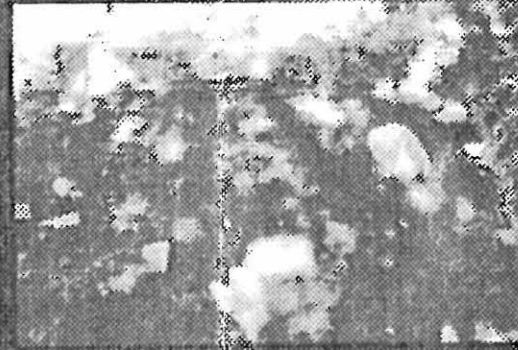
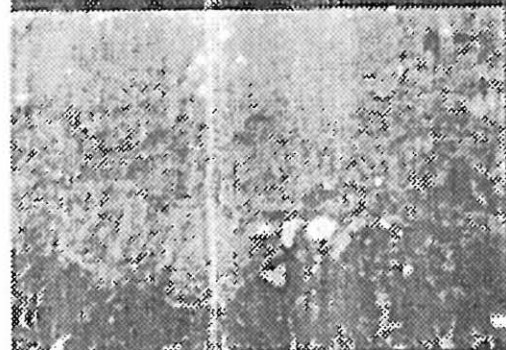
20539

20540

ILFORD XP2

ILFORD XP2

ILFORD XP2

20541

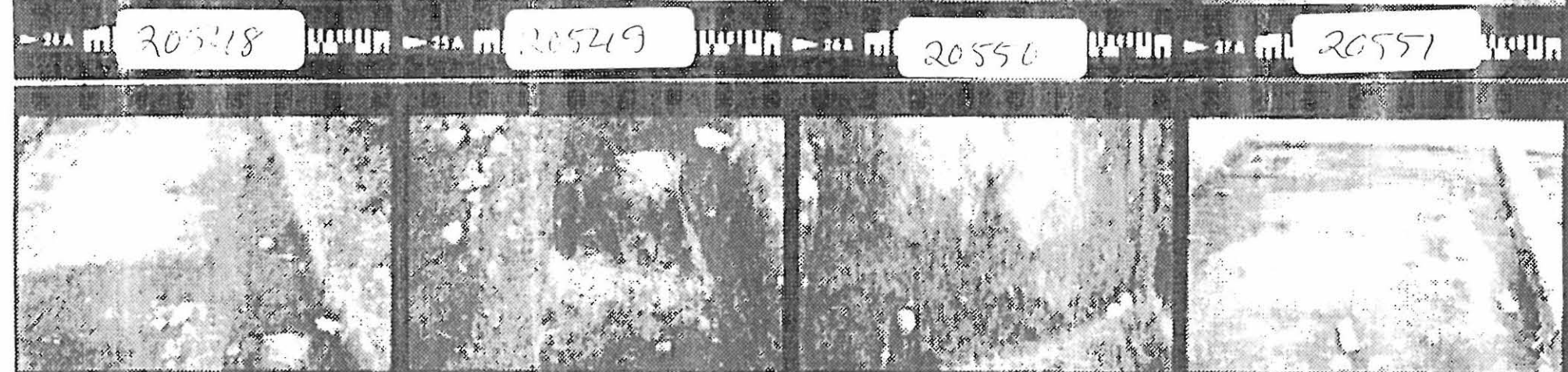
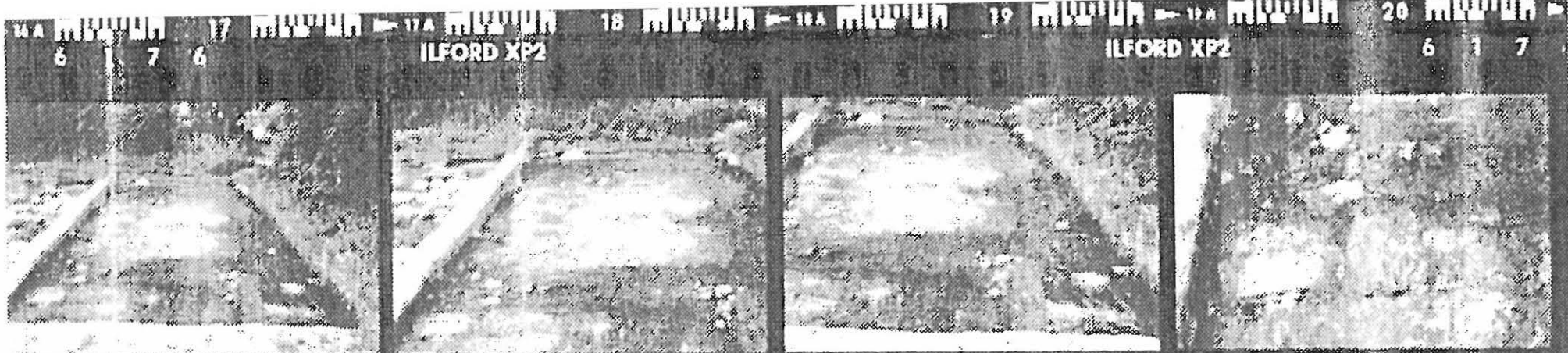
20542

20543

ILFORD XP2

6 1 7

LITE 5:3

LITTE 5:4

20561

20562

20563

20564

ILFORD XP2

6 1 7 6

ILFORD XP2

20565

20566

20567

20568

ILFORD XP2

6 1 7 6

ILFORD XP2

20569

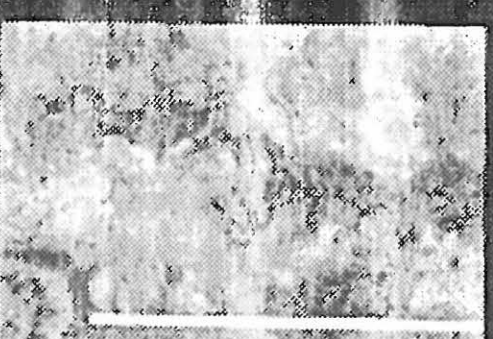
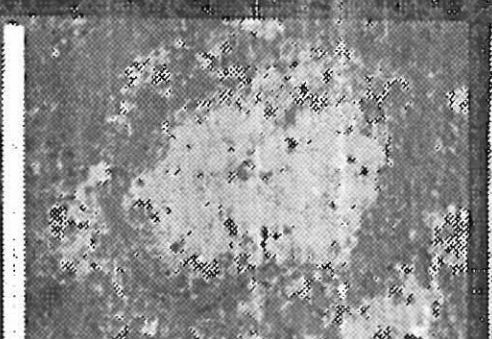
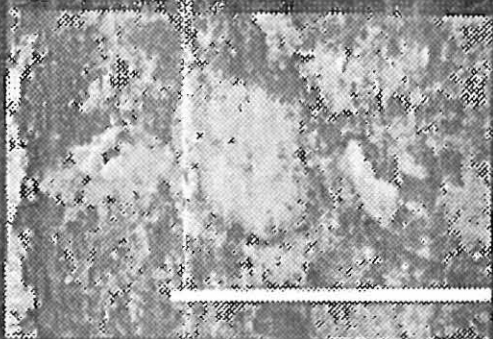
20570

20571

20572

ILFORD XP2

LITTE 5:5

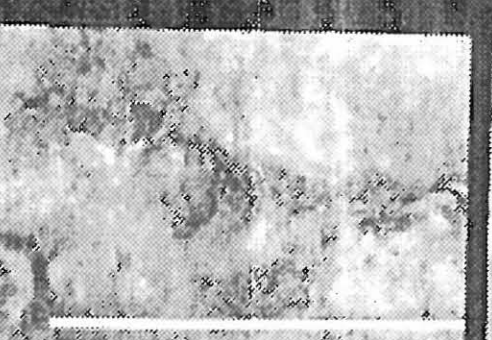
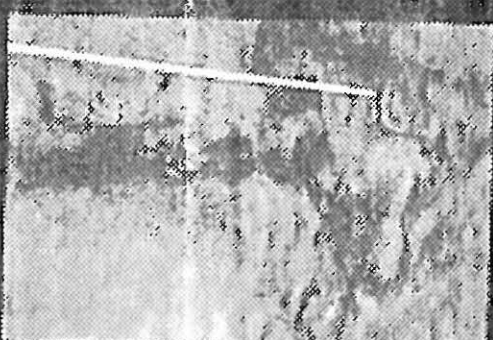
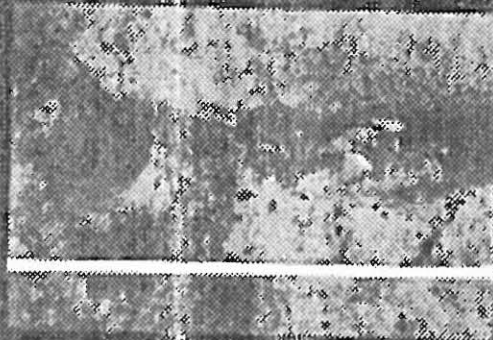

13A 20573
ILFORD XP2

6 1 7 6 20574
ILFORD XP2

13A 20575
ILFORD XP2

13A 20576
ILFORD XP2

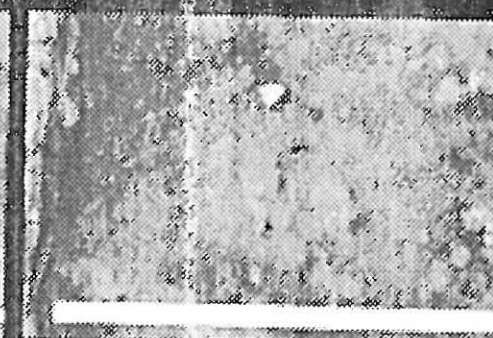
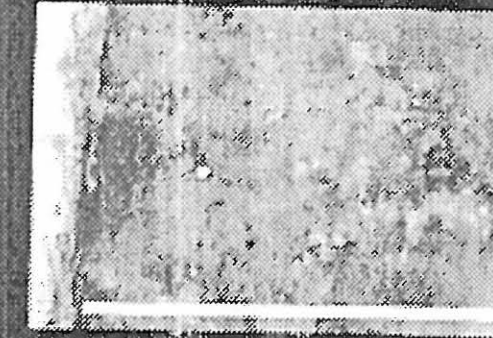

13A 20577
ILFORD XP2

13A 20578
ILFORD XP2

13A 20579
ILFORD XP2

13A 20580
ILFORD XP2

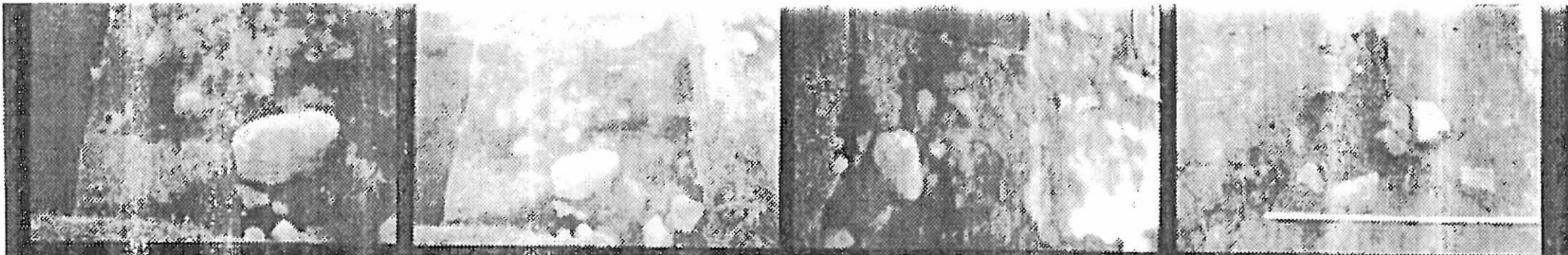
21A 20581
ILFORD XP2

21A 20582
ILFORD XP2

21A 20583
ILFORD XP2

21A 20584
ILFORD XP2

LITTE 5:6

20585

20586

20587

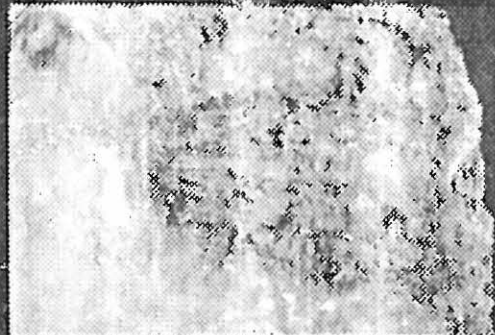
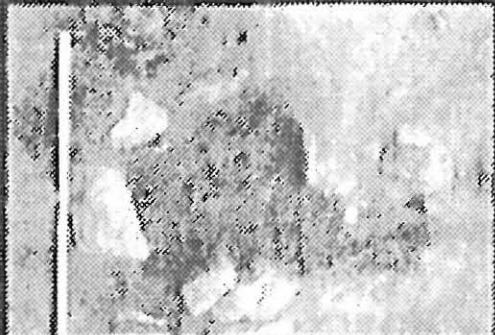
20588

ILFORD XP2

ILFORD XP2

6 1 7 6

ILFORD XP2

20589

20590

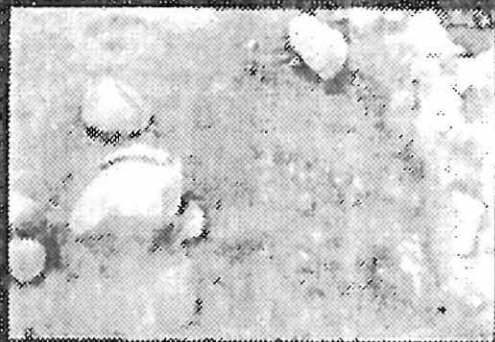
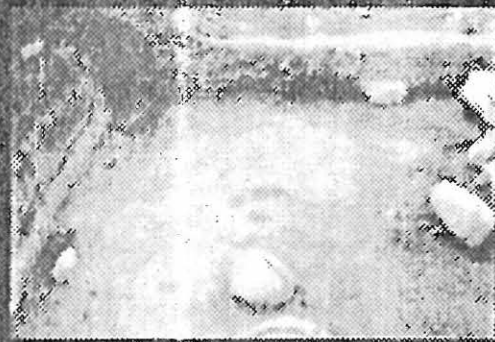
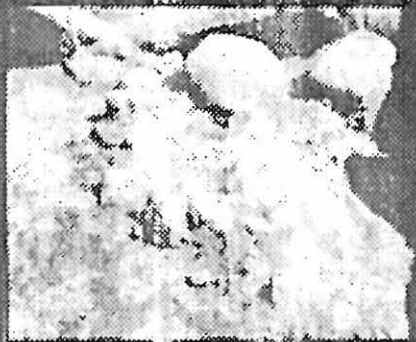
20591

20592

ILFORD XP2

6 1 7 6

ILFORD XP2

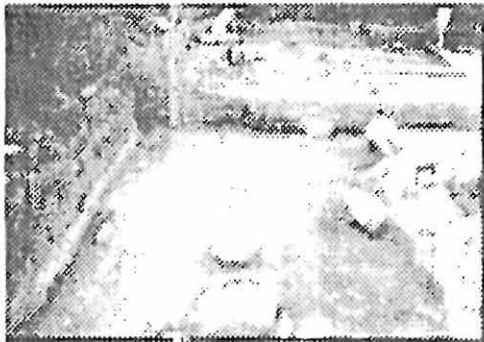
20593

20594

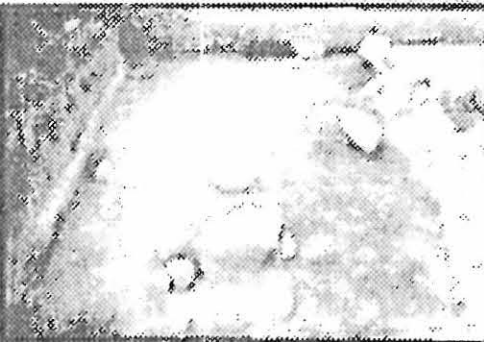
20595

20596

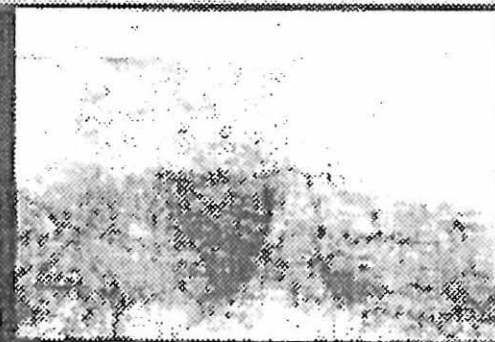
LITTE 5:7

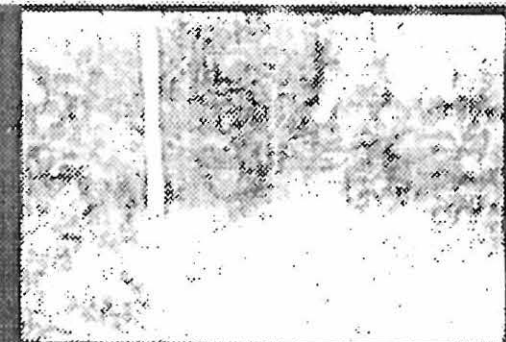
20598

20599

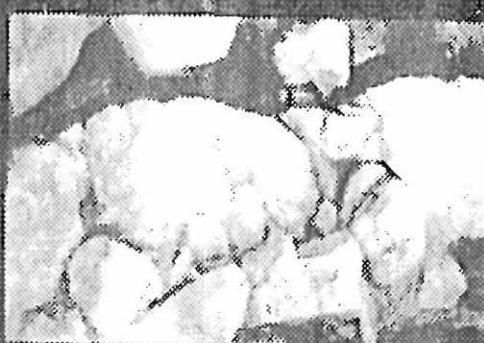
20600

20601

20602

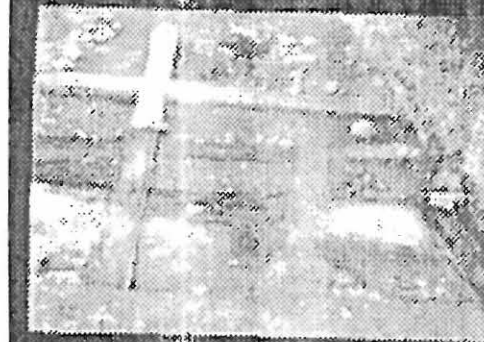
20603

20604

20605

20606

20607

20608

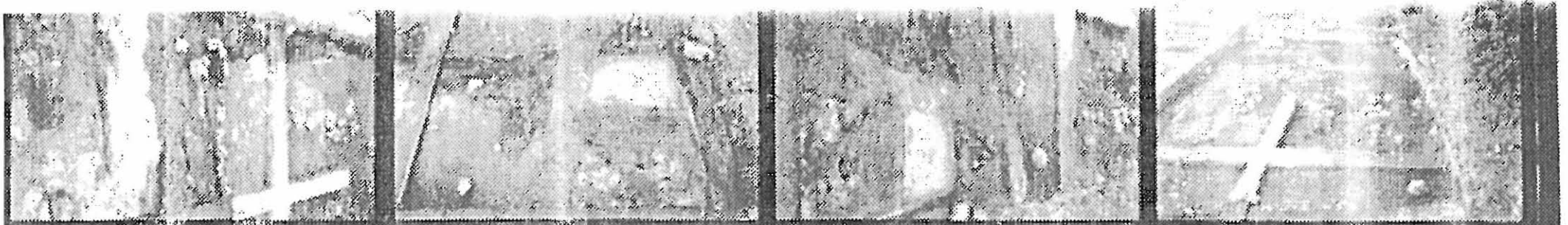
20609

ILFORD XP2 6 1 7 6

ILFORD XP2 6 1 7 6

ILFORD XP2 6 1 7 6

ILFORD XP2 6 1 7 6

20610

14

20611

15

20612

16

20613

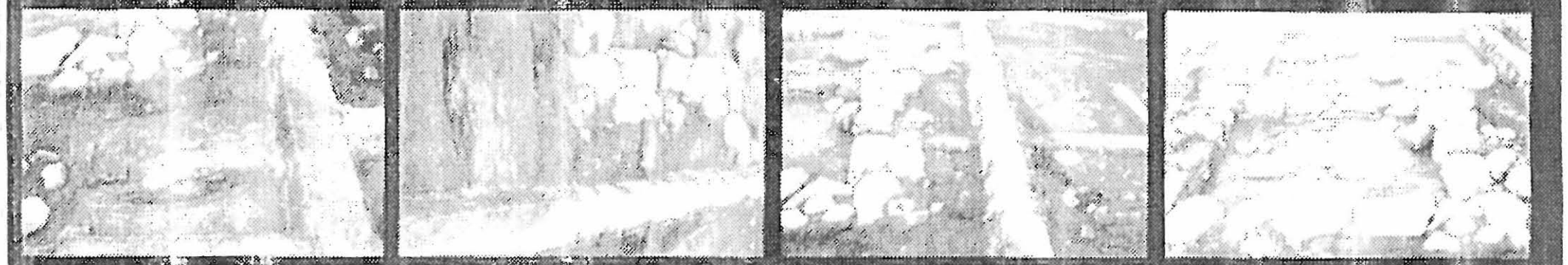
17

1 7 6

ILFORD XP2

ILFORD XP2

6 1 7 6

20614

18

20615

19

20616

20

20617

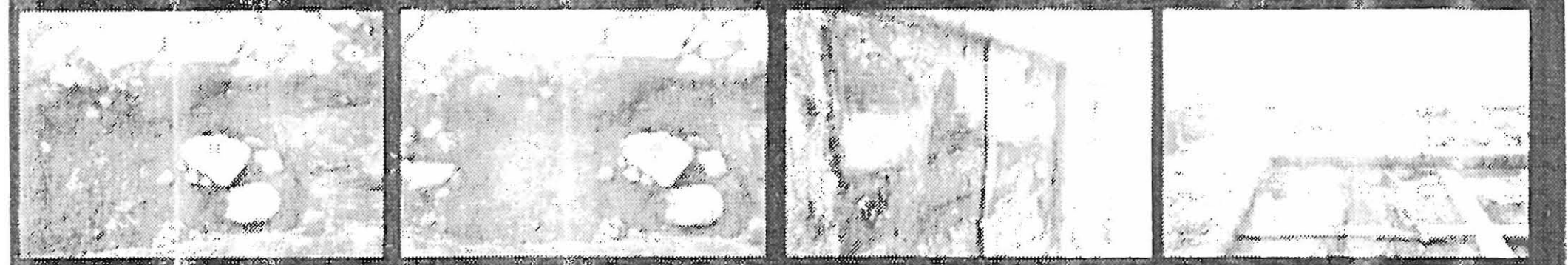
21

ILFORD XP2

ILFORD XP2

6 1 7 6

ILFORI

20618

22

20619

23

20620

24

20621

25

XP2

ILFORD XP2

6 1 7 6

ILFORD XP2

LITTE 5:9

20622

26 ILFORD XP2

20623

27 6 1 7 6

20624

28 ILFORD XP2

20625

29

20626

ILFORD XP2

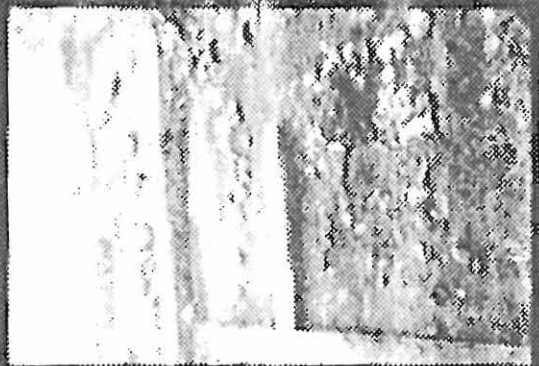

20627

7 6

20628

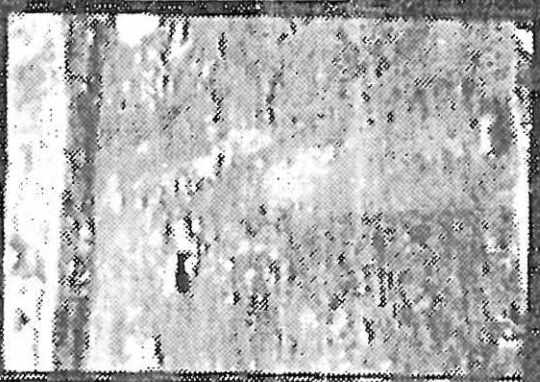
20629

20630

20631

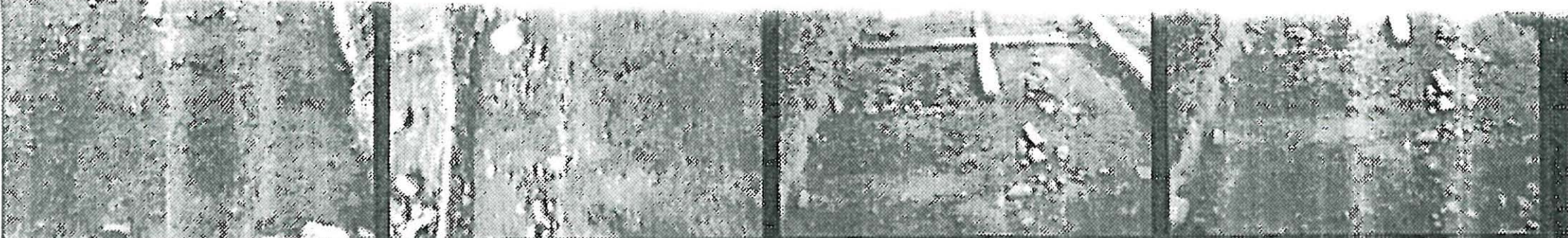

20632

20633

LITTE 5:10

20635

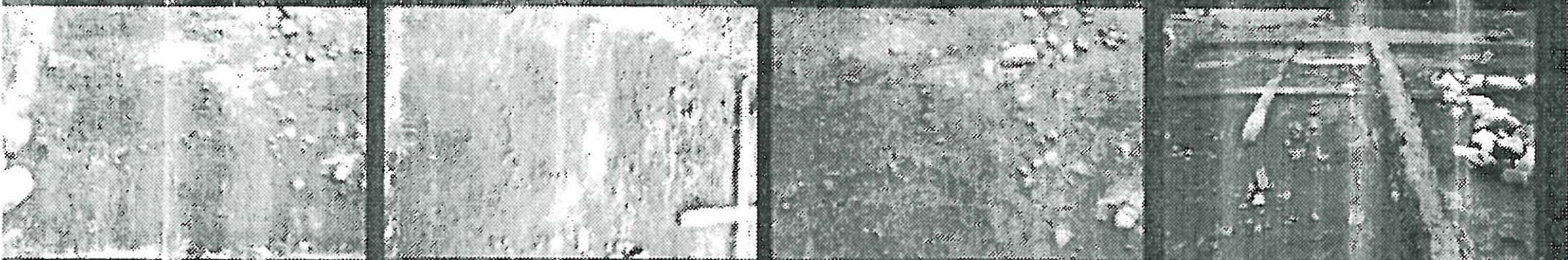
20636

20637

20638

ILFORD XP2

ILFORD XP2

20639

20640

20641

20642

ILFORD XP2

ILFORD XP2

ILFORD XP2

20643

20644

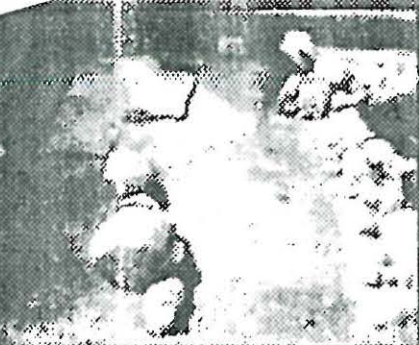
20645

20646

ILFORD XP2

ILFORD XP2

LITTE 5:11

20672

20673

20674

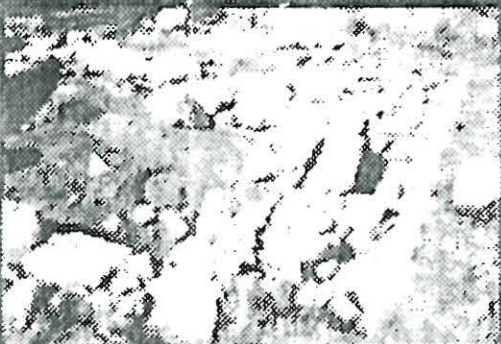
20675

ORD XP2

ILFORD XP2

5 9 3 7

ILFORD XP2

20676

20677

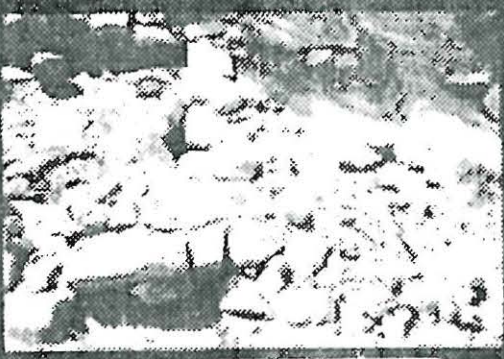
20678

20679

ILFORD XP2

5 9 3 7

ILFORD XP2

20680

20681

20682

20683

21 22 23 24

5 9 3 7 ILFORD XP2 ILFORD XP2 5 9 3 7

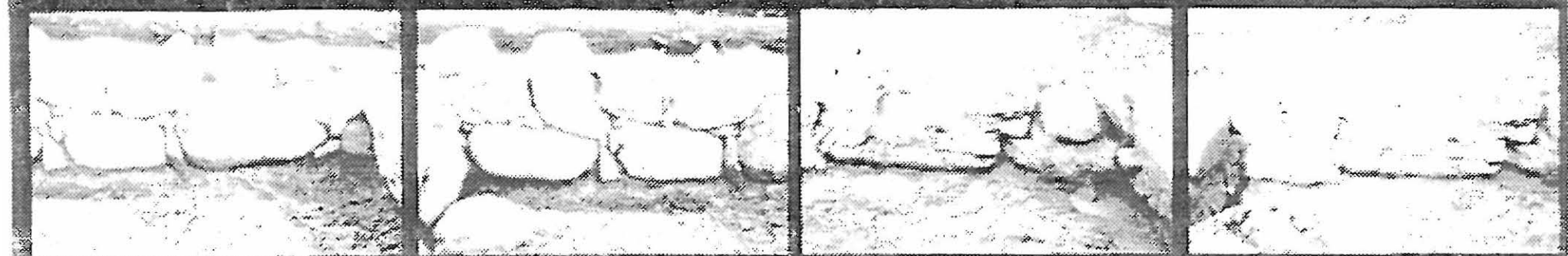

20696

20697

20698

20699

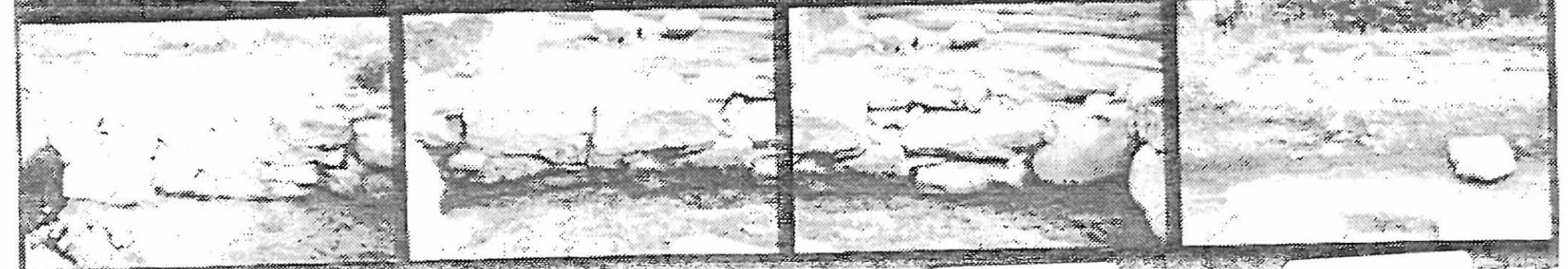

20700

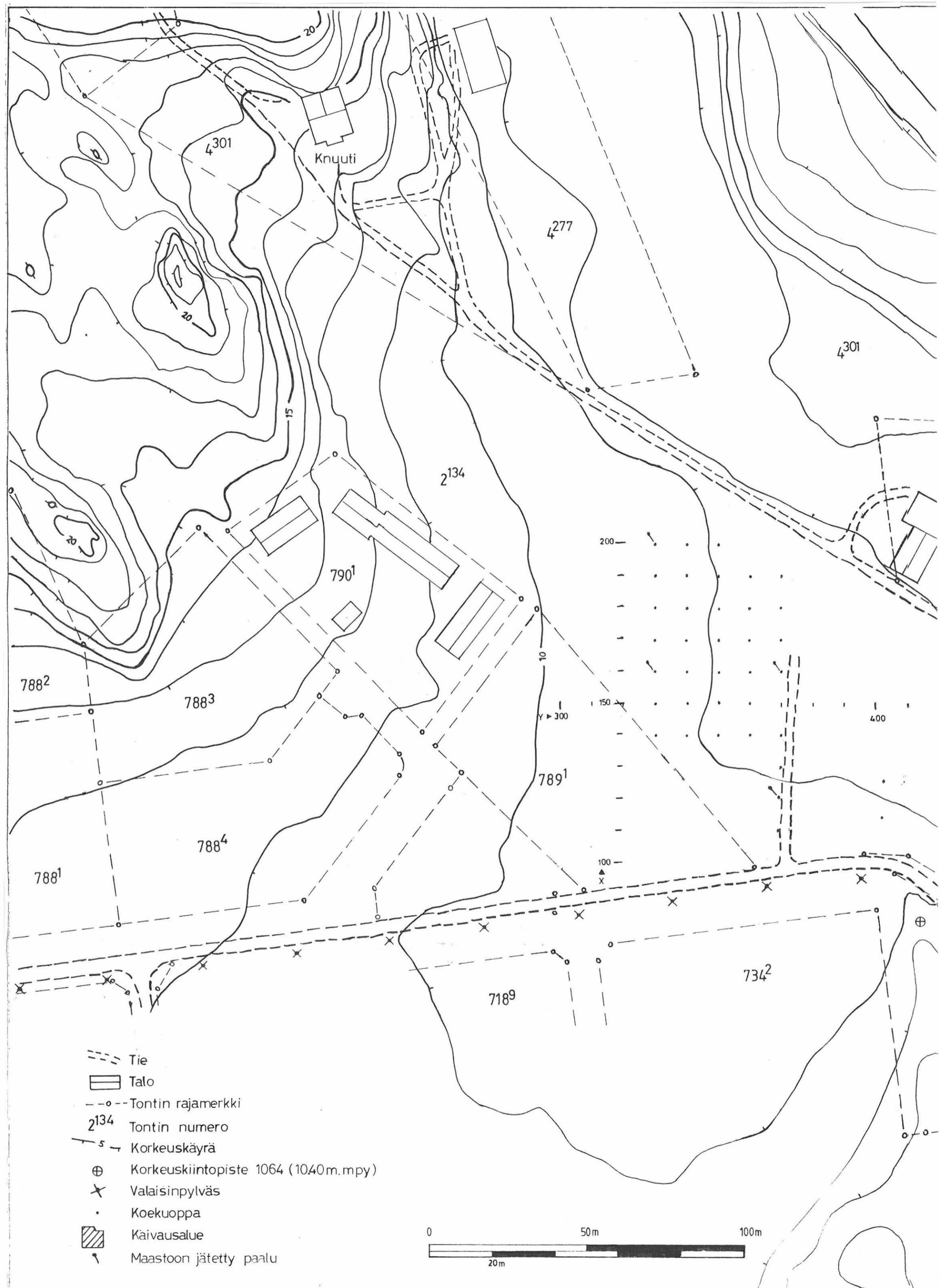
20701

20702

20703

LITTE 5:13

Knuuti

4301

4277

4301

2134

790¹

788²

788³

789¹

788⁴

788¹

200

300

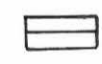
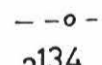
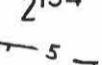

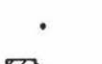

150

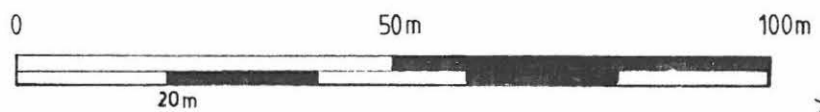
400

100

734²

718⁹

- Tie
- Talo
- Tontin rajamerkki
- 2134 Tontin numero
- 5 Korkeuskäyrä
- Korkeuskiintopiste 1064 (1040m.mpy)
- Valaisinpylväs
- Koekuoppa
- Käivausalue
- Maastoon jätetty paalu

RAISIO IHALA MULLIN EDUSPELTO 1994

KARTTA 1

2:134

YLEISKARTTA

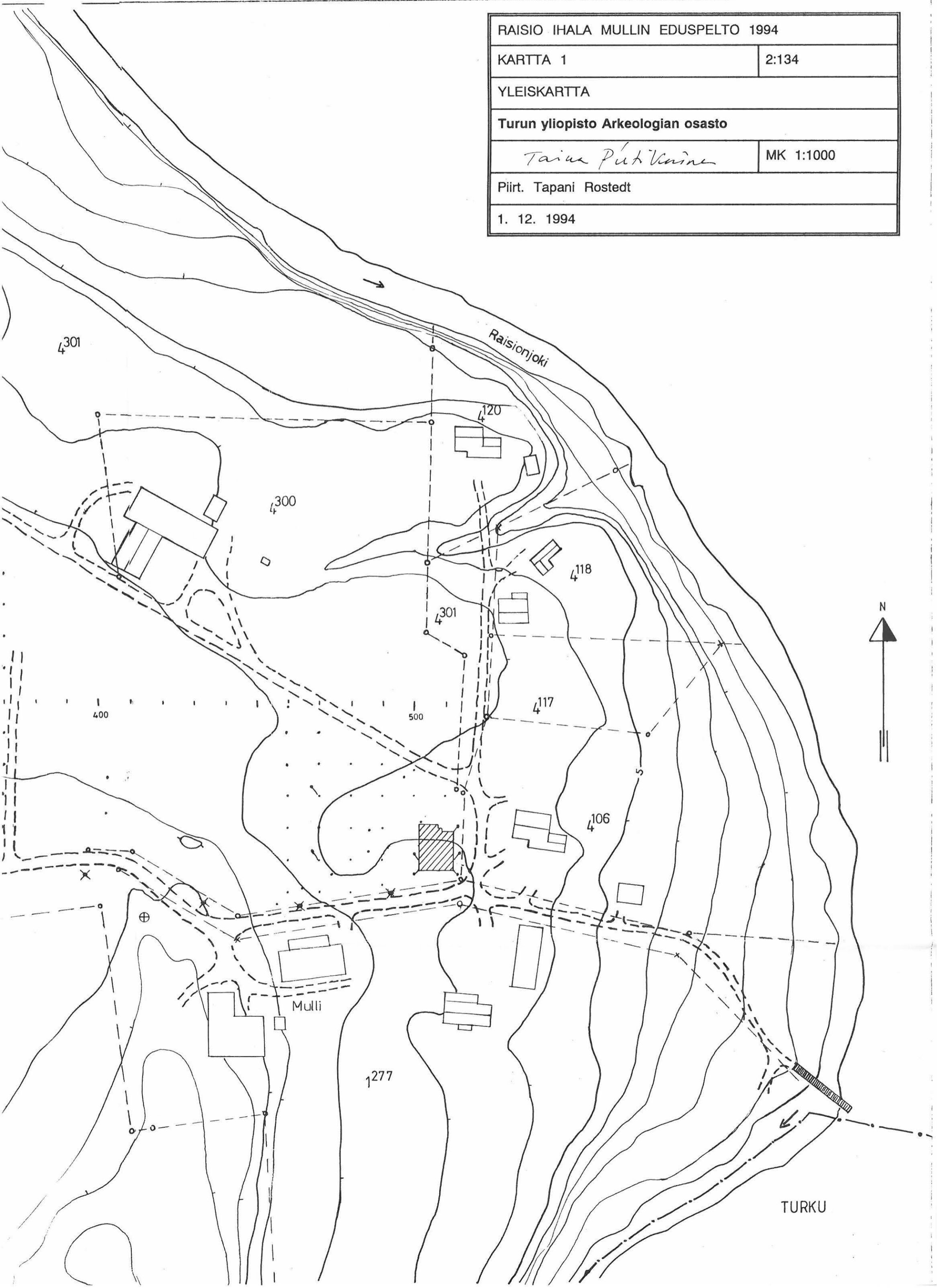
Turun yliopisto Arkeologian osasto

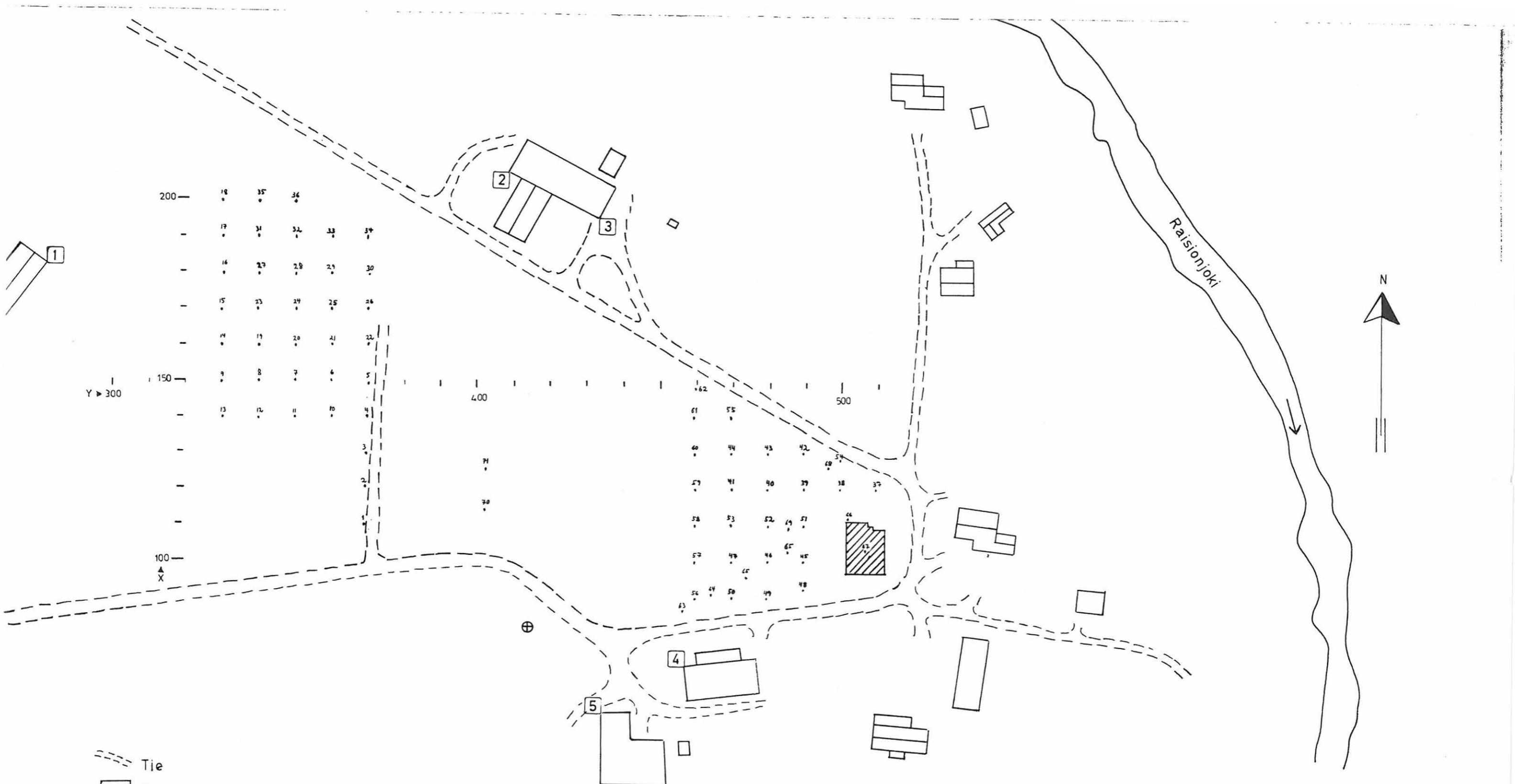
Taina Puhkainen

MK 1:1000

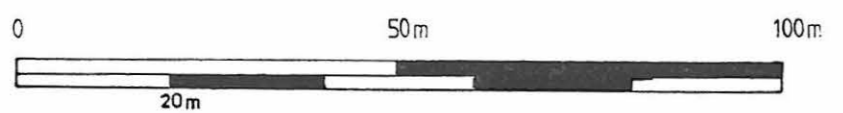
Piirt. Tapani Rostedt

1. 12. 1994

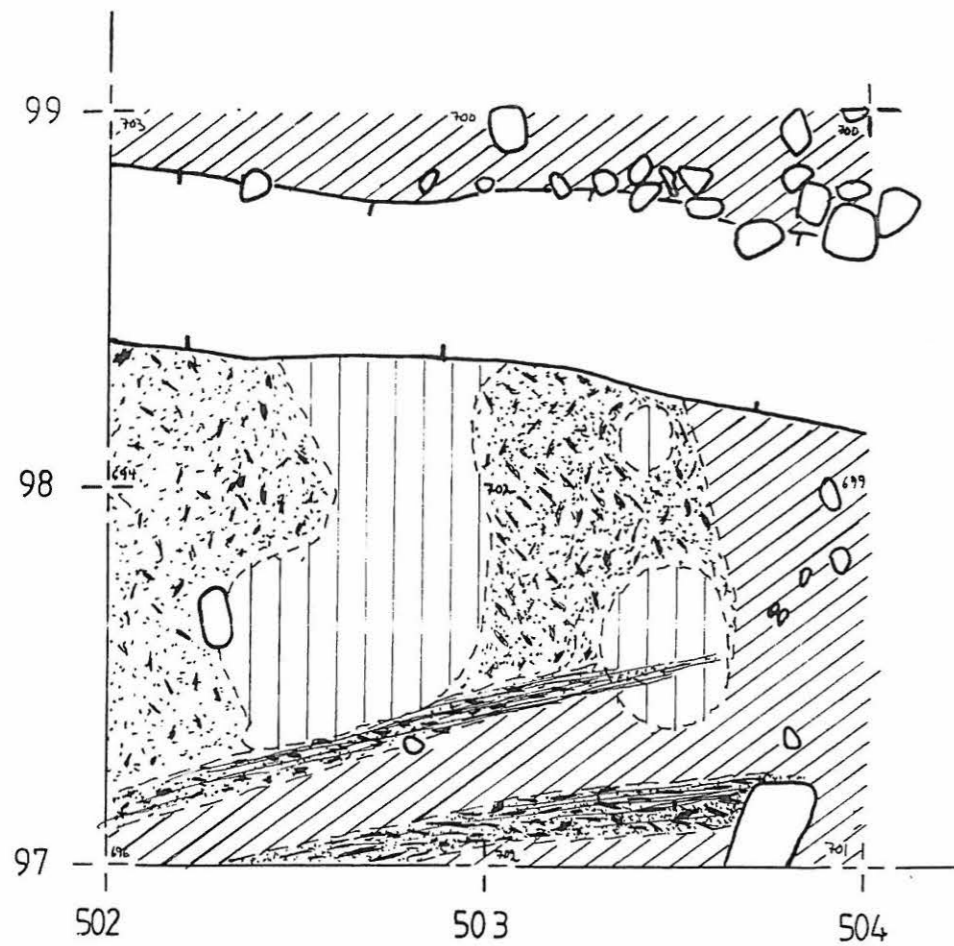

- Tie
- Talo
- Korkeuskiintopiste 1064 (10.40 m. m.p.y.)
- Koekuoppa+kuopan numero
- Kaivausalue -94
- Kaivauskoordinaatiston kiinnityspiste (ks. kaivauskertomus)

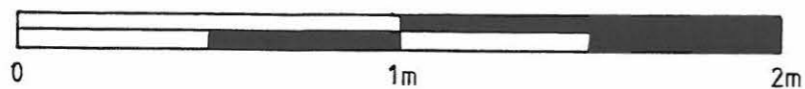

RAISIO IHALA MULLIN EDUSPELTO 1994	
KARTTA 2	2:134
YLEISKARTTA 2 (Koekuoppien numerot)	
Turun yliopisto Arkeologian osasto	
<i>Taina Pietikäinen</i>	MK 1:1000
Piirt. Tapani Rostedt	
1. 12. 1994	

- Likamaa
- Vaaleanruskea hiekka
- Puujäänteitä
- Hiiltä
- Nokea
- Kivi
- Sekottunut maa

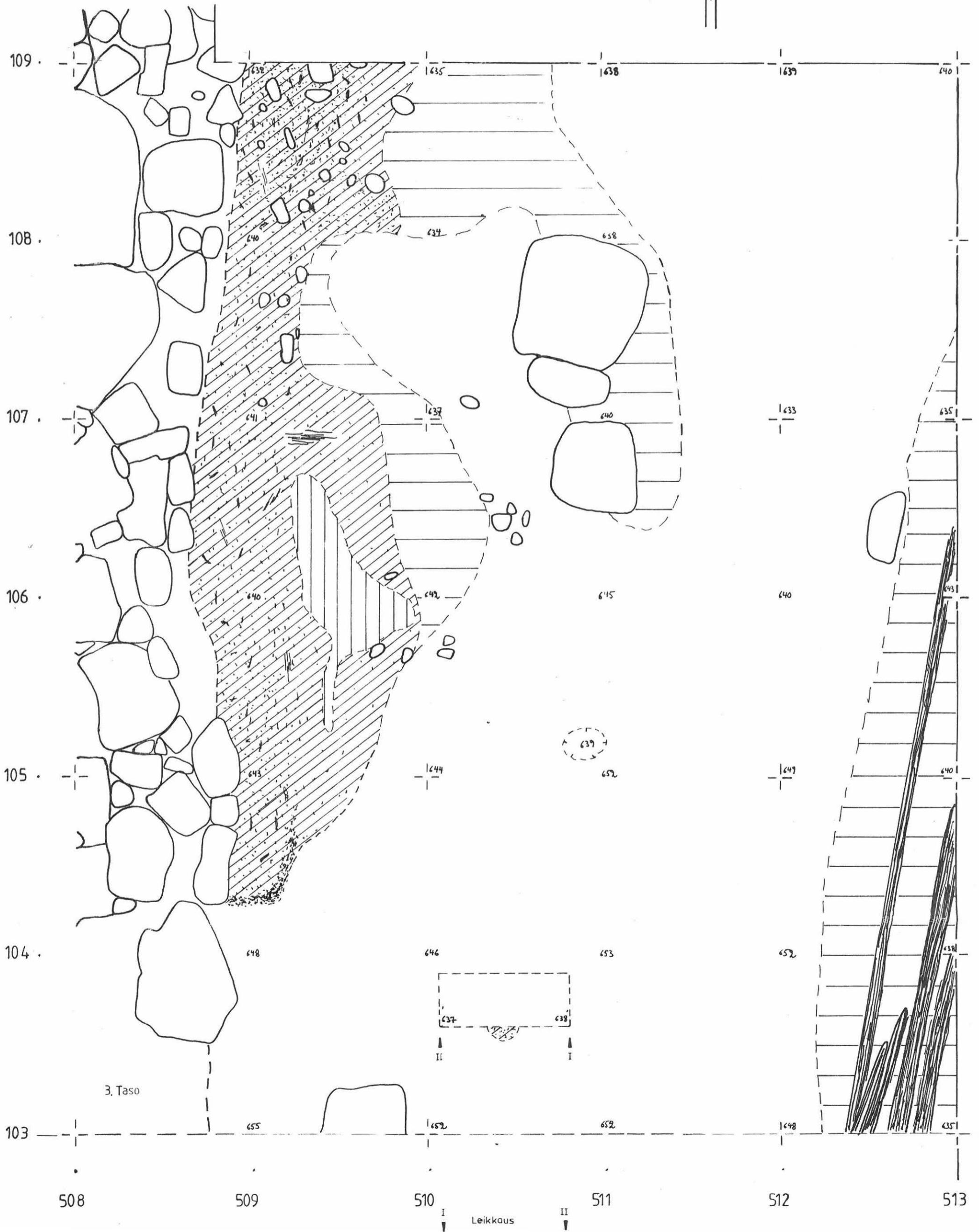
Vaifusluvut absoluuttisina, cm m. p. y.

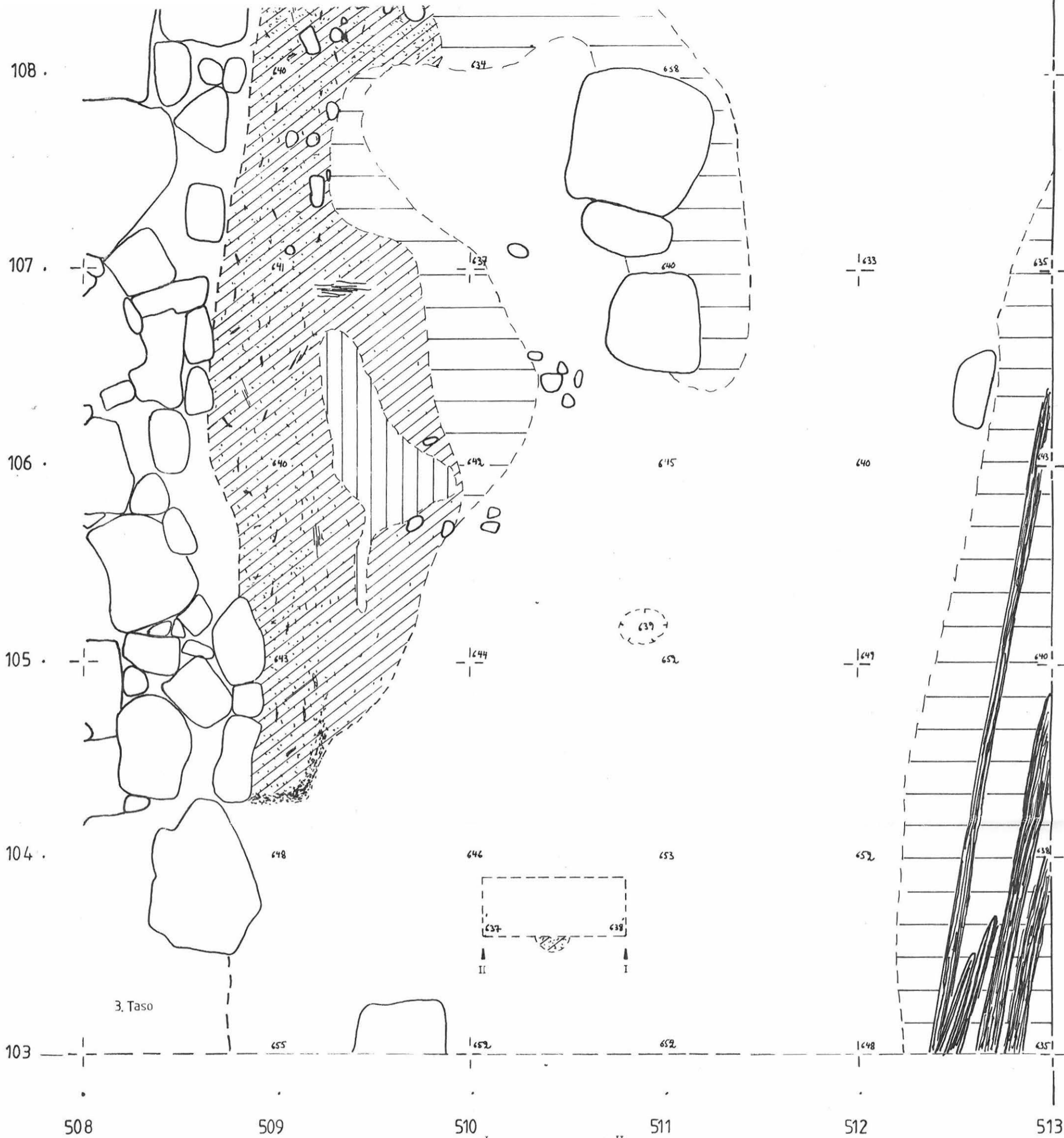

RAISIO IHALA MULLIN EDUSPELTO 1994	
KARTTA 4	2:134
TASO 1b, ruudut 97-98/502-503 (aputaso)	
Turun yliopisto Arkeologian osasto	
<i>Taina Puhkainen</i>	MK 1:20
Piirt. Tapani Rostedt	
1. 12. 1994	

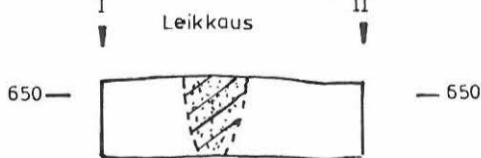

Vaaitusluvut absoluuttisina, cm m.p.y.

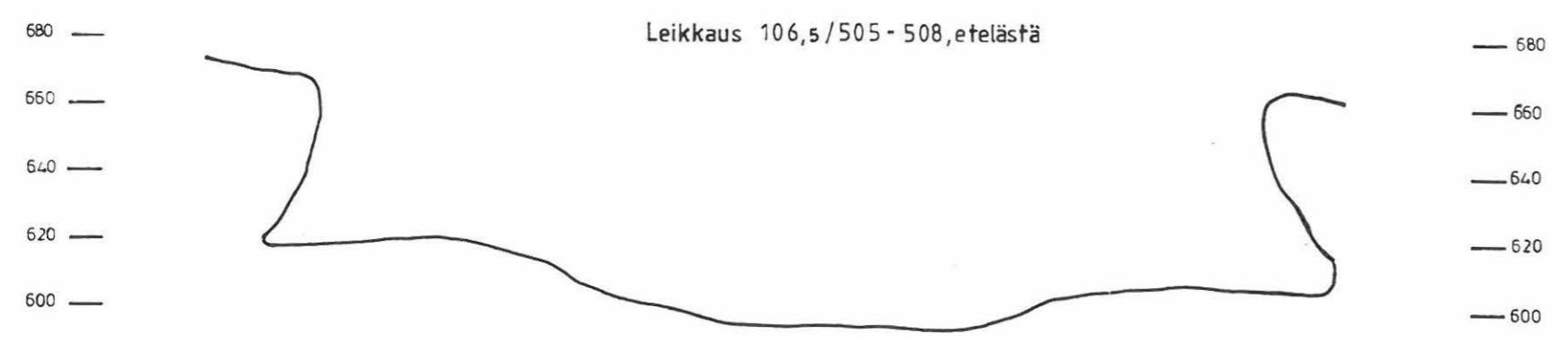
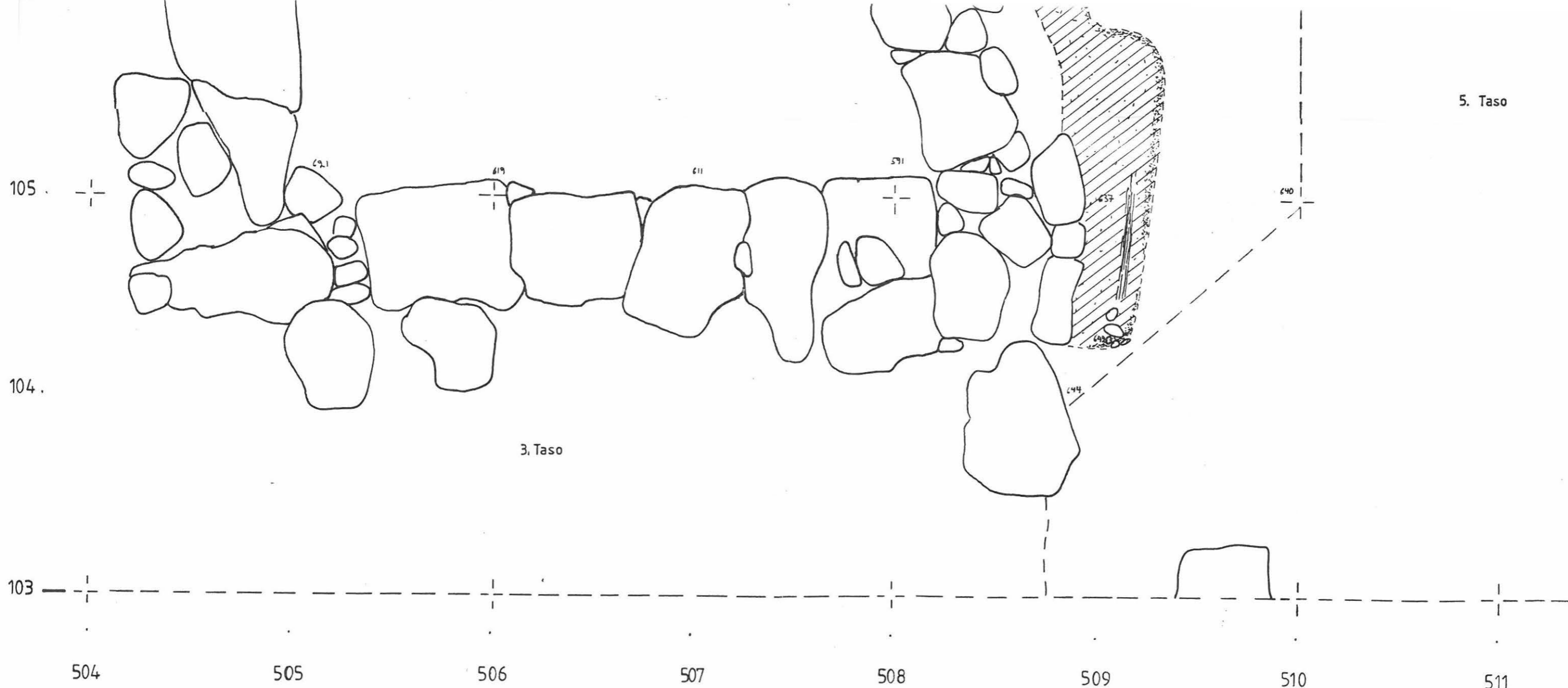
- Likamaa
- Vaaleanruskea hiekka
- Tumma savi
- Vaalea savi
- Puujäänteitä
- Hiiltä
- Nokea
- Kivi

RAISIO IHALA MULLIN EDUSPELTO	
KARTTA 9	2:134
TASO 5, ruudut 103-108/508-512	
Turun yliopisto Arkeologian osasto	
	MK 1:50
Piirt. Tapani Rostedt	
1.12.1994	

5. Taso

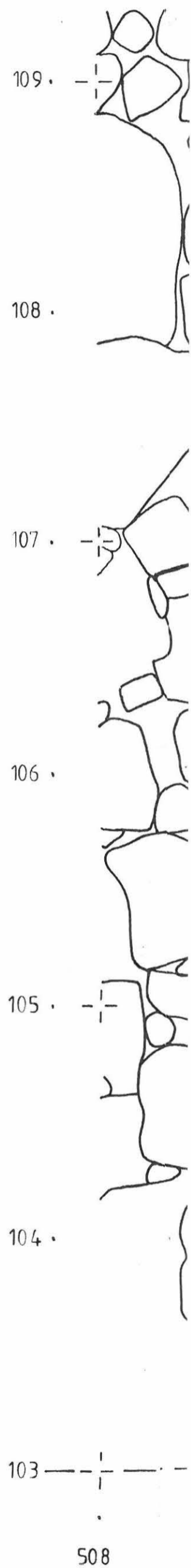
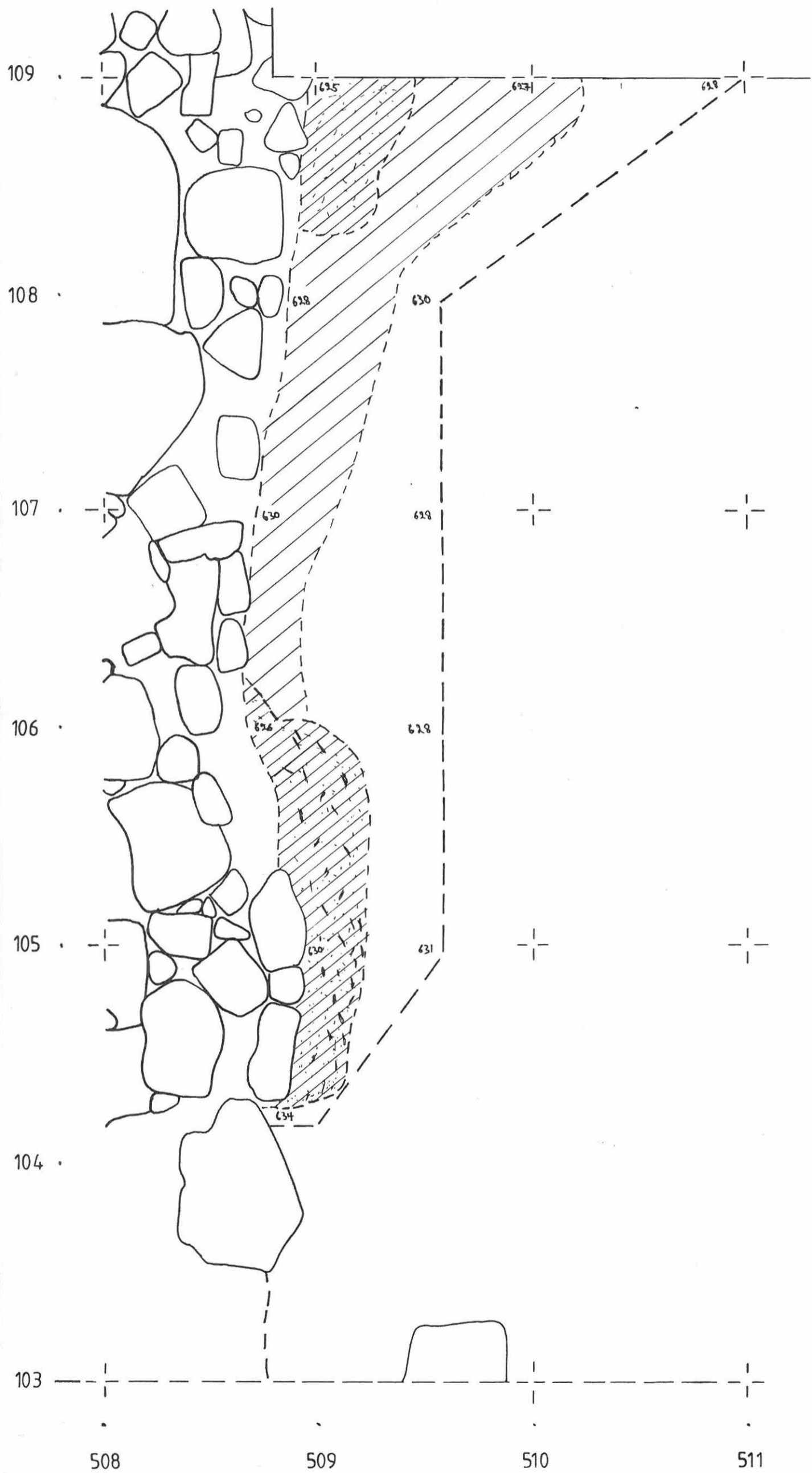
- Likamaa
- Vaalea savi
- Puujäänteitä
- Hiiltä
- Nokea
- Kivi

Vaaitukset absoluuttisina, cm m.p.y.

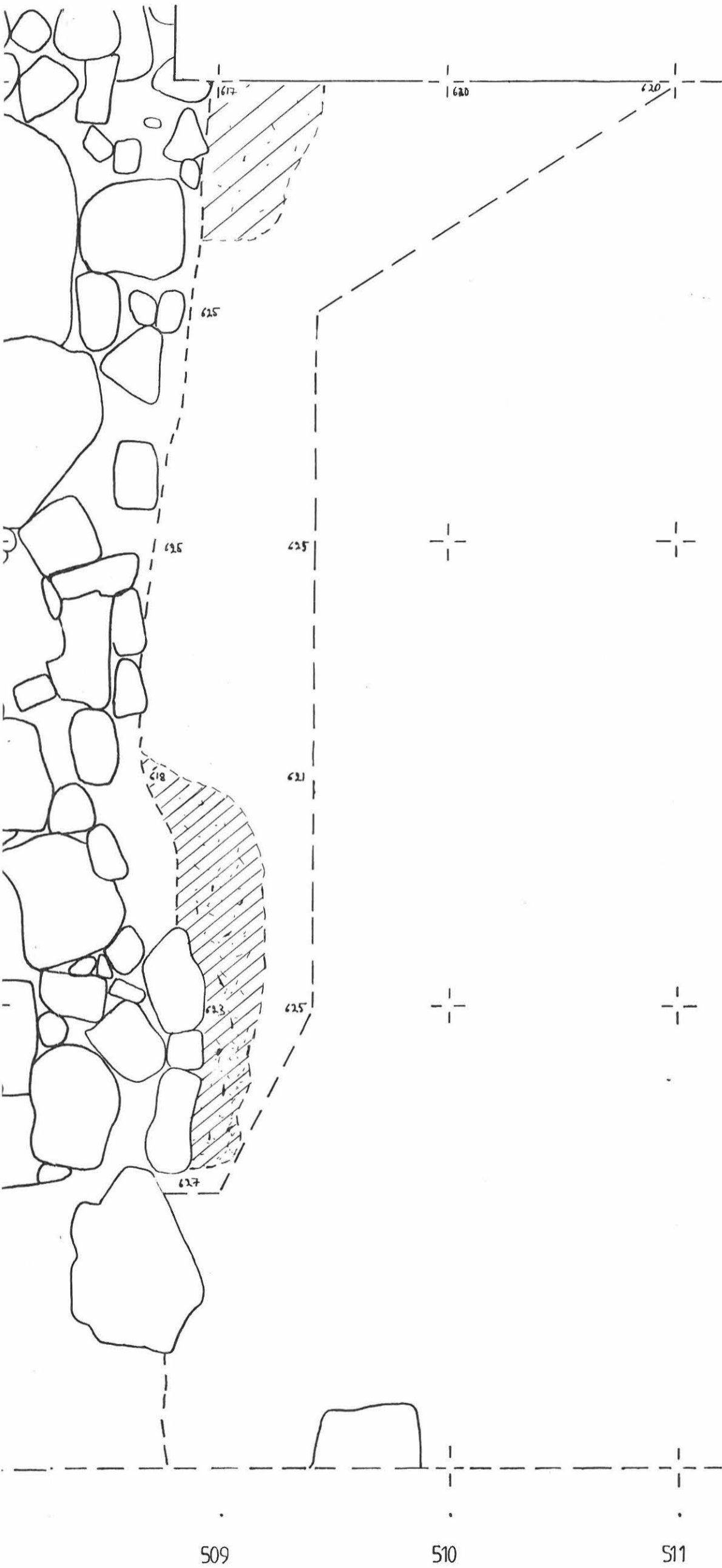

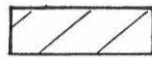

RAISIO IHALA MULLIN EDUSPELTO	
KARTTA 10	2:134
TASO 6, ruudut 103-110/504-510	
Turun yliopisto Arkeologian osasto	
	MK 1:20
Piirt. Tapani Rostedt	
1.12.1994	

Taso 7a

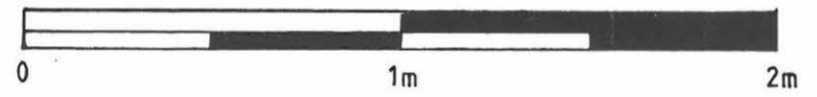

Taso 7b

- Likamaa
- Heikko likamaa
- Vaalea savi
- Hiiltä
- Nokea
- Kivi

Vaaitukset absoluuttisina, cm m. p. y.

RAISIO IHALA MULLIN EDUSPELTO 1994	
KARTTA 11	2:134
TASOT 7a JA 7b, ruudut 103-108/508-510	
Turun yliopisto Arkeologian osasto	
<i>Taina Pietikäinen</i>	MK 1:20
Piirt. Tapani Rostedt	
1. 12. 1994	

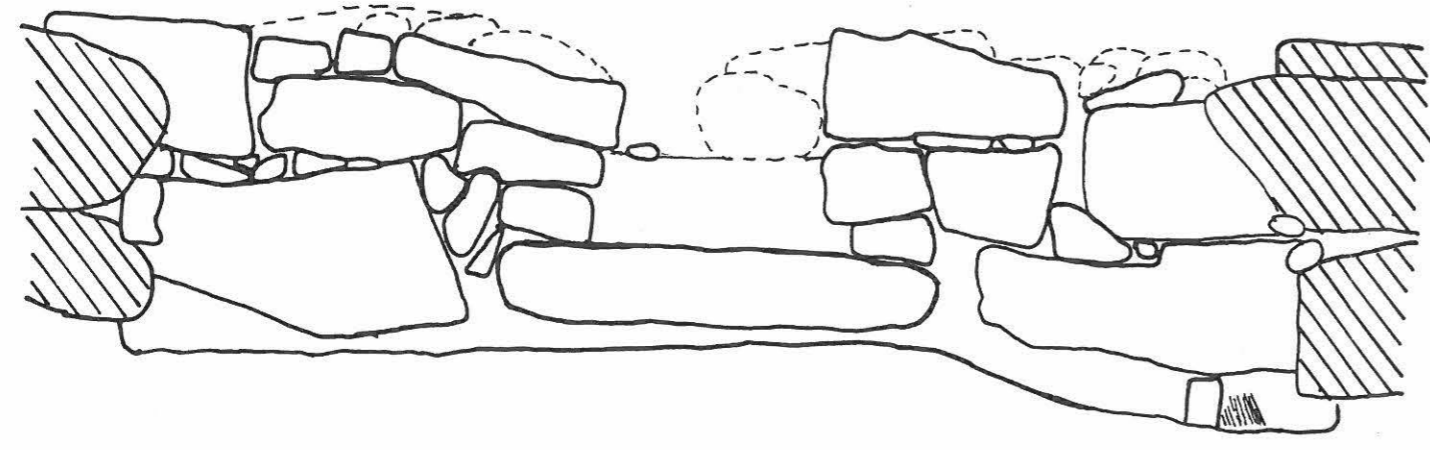
109/505

109/506

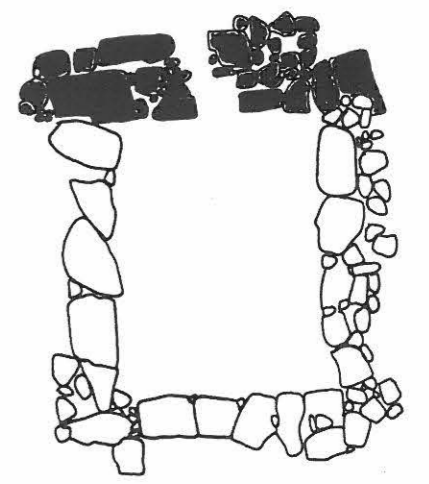
109/507

109/508

6.60
6.40
6.20
6.00
5.80
5.60

6.60
6.40
6.20
6.00
5.80
5.60

109/508

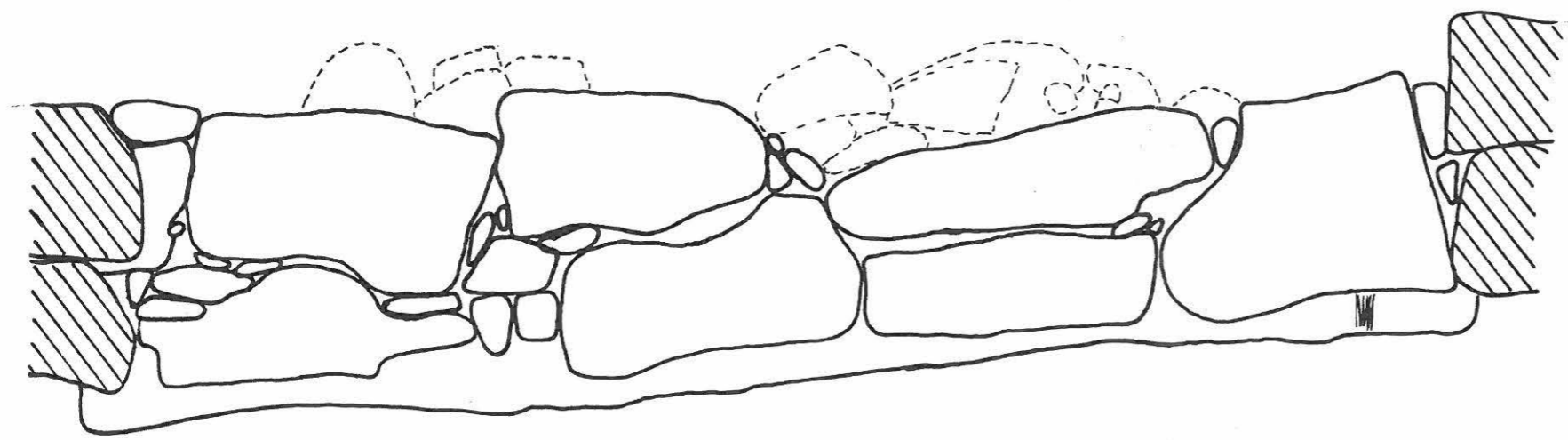
108/508

107/508

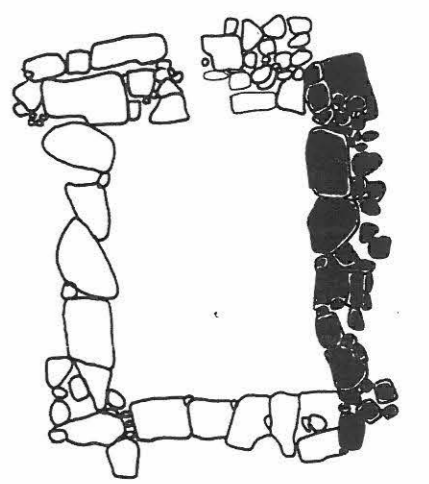
106/508

105/508

6.60
6.40
6.20
6.00
5.80
5.60

6.60
6.40
6.20
6.00
5.80
5.60

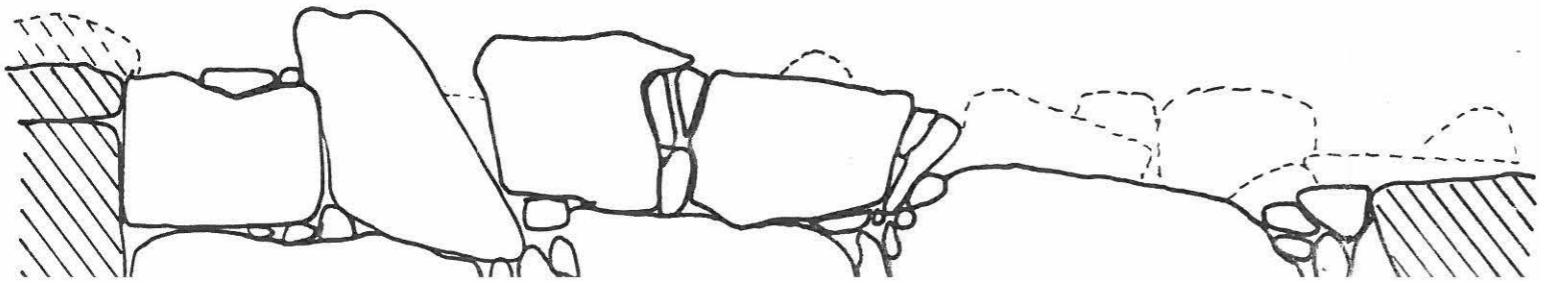
105/508

105/507

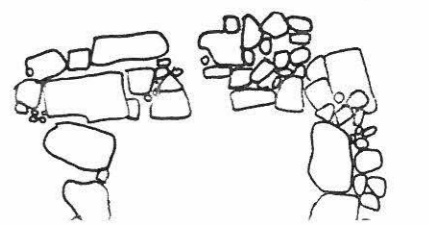
105/506

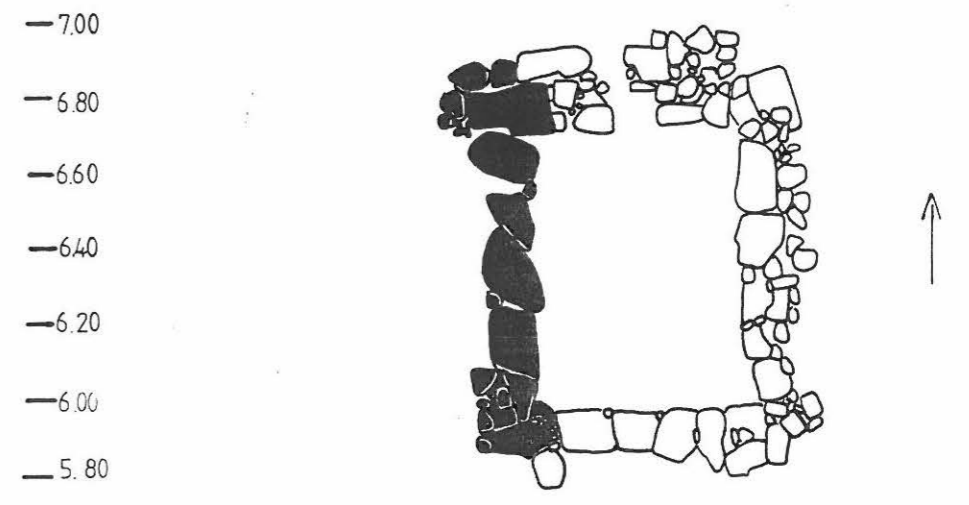
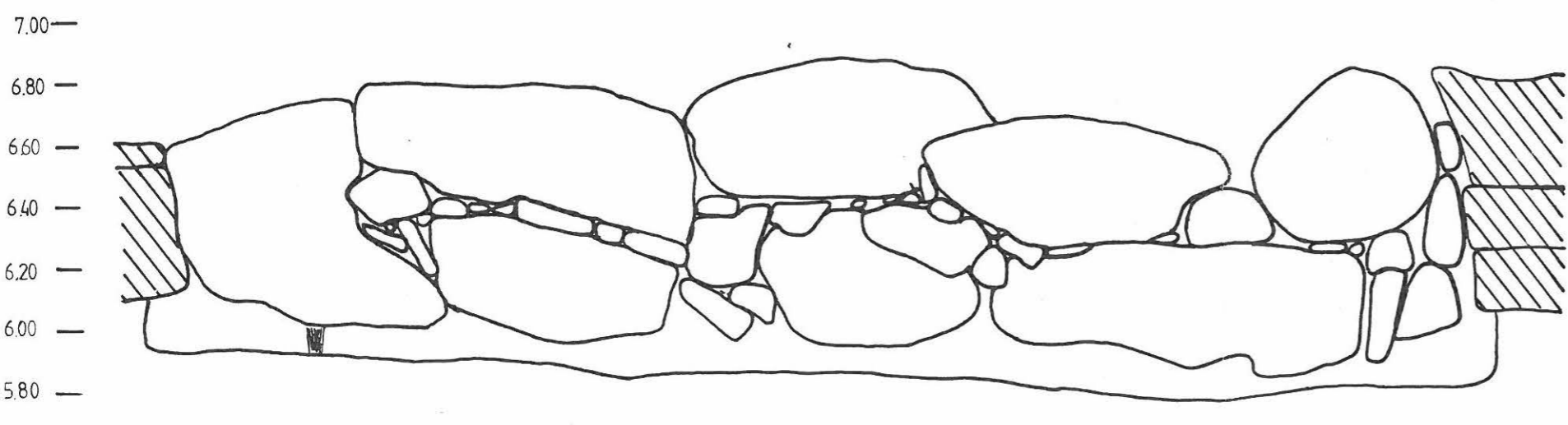
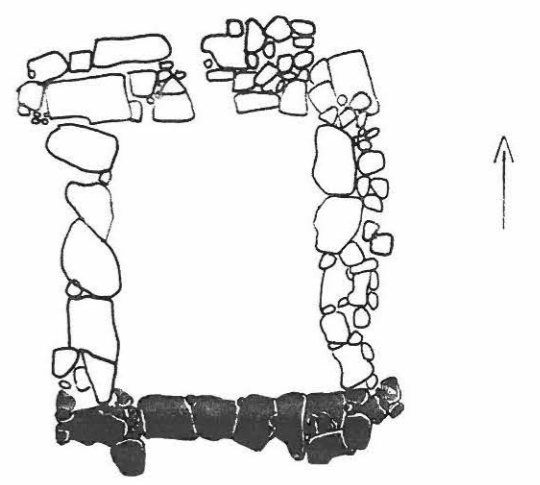
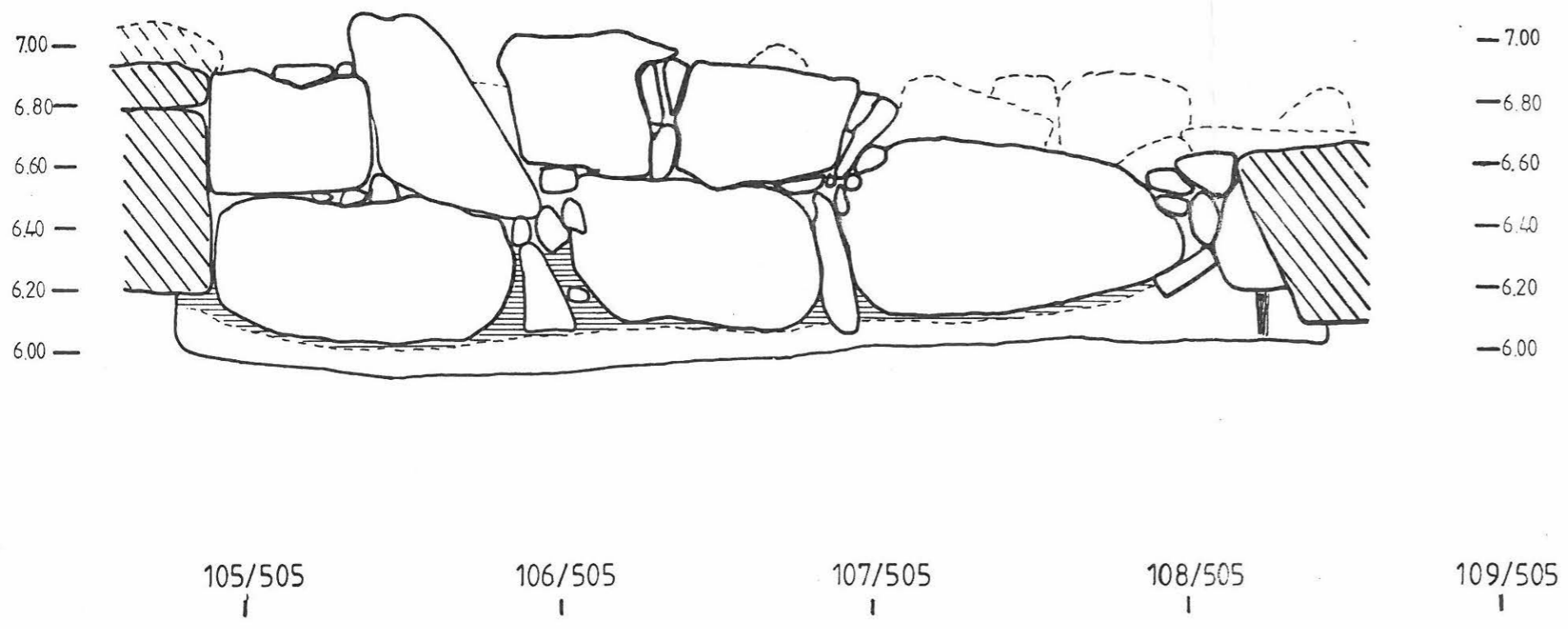
105/505

7.00
6.80
6.60
6.40

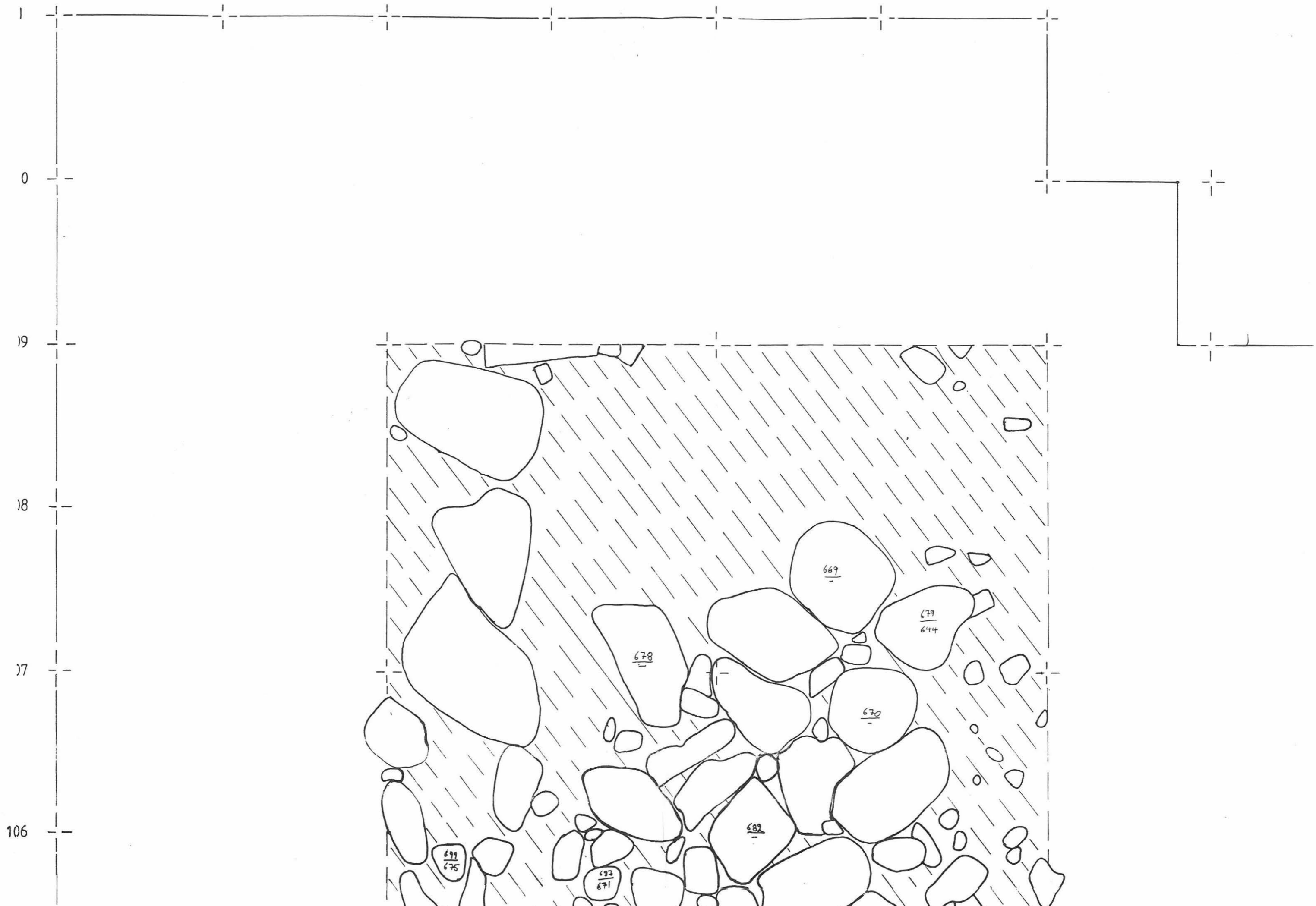
7.00
6.80
6.60
6.40

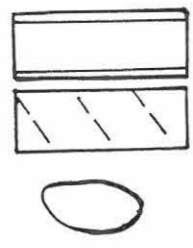
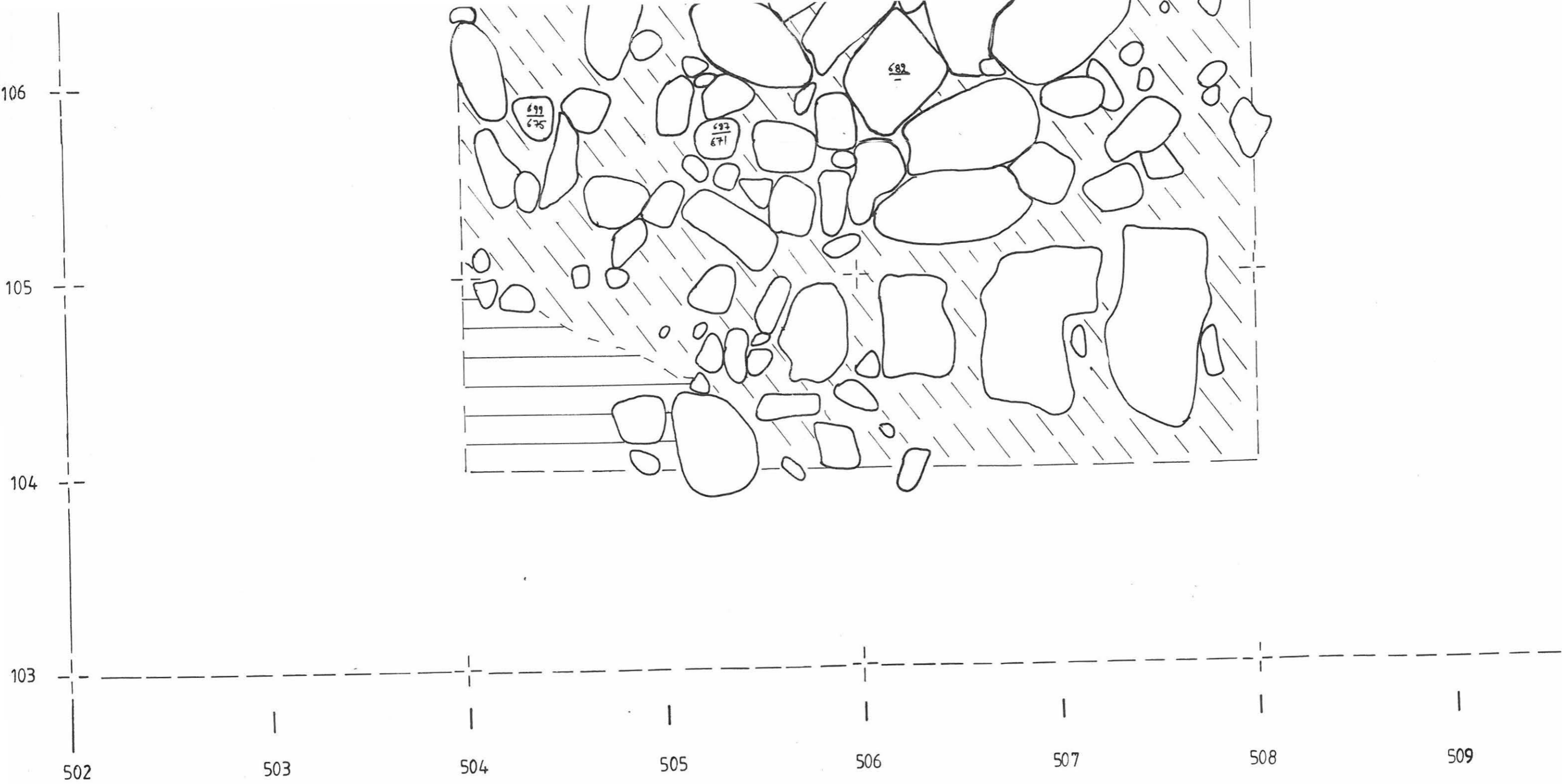

- Tumma hiilensekainen savi
- Vaalea savi
- Puuta
- Kivi

RAISIO IHALA MULLIN EDUSPELTO 1994	
KARTTA 13	2:134
PROFIILIKARTTA 2 (hist. talon kivijalka)	
Turun yliopisto Arkeologian osasto	
<i>Taina Pietikäinen</i>	MK 1:20
Piirt. Tapani Rostedt	

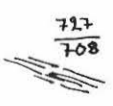
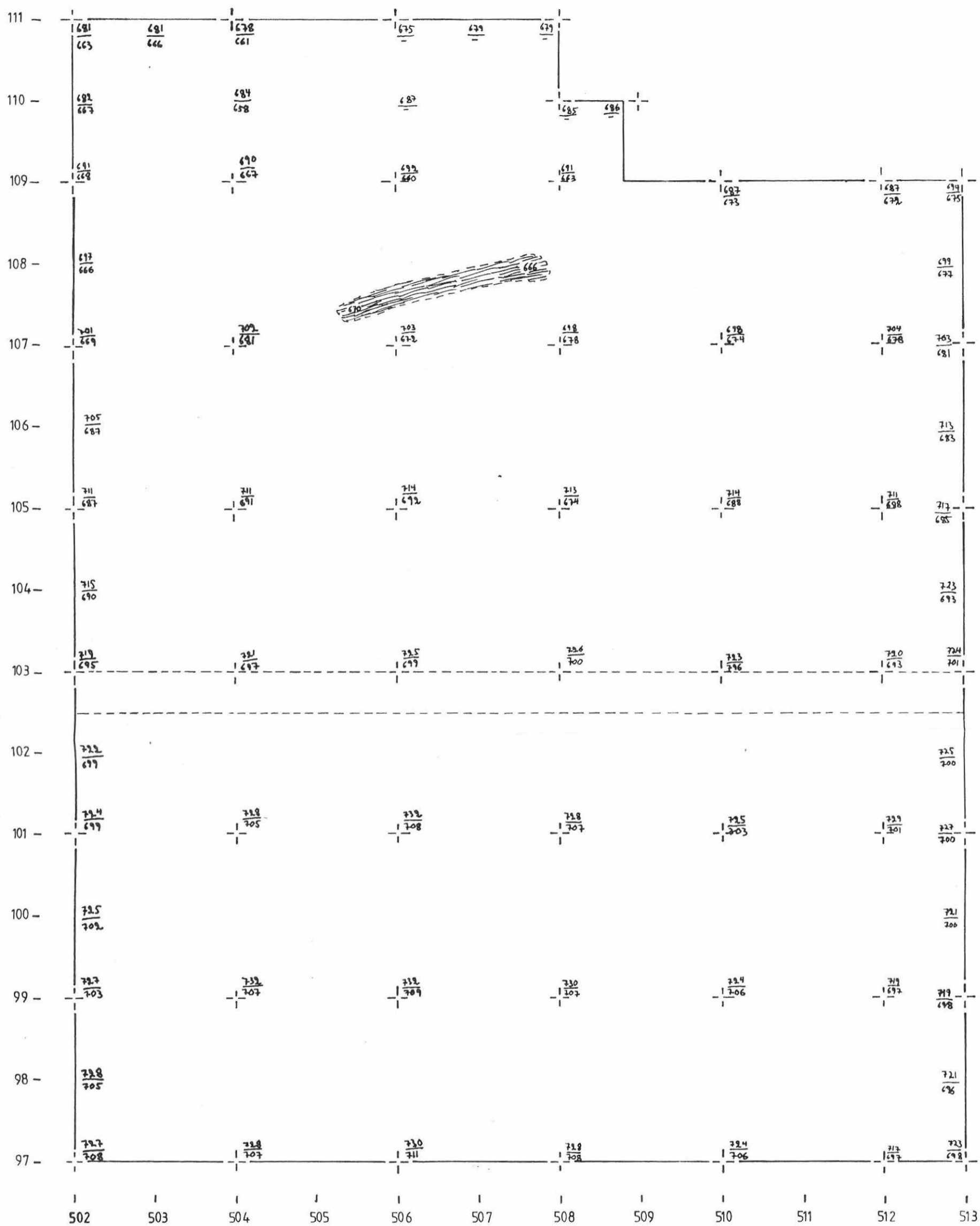

Tumma savi
 Humuksen ja hiekan sekainen savi
 Kivi

Vaaitusluvut absoluuttisina, cm m. p. y.

RAISIO IHALA MULLIN EDUSPELTO	
KARTTA 14	2:134
TASO 1B, RUUDUT 104-108/504-507 (aputaso)	
Turun yliopisto Arkeologian osasto	
<i>Taina Puhikainen</i>	MK 1:20
Piirt. Tapani Rostedt	
21.3.1995	

727 Peltokerroksen pinta
708 Peltokerroksen pohja
Puujänteitä

Vaaitusluvut absoluuttisina, cm m. p. y.

RAISIO IHALA MULLIN EDUSPELTO	
KARTTA 15	2:134
PELTOKERROKSEN PINTA/POHJAKARTTA	
Turun yliopisto Arkeologian osasto	
<i>Taru Peltokainen</i>	MK 1:50
Piirt. Tapani Rostedt	
21.3.1995	